

Buda

Magyar Nemzeti Múzeum

Magyar Nemzeti Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVISZAD, Kralja Petra ucca 30 szám, I. emelet
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Petra Park 10. telefon 6-70

Noviszád, 1933. évi február hó 19
Vasárnap
XIV. évfolyam 43. szám

Előfizetési ára 1 hónapra 26 dinár, 3 hónapra 80
dinár — Külföldön 1 hónapra 40 dinár. — Egyes
szám ára hétköznapokon 1 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Ultimátum Ausztriának

Franciaország feltűnően élesangú jegyzéket intézett az osztrák kormányhoz a hirtenbergi fegyverszállítás ügyében. — A jegyzék azt követeli, hogy az osztrák kormány tagjai eskü alatt tegyék meg intézkedéseiket Franciaország és Anglia képviselői előtt. — Az olasz és a német sajtó óriási felháborodással ír a jegyzékről

Bécsből jelentik: A Giornale D'Italia tegnap számában óriási feltűnést keltő hirdetés jelent meg. A lap közli annak a jegyzéknek a szövegét, melyet a francia kormány az angol kormány hozzájárulásával, a hirtenbergi fegyverszállítás ügyében intézett az osztrák kormányhoz.

A jegyzék hangja példátlanul parancsoló és öt pontban sorolja fel azokat az intézkedéseket, amelyek teljesítésére felszólítja az osztrák kormányt.

Az olasz lap megjegyzi, hogy a jegyzéket titokban tartották, mert felelős körök számoltak a jegyzék rendkívül kemény hangjával, melyet megfélemlítés gyanánt akarnak alkalmazni, hogy kifizűzött céljaikat elérjék, viszont igyekeztek elkerülni a közvélemény ítéletét.

Londoni jelentés szerint az angol fővárosban nagy feltűnést keltett a Giornale D'Italia leleplezése. Az angol sajtó felfogása szerint a hirtenbergi bonyodalom megoldható anélkül, hogy a Népszövetség elévinnék. A st. germaini szerződés alapján a szerződést aláíró hatalmaknak nemcsak joga, de kötelessége a dologgal foglalkozni,

az angol kormánynak azonban nem állott szándékában az osztrák kormányt megaláznai.

Berlini jelentés szerint Németországban óriási feltűnést keltett a francia jegyzék híre. A lapok felháborodással írják a jegyzék kihívó hangjáról. A Börzenzeitung azt írja, hogy a jegyzék megsértése az osztrák kormánynak és az osztrák népnek.

A tegnap délutáni angol lapok kiemelik, hogy a jegyzék rendkívül kedvezőtlen hatást váltott ki Olaszországban. Az olasz közönséget az állítólagos hármasszövetségről terjesztett hírek nagyon felbőszítették és a francia jegyzék ingerlékeny hangja veszedelmes következményekre vezethet.

Az öt pontból álló jegyzék szövege a következő:

1. A francia kormány kénytelen megtenni a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az előzetes ígéretnek megfelelően, a Hirtenbergben és a Steyer fegyvergyárban elhelyezett fegyverek teljes mértékben visszakerüljenek az eredeti szállítóhoz.

2. Arra az esetre, ha ez a megoldás a szállító tiltakozásával találkozna, az osztrák kormánynak a szóbanforgó fegyvereket meg kell semmisítenie.

3. Az osztrák kormány Franciaország és Anglia képviselője előtt igazolni tartozik a fegyverek viszályosságát, vagy megsemmisítését. Mind az egyik, mind a másik esetben

a szövetség hatósági közegeinek eskü alatt kell megtenni az intézkedéseket.

4. Az osztrák kormány vizsgálatot indít annak megállapítására, hogy a fegyverek egy részét továbbították-e az osztrák-ma-

gyar határon át. Ennek a vizsgálatnak eredményét közölni kell Franciaország és Anglia képviselőivel.

5. Ezeknek az intézkedéseknek végrehajtására a jegyzék keletétől számított kétheti határidőt állapítanak meg.

Bécsből jelentik: Az osztrák kormányhoz közelálló körökben mostmár nyugodtabb a hangulat. A kormány álláspontja az, hogy a hirtenbergi gyár magánvállalkozás és ebben a minőségben vette át a fegyvereket. Az osztrák kormányt a gyár nem is értesítette a megbízásról. Szó lehet arról, hogy a gyár esetleg visszaszállítja a fegyvereket Olaszországba, de csak akkor, ha erre a gyár önként vállalkozik. Arról is szó lehet esetleg, hogy a Hirtenbergi szállított fegyvereket esetleg megsemmisítsék, azonban

teljes lehetetlenség az a francia kívánság, hogy az osztrák hatósági közegek a franciák által követelt esküt letegyék.

Nem törődik az osztrák kormány azzal, ha az ügyet esetleg a Népszövetség elé viszik, mert az osztrák kormánynak ebben az ügyben semmiféle takargatnivalója nincs és Ausztria nem fél a Népszövetség határozatától. A Népszövetség szabályai értelmében ugyanis csak egyhangulag lehet határozni, márpedig

bizonyos, hogy Olaszország az Ausztria ellen szóló javaslatához semmiesetre sem fog hozzájárulni.

Ha pedig az ügyet a hágai döntőbíró-ság elé vinnék, annak Ausztria csak örülne. Aggodalmat kelt azonban Ausztriában az, hogy a franciák az Ausztria részére megszavazott kölesön folyósítását láthatólag összekötik a hirtenbergi ügyben intézett ultimátum teljesítéséhez. Ausztriára ez nagy nehézséget jelent, mert a kölesön reményében már különböző fizetéseket helyezett kiállításba, amelyeket így nem teljesíthet.

Baloldali körökben

a francia jegyzéket arra használják fel, hogy a Dollfus kormány távozását követeljék

és utódaként a baloldalhoz közelálló Steers-ruwitz dr-t emlegetik.

Jevtics külügyminiszter tegnap délelőtt megérkezett Beográdba

Beográdból jelentik: Jevtics Bogoljub külügyminiszter nyolc óra 50 perckor a szimplon expressszel Genéből visszaérkezett Beográdba. A külügyminiszter neje kíséretében volt és mosolyogva, jókedvűen szállt ki a szalónkocsiból. Az állomáson dr. Kra-

mer helyettes külügyminiszter várta Jevticset, ezenkívül pedig a külügyminisztérium főtisztviselői. A külügyminiszter megérkezése után a külügyminisztérium épületébe hajtatott és helyettesétől átvette hivatala vezetését.

Megváltoztatják a gyűlésekről és egyesületekről szóló törvényt

A szkupstina elnökségéhez tegnap benyújták a gyűlések és egyesületekről szóló törvényt módosító javaslatot. Eszerint politikai párt alapításához 100 alapító tag kell, akiknek aláírással ellátott nyilatkozatot kell a belügyminisztériumhoz beadniok. A belügyminiszter a kormánnyal egyetértve egy hónapon belül köteles határozatot hozni, amely ellen jogorvoslatnak nincs helye. Csak az a párt működhet, amely legalább a

bánságok kétharmadrészében és minden bánság járásának egyharmad részében szervezetet tart fenn.

A szkupstina tegnapi ülésén folytatták a közönségi törvényről szóló javaslat tárgyalását s ennek folyamán meglehetősen élénken támadták nemcsak Macskét, Korosceet és Szpáhót, hanem Prékát és Superinat is a szenátusban és szkupstinában felolvasott deklarációjuk miatt.

A kínai kormány elutasította az ultimátumot, ma megkezdődik a harc Jehol birtokáért

Pekingből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Japán ultimátumot intézett Jehol észak-keleti részének parancsnokához és felszólítja, hogy a területet azonnal ürítse ki. A kínai kormány úgy döntött, hogy

a japán ultimátumot visszautasítja. Min, hogy a japán ultimátum a támadás megindítását helyezi kiállításba, Kínában bizonyossá veszik, hogy a nagy japán offen-

ziva ma megkezdődik. A jeholi hadsereg kínai parancsnoka kijelentette, hogy a hegyekkel övezett terepet

hat hónapig tartani tudja, még a legerősebb támadás ellen is.

A hegyes terepen ugyanis a tankok és páncélautók nem működhetnek, azonkívül szükség esetén a kínai véderőség erősítéseket kaphat a nagy faltól délre eső területekről.

GAZDASÁGI SZABADEGYETEM

„A titkos diplomácia ideje lejárt”

Irta: ORBAN IGNAC

Ez a megállapítás szembeállítja a mai gazdasági helyzetet a régivel, a modern gazdasági politika céljait és eszközeit a régi célokkal és eszközökkel, magába foglalja a válság okainak meghatározását és kijelöli az utat, melyen haladva bebiztosítjuk a gazdasági élet egyensúlyát és folytonos fejlődését.

Ezt a tételt gróf Apponyi Albert állította föl

és mégis idézőjelek közé kellett tennem, mert a sajtó nem karolta föl, a gazdasági élet vezető tényezői sem tették magukévá és ennek folytán nem vált köztudattá, hanem inkább feledésbe ment.

Érdemes ezzel a tétellel foglalkozni, mert sorsdöntő jelentősége van. Gondolatmenete az, hogy az elmúlt gazdasági korszakban a termelés fejlesztése volt a gazdasági politika főcélja, melynek érdekében áldozatokat kellett követelni a társadalom széles rétegeitől, csökkenteni kellett fogyasztóképességünket, hogy a termelés egy része új tőkék képzése és a tudományok művelése révén a termelés fejlesztésének céljait szolgálhassa. De ehez az egyetemes érdekhez hozzáfűződtek nem egyetemes érdekek is. Ezeket még az ellenzéki politikai pártok is leplezni igyekeztek, mert hiszen az volt a céljuk, hogy a hatalom birtokába jutva folytassák elődjek példáját. Egyetlen politikai párt sem gondolt arra, hogy a követelt áldozatok kizárólag egyetemes érdekeket szolgáljanak. Nem is gondolhatott arra, mert az egyéni érdekek voltak a fejlődés leghatékonyabb rugói.

A többtermelés kérdésének megoldása után egészen új helyzet keletkezett.

Már a háború előtt gondot okozott az áruk elhelyezése. A háború rendkívüli erőmegfeszítése után pedig a termelési technika olyan magas színvonalra emelkedett, hogy a gyárak, mint túláradt folyók ontották a legkülönbözőbb árukat.

A legnagyobb föladatává vált a fogyasztóképesség csökkenése helyett annak folytonos fokozása.

Ennek a célnak az érdekében nem kell sem nemzetektől sem társadalmi osztályoktól áldozatokat követelni. Sőt ellenkezőleg intézményesen biztosítani kell, hogy senkitől senki, még az állam sem, megfelelő ellenszolgálat nélkül semmit se követelhesen. A termelés fejlesztésének érdeke nemzeteket és társadalmi osztályokat harc és háborúba sodort, a fogyasztóképesség fokozásának érdeke egymásmellé állítja a nemzeteket és társadalmi osztályokat, hogy azonos érdekeiket egyesült erővel szolgálják. Ugyancsak gróf Apponyi Albert állította föl azt a tételt is, mely szerint

ma a nemzetek szövetsége abban az esetben érheti el a legnagyobb eredményeket, ha minden egyes tagja szabadon fejtheti ki nemzeti erejét.

Ennek a tételnek egyenes folytatása az, mely szerint egy nemzet fejlődését csak az biztosíthatja, ha társadalmának minden egyes tagja szabadon érvényesülhet. Az egyetemes és egyéni érdekek azonosokká válnak és ezért nincs mit titkolnunk. Vagyis a titkos diplomácia ideje lejárt. De a gazdasági élet vezető tényezői még mindig ragaszkodnak azokhoz az intézményekhez, me-

lyek a többtermelés érdekében biztosították, hogy a hatalom birtokosai áldozatokat követelhesseknek úgy, hogy a követelt áldozatok jogosulatlan egyéni és osztályérdekeket is szolgáljanak anélkül, hogy a hatalom birtokosai a törvények rendelkezéseivel összeütközésbe jöjjenek. Ez

a ragaszkodás a régi rendszerhez és annak titkos diplomáciája okozza a válságot.

Ebből a gondolatmenetből önként következik, hogy a mai gazdasági helyzetből, a gazdasági politika mai legfontosabb feladatából kiindulva, le kell rombolni azokat az intézményeket, melyek a fogyasztóképességet csökkentették és fel kell építeni azokat, melyek éppen ellentétben a régi intézményekkel a fogyasztóképesség folytonos fokozása érdekében biztosítják, hogy a társadalom egyetlen tagjától se lehessen áldozatokat követelni, mert az áldozatok nemcsak egyetemes érdekeket nem szolgálják, többé a hatalom birtokosainak sem válnak előnyére. Ily körülmények között nincs szükség titkos diplomáciára, hanem ellenkezőleg arra, hogy a gazdasági élet vezető tényezői teljesen nyilvánosság mellett keressék a leg-egyetemesebb érdeket, a fogyasztóképesség folytonos fokozásának eszközeit és biztosítékait. Vagyis,

a teljes nyilvánosság az első lépés a kibontakozás felé.

Ez gróf Apponyi Albert tételének gondolatmenete. Gróf Apponyi Albert rendkívüli tehetségű, nagy tudású, ragyogó szónoki képességű, lelki nagyságú, mely jóságos derűs tekintetéből is visszasugárzott, még ellenfelei is elismerték és amikor Genfben, nemes küzdelmei színterén utolérte a kérelhetetlen halál, leborult a nagy halott előtt az egész művelt világ. A világ közelebb jutott

Vasárnap, febr. 19-én

NAK teaestély

a Lövdődében. — Kezdeté este 8 órakor
Kifünő szórakozás, tánc, Jonny-jazz

a nagy halott fenkölt szelleméhez. De nem hallgathatjuk el, hogy még mindig senki sem emlékezett meg arról, miszerint

a 87 éves gróf Apponyi Albert mint a legmodernebb diplomata

az által érte el a legnagyobb hatást, hogy a modern diplomácia legfontosabb tételét nem csak hirdette, hanem követte is. Nyíltan föltárta törekvéseit és nyíltan sorakoztatta föl azokat az érveket, melyekkel biztosítani kívánta, hogy ezek a törekvések ne ütközzenek a mások jól felfogott érdekeibe. Gróf Apponyi Albert példáját még senki sem követte, de az osztatlan mély hódolat a nagy halott emlékével szemben arra enged következtetni, hogy a történelem csakhamar igazolni fogja a modern diplomáciában gróf Apponyi tételét és

a teljes nyilvánosság meghozza a válság orvosságát.

Gyakorlati gazdasági javaslataimat már azon az alapgondolaton építettem föl, hogy azok senkire se jelentsenek áldozatokat. Nem önzetlenségéből, ami talán nincs is, hanem abban a meggyőződésben, hogy mindenki gazdasági ereje abban az esetben érvényesül a legteljesebb mértékben, ha az egyéni érdekek az egyetemes érdekekbe kapcsolódnak. Ha a gazdasági élet vezető tényezői is felismerik, hogy jól felfogott érdekeik a fogyasztóképesség folytonos emelkedésének biztosításához fűződnek és nem a munkanélküliséghez és a másoktól követhető áldozatokhoz.

csakhamar megindul a köztermelés fokozott munkája és élő példák fogják tanusítani, hogy a titkos diplomácia ideje lejárt.

—o—

A megindult magyar könyvkiadás új lehetőségek és új köteleességek elé állítja a jugoszláviai magyar írókat

Szenteleky Kornél érdekes cikke a Kalangya most megjelent februári számában

Erdélyben és Szlovenszkóban egyre-másra jelennek meg a könyvek, amelyek az ott élő kisebbségi magyarság életével, szokásaival, népdalaival, népviseleteivel stb. foglalkoznak s legutóbb Kassán jelent meg igen értékes és érdekes könyv — Kukkónia lelke, írta Földes György — amely a csallóközi magyarság lelkéről szól. Ezekkel a könyvekkel kapcsolatban veti fel a Kalangya most megjelent februári számában Szenteleky Kornél a Kalangya szerkesztője a gondolatot, hogy most, miután végre sikerült megteremtünk a jugoszláviai magyar írók teljes összefogását és az itteni magyar könyvkiadás komoly alapokra való helyezését, a szépirodalom művelésén túl iróink új lehetőségek és új köteleességek előtt állanak: visszaadni könyveikben az itteni folklort, a jugoszláviai magyarság lelkét tanulmányozni, kimenni a falvakba, a tanyákra és összegyűjteni a népet jellemző különböző megnyilatkozásokat. Feladat és anyag itt is van elég, hiszen például érdemes lenne Doroszlóval, Temerinnel Debeljacsaival stb. foglalkozni s most hogy a magyar

könyvkiadás szervezeten megindult, tér nyílik az etnografia, szociografia stb. beszámolóknak is.

A februári szám gazdag tartalmából egyébként még a következőket emeljük ki: Radó Imre folytatja a Mélypont alatt című nagyszerű regényét, Farkas Geiza a világgazdasági problémákról értekezik. Márk Aladár Kovacsevics Bozsidar „A nőstény vámpír” című elbeszélését adja pompás magyar fordításban, Dudás Kálmán új verset ad, Adorján András pedig „A Mozart kávéház” című kedves elbeszélését. Gömörly János „A szlovenszkói magyar lélek” című cikke igen érdekes és figyelemreméltó. A Láthatár rovatban Szenteleky Kornél, Gergely Boriska, Herczeg János és Czako Tibor írtak cikkeket, utóbbi a Jugoszláviai Magyar Könyvtár most megjelent első kötetéről, Ducsics Jovan Az Almok városa című könyvéről ír.

Mutatványszámot szívesen küld a Kalangya kiadóhivatala, Szubotica, Park Kralja Petra 11.

Hát másutt talán boldogok az emberek?

A Reggeli Újság számára írta dr. TAPAY-SZABO LASZLO egyetemi tanár

Az egészséges gondolkozású embereket egybeközött az is jellemzi, hogy sem a kétségbeesés, sem az elkieseredés nem ismerik. Életfilozófiájuk józan és nyugodt, s az egyik ember ezt természetesen eszik, a másik vallásos érzületnek köszönheti. A vallásos élet reális, földi értékei között a legnagyobbak egyike abban rejlik, hogy még az egyszerű ember lelkét is egyszerűan tudja tartani. A tudós mezoos és a tanulatlan, de jámbor hívő egyként örvendhet lelke nyugalmának.

Miután pedig a lelkek nyugalmára egész Közép-Európában ma nagyobb szükség van, mint valaha, s ez a nyugalmat a mindenütt növekvő anyagi gondok veszélyeztetik, — (hiszen az anyagi bajok a forrásai a politikai gondoknak is) — jó, ha tudomásul vesszük, hogy

a nagyobb, hatalmasabb és gazdagabb országokban még nagyobb bajok vannak, s ebből a tényből mi nemcsak vigaszt, de reményt és merítetünk.

A legnagyobb agrár országban, az Amerikai Egyesült Államokban a termés eladhatatlan. Aki elviszi a termést Csikágóba, az ott el tudja ugyan adni, de ki tudja a termést oda vinni? Ahol öt-hatszáz kilométerre kell szállítani vasuton, a vasút pedig tizenöt-husz kilométerre van a termőföldtől, ott a szállítási költség tíz-huszszerosa a termés értékének. Dakota, Nebraska és Montana államokban a farmerk már kísérletet sem tesznek termésük értékesítésére, legfőképpen akkor adnak el néhány zsák gabonát, ha a vevő helybe jön és maga szedte el. Dakotából egy barom azt írja, hogy így módon sikerült valamennyi tengerit eladnia, busheljét egy centért...

Hogy ez mit jelent, legyen szabad magyaráznom. A bushel űrmérték; magyarul: véka. Amerikában nem súly szerint árulják a gabonaféléket, hanem vékaszámba. Egy amerikai véka harmincöt liter. Egy centnek az értéke pedig hivatalos árfolyam szerint (ha jól vagyok értesülve) körülből hatvan para. Mászára átszámolva az amerikai tengerit, azt mondhatjuk, hogy

körülbelül két dinárt lehet kapni egy méterháza tengerit,

Dakota, Nebraska és Montana államokban — csak oda kell érte menni. Mily kár, hogy oly messze vannak ezek az országok, micsoda sérülést okozhatna azon az amerikai tengerit felvenni!

Miután vevők nem igen jelentkeznek az olcsó tengeriért és miután a fa és a szén drágább, mint a tengeri:

Amerika három nagy államában fűtenek tengerivel;

nemcsak a magánlakások, hanem az iskolák és egyéb középületek külső háiban is tengeri ég, — és ott most pattogató kukorica illata van az egész világnak.

Tengerit termelni ma a Bácskában sem öröm, de tengerit termelni Amerikában ma még sokkal nagyobb bosszúság és méreg mint a Bácskában.

Azonban

pénzt, azt kevesebbet látnak a farmerok a világ tuisó oldalán, mint erre mifelénk.

Pénz ugyan itt sincs túlságosan bőven, de nemcsak az állam fizet, hanem a város is. A fizetések ugyan nagyon alacsonyak, de ami neki jár, azt mindenki megkapja, készpénzben. Azonban

sok amerikai város ez idő szerint az alkalmazottjait olyan pénzben fizeti, amely nem kész.

Ez olyan furcsa dolog, hogy magyarázat nélkül nem érhető. De ime, itt a magyarázat.

Az amerikai városok közül azok, amelyek fizetésképtelenek, — például Csikágó és Cleveland, — városi bankjegyeket nyomtattak és ezzel fizetik alkalmazottjaikat. A városi bankjegy egy, öt, vagy tíz dollár névértékű, s a papírosa még egyszer akkora, mint a rendes dolláré. A városi hivatalnok szép tisztán kapja a városi bankjegyet a hónap első napján, s az egy dolláros bankjegyet a forgalomban el is fogadják egy dollár értékben, de csak egy hétig.

Az egy hét elteltével rá kell ragasztani a városi bankjegyre egy két centes bélyeget,

s ez esetben továbbra is egy dollárt ér a forgalomban az egy dolláros városi bankjegy, de megint csak egy további hétig, mert a harmadik hét elején megint fel kell ragasztani egy két centes bélyeget a bankóra, hogy a forgalomban használható legyen.

Ha ennt tehát egy-egy két centes bélyeggel gyarapodik a bankó.

Az öt dolláros bankjegyre természetesen tíz centes, a tíz dolláros bankóra pedig hetenkint egy friss husz centes bélyeget kell felragasztani, hogy érvényes maradjon.

Mit jelent ez a rendszer? Azt jelenti, hogy a város kibocsátotta a bankjegyet, egyáltalán minden fedezet nélkül. Azonban

a közönség jó pénzben befizeti a városi bankjegy fedezetét, hti részletekben, egy év leforgása alatt.

Tehát ha Csikágó január elsején kibocsátja tott is százezer dollár névértékű bankjegyet minden fedezet nélkül, — annak a száz millió dollárnak a fedezete az év végére belesz fizetve, jó pénzben.

Hát ez a pénzügyi rendszer nem nagyon erkölcsös, mert a város csak látszat szerint adott pénzt, a forgaom eszközt a nép a magából szolgáltatta, mikor hetenkint ráragaszt az értéktelen jancsi-bankóra egy-egy bélyeget, mindaddig, míg a jancsi-bankó valószínűs pénzzé nem változik.

Miután az ilyen városi pénz forog és senki sem tartja magánál egy hétnél tovább, az emberek csak egyszer ragasztanak bélyeget a városi bankóra; a következő heti bélyeget már az a felebarátunk ragasztja fel, akinek a nyakába sóztuk, és viszont ő sietni fog vásárolni valamit, hogy tudjon a városi pénzen.

Hát nem ajánlatos ez a pénzrendszer, nem kell rajta szörnyűködni, mert mi itt

Minden jó dologból három van:

s ezek között van a **RADEINI GYÓGYVIZ** is, amely nemcsak kitünő üdítő ital, hanem gyökéres gyógyszer is köszvény, vese- hólyag- és epebajok ellen, éreimeszesedésnél, emésztési és anyagcsere zavaroknál. Aki rendszeresen issza a RADEINIGYÓGYVIZET, nem ismer sem betegséget, sem öregséget.

Európában ugyanezt csináljuk, már több, mint tíz év óta, csak nálunk más a rendszer neve; mi úgy hívjuk, hogy forgalmi adó; nekünk nem kell a bankóra bélyeget ragasztani, de amikor árut vásárolunk, a pénzből forgalmi adó címén ugyebár le kell valamicskét adni, és évenként nem egyszer hanem mindenkor, mikor az áru gazdát cserél.

Persze, ha Amerika ott tart, hogy a városi bankóra bélyeget ragasztgat, a mai állapotoknak nem nagyon örvendhet.

Az, aki még nem is nagyon régen gazdag volt, sokkal nehezebben tűri a szegénységet és a nyomorúságot, mint az, aki mindig nagyon szerény anyagi viszonyok között élt. Mi, Európa szegény népei ok nélkül türelmetlenkedünk, mert a mi életmódunkban a változás nem olyan mélyreható, s a jövő nem fenyegethet már olyan nagy veszteségekkel minket, mint Amerikát és Angliát.

Mi már átmentünk a legnagyobb veszedelmeken és mi már elszenvedtük a legnagyobb csapásokat,

mi tehát megvárhatjuk, míg azok, kik mindent veszíthetnek, jobb belátásra jutnak és új utakra térve, új életlehetőségeket adnak a világnak. A nagy népek ma még csak csodálkoznak a péloa nélküli gazdasági változásokon, vagy talán már csodálkoznak rajta — és

mindegyiknek a fegyver jár az eszében,

hogy azzal majd megmenti érdekeit, ha a világ többi része tönkre megy is vele. Azonban mikor a népek lefelé haladnak, a tempójuk sokkal gyorsabb, mint amikor felfelé haladnak; így már nincs is messze az idő, amikor a nagy népek oda jutnak, hogy nem a fegyverre kell gondolniok, hanem a kenyérre.

A legjobb békeszerző a családban, a nemzet életében, sőt az egész emberiség életében a kenyér.

A politikának az a legnagyobb tudósa, aki ezt belátja, s a legnagyobb államférfiak azok, akik e szerint irányítják politikájukat. Az a bajunk, hogy ezek ma még kisebbségben vannak; de mihelyt többségben lesznek világszerte, mindjárt jobbra fordul a világ sorsa.

A Kalangya március ötödikén este rendezi meg első irodalmi estjét Noviszádon

Az irodalmi est a jugoszláviai magyar irodalom fejlődése és a jugoszláv-magyar kultúrközeledés jegyében fog lezajlani

A Kalangya szerkesztősége elhatározta, hogy Noviszádon március ötödikén rendezi meg első irodalmi estjét, amely egyrészt a jugoszláviai magyar irodalom fejlődésének dokumentálása, másrészt pedig a jugoszláv-magyar kultúrközeledés megnyilatkozása lesz. Az irodalmi est végleges műsorát még nem állapították meg, annyit azonban már most kiemelhetünk, hogy a bevezető beszédet dr. Vilt Vilmos, a Mi Irodalmunk és a Kalangya egyik megalapítója tartja a jugoszláv magyar irodalomról és annak feladatairól. Szabó S. Ferenc hírlapíró, a Kalangya felfelős szerkesztője Ducics Jovan most megjelent Almok városa című kötetéből olvas fel értékes részletet, Kende Ferenc „Az irodalom műhelytitkai” címen tart rendkívül érdekes és értékes előadást,

Csuka Zoltán jugoszláv költők magyarra áttüzetett verseit szavalja el, Radó Imre, a kiváló regényíró pedig egyik elbeszélését olvassa fel. Szabó S. Ferencné Szentelky Kornél három versét szavalja el, Cziráky Imre pedig a közönség kedvence humoros elbeszélője egyik rendkívül kacagtató és pompás humorral telített novelláját fogja felolvasni. A műsort még ének és zeneszámok fogják tarkítani.

A Kalangya első irodalmi estje iránt Noviszádon rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az előadást a Habag nagyteremben tartják meg, este fél kilenc órai kezdettel. Helyárak 15, 10 és 5 dinár. Jegyek a Reggeli Újság kiadóhivatalában jegyezhetők elő.

Külpolitikai figyelő

Mosolygó diplomata, halott szép-asszony, cukor meg a szabadság

Rendezik az angol-amerikai adósságot — Halott a londoni ismeretlen katona szobra előtt — Cukor, szabadság meg flottatámpont

Hihetetlenül hangzik. Mégis megtörtént. A gazdag Angliában és a gazdag Amerikában éhségtüntetések vannak. Az éhezők tüntető felvonulásokat rendeznek. Anglia fizetésképtelenséget jelent Amerikával szemben. Amerikában gyárak szüntetik meg az üzemeiket, bankok száz-számra bukznak meg, farmerek élelmiszerüzleteket fosztogatnak. Egykori dollármilliomosok bérházakban huzzák meg magukat. Hihetetlenül hangzik, de így fest az élet Európában épügy mint Amerikában.

Egy mosolygó diplomata

Tévedés. Nem minden diplomata mosolyog. Paleologue egyik iratában írja, hogy milyen komor képet vágta a diplomaták Szentpéterváron amikor a hadüzenetek egymást érték. Igaz, komoly helyzet volt az akkori, de a mostani is egészen komoly. Komoly elsősorban Angliában és Amerikában gazdaságilag és az utóbbiban külpolitikailag is. Nem szabad elfeledni, hogy a japán-kínai konfliktus Amerikát nagyon súlyosan érinti. Egy diplomata, az angol-amerikai tárgyalásokat vezető diplomata mégis mosolyog. Sir Ronald Lindsay, Anglia amerikai követe az újságíróknak, akik londoni tárgyalásairól kérdést intéznek hozzá mosolyogva azt válaszolja: „Megőrzöm a hallgatás aranyalapjait”.

Tudvalevő azonban, hogy a mosolygó diplomata ép most hagyta el az angol minisztertanácsot, amelynek előterjesztette Amerika üzenetét Anglia „nem fizetek” kijelentésére.

Bonyolult a dolog. Amerika nehezményezi, hogy Anglia letért az arany alapról s a sterlingnek nincs arany fedezete. Anglia ellentveti, hogy szállítsa le Amerika a vámot, akkor a sterlingnek meg lesz azonnal az arany fedezete.

Ilyen komoly tárgyalások után Sir Ronald Lindsay mosolyog s senki sem tudja Amerika enged-e vagy Anglia? Hihetőleg a mosoly azt jelenti, hogy 50 százalékra kiegyeznek. Anglia 4075 millió dollárt tartozik Amerikának s az 50 százalékos kiegyezés mindkettőnek haszonnal jár. Így van-e? nem-e? Tény, hogy az angolok amerikai nagykövete mosolyog.

Egy halott szép asszony

A halott hallgat s már nem mosolyog. Egy hónapig titkolták a halálát s végül még is kitudódott.

Kitudódott, hogy egy feltűnően szép albán nő, Zeinep Flóra, már múlt év karácsonyán Londonba érkezett. Mérget vett. Elvándorolt az Ismeretlen Katona sírjához s azután meghalt.

Egy hónapnál tovább titokban tartották a szépasszony halálát. Végül kiszül róla, a Daily Mail értesítése szerint, hogy szükségét szenvedett s hiába könyörgött segítségért azokhoz, kiknek nagy és fontos szolgálatakat tett kémkedésével. Magára maradt. Szépen, halkán tudtára adták, hogy szolgálataira már nem tartanak igényt. Elment. De... de... találtak nála irásokat. Rajtuk neves diplomaták neveivel.

Az angol tudósítás szerint rövid időn belül kieserélik egy kis állam egész diplomáciai testületét. Pont. A szépasszony már a földalatt van. Nem mosolyog. Férgek ráják. A diplomata azonban ezután is mosolyog. A szép asszony bájos mosolyának vége. Holttestén keresztül valaki diplomáciai sikereket ért el. A valóságot eltakarja egy halott szépasszony és egy diplomata mosolya.

A cukor meg a szabadság

A cukor édes, a szabadság még édesebb. Szinte jól esik leírni e sorókat az előbbi komor kép után.

Igazi amerikai izü esemény. Hosszu cikketek irnak arról, hogy a kegyes Amerika szabaddá teszi a Filip-szigeteket. A boldog szigetlakóknak, kik eddig Amerika fennhatósága alatt éltek, nem kell a függetlenség. Ennek pedig a cukor az oka.

A fülöpszigetiek a cukrot, amit termelnek csakis Amerikának adhatják el kedvező vámtetelek mellett. Ez a kedvezmény a fülöpszigetiek javára évenként 70 millió dollárt tesz ki. Ha szabadok lesznek elvesztik a vámkedvezményt. Ez pedig nagyon nagy összeg. Hetven millió dollárt évenként.

Mit láttam, mit hallgattam

— vagy utolsó akkordok az olasz fronton

1917 október 23-án este a Plezzo Caporetto (Flitsch-Karfreit) Isonzo szakaszon az olasz tüzérségi megfigyelő telefonon pontosan beszámolt parancsnokságának az osztrák-magyar-német tüzérség aznapi belövési tevékenységéről sőt, egy ujonnan felfedezett osztrák 30.5 cm ágyú felállítási helyét is pontosan megjelölte. Október 24-én hajnali 2 órakor a monarchia frontjáról pokoli ágyutűz indult és az olasz megfigyelő 2 óra 30 perckor »Sparano con gas soffiante« (fojtó gázzal lönek) jelentést adott, mely a következő pillanatban megszakadt. A hegyekben esett a hó, a völgyekben az eső és így megindult a 1917-es offenzíva. Még október 24-én az olasz Isonzo front át volt törve. Háromhetes esőben a csapatok elérték a Piave-Brenta vonalát, ahol

kiépített állásokban a francia-angol csapatok várták az előnyomulókat és az offenzívát megállították.

A Monte Grappa kiépített erődítményeivel 1800 méter magassággal dominálta a terepet és a Monte Tombával a Piave front kulcsává vált, míg a Monte Asolone-val a Brentán át a Hétközség Fensik frontját kapcsolta. A németek a Piave elérésekor a francia frontra indultak és a monarchia csapatai a Piave-Brenta közti 20 kilométeres fronton az átlag 300-500 méterrel alacsonyabb Monte Spinuccia, Monte Valderego, Fontana Secca, Selarolo, Cuck, Pez, Pertica Asolone és Caprile-re egy

az ellenfél által dominált alacsonyabb és teljesen belátott terepre szorultak.

Egyes csucskok elérése 4 órai gyaloglást igényelt belátott terepen és így

a Piave-Brenta közti frontszakasz lett a világháború legvéresebb pokla.

Míg az olasz részről egy összefüggően egységes és technikailag, valamint drótkötélpályákkal ellátott és kiépített frontvonal volt addig a monarchia részéről egy főleg tábori örsökkel szakadozott vonal alakult ki, többnyire igen fiatal, vagy már ehhez a fronthoz túlóreg legénységgel, ahol az élelem és más utánpótlást maga a legénység végezte. A belátott terep folytán a mozgás csak éjjel, vagy ködben volt lehetséges, de ez is csak tüzérségi és gépfegyver tűz közepette.

A drótkötélpályák hiánya folytán a csapatok ellátása csak igen nehezen és állandó nagy veszteségekkel volt lehetséges. A víz ellátás csak akkor volt félig rendes, ha kellő hó vagy eső esett és így a gránátöltések szolgálták vízmedencékül. A kavernák hiánya folytán a telet a csapatok 1500 magasságban sátorlapok és galy tetők alatt töltötték, azonban 1918 tavaszán a helyzet oda jutott, hogy már volt né-

Csecsemő-kelengyék,

593

kabátkák, gumminadrágok stb. nagy választékban és meglepő olcsó árakon kaphatók

KLEIN JENŐ üzleteiben
Novi Sad, Vel. Bečkerek, Senta

Ugy látszik a fülöpszigetiek úgy okoskodnak, édes a szabadság, a 70 millió még édesebb. Amerika meg úgy tartja, hogy ő neki mindegy, hogy mi édesebb a cukor-e, szabadság-e? Neki ez mellékes. Fontos, hogy a kilátásba helyezett függetlenséget úgy értelmezi Amerika, hogy a Fülöpszigetiek függetlensége ide, 70 millió dollár áru cukor oda, Amerika a szigeteket továbbra is megtartja hadiflotta támpontnak.

Az amerikai hadiflotta továbbra is a Fülöpszigeteket használja flottatámpontnak, de ezután a Fülöpszigeteket nyugodtan élvezhetik a „szabadság” meg a cukor édességét.

Ezéből világos, hogy Amerika a népek szabadságának a védője.

(i. r.)

hány kaverna és a főzés a kavernákban lehetséges volt. A harcok állandó kézitűsával és kézi-gránátharccal folytak tekintve, hogy az állások igen közel voltak egymáshoz. Egy kopecért vagy örsállásért ezredek pusztultak úgy, hogy a Monte Cuckot egy 500 méteres frontot 6 százdát tartott, mely állott összesen 250 emberből. A Monte Cuck és Solarolo közötti 6 kilométeres terepet, amely állandó tűz alatt állott 3 huszemberes tábori örs tartotta gyerekarcu legényekkel és még gyerekarcubb zázlósokkal, de állandóan dupla étel, dohány és bor adaggal. Ezek az örsök napokon át nem kaptak póstát, utánpótlást és egyedüli összeköttetésük a piros, zöld és fehér rakéta volt, amiből igen sok kellett. Ezen a Cuck-Pez-örsvonalon szabadságom ideje alatt lehallgató helyettesemet Ludwig hadnagyot egy éjjeli rajtaütés alkalmával formálisan agyonverték.

A Monte Valderoan többnyire egy Hochgebirgskompanie állott fiatal aktív főhadnagyával. Ennek a kopecnek az volt a jelentősége, hogy egy körülbelül 3 méter széles pontján az olaszok 5 méterre állottak és a két front közötti válaszfalat a két front között egymásra rakott olasz, német és osztrák holttestek képezték. A holttestek itt ott egy egy homokzsákkal voltak fedve azon az egyik olasz feje állandóan égnek meredt. Nos a hullafal egyik oldalán az olasz örs, a másik oldalán az osztrák örs állott 5 méterre. Az 1917-18 tele itt istenes volt, azonban 1918 tavaszán a hullabúz folytán az örsöket félóránként kellett váltani. A helyzet itt mindig az örsök idegeitől függött. Ha valamelyik örs idegesebb volt egy mozdulata folytán megindult a kézigránátharc és ez volt a gyakoribb, ami állandó örlő veszteségeket okozott.

Volt azonban úgy is, hogy az örsök néhány napon át jóban voltak, sőt beszélgettek is és cigarettát is cseréltek. Utána ismét csak kézigránáttal tartottak összeköttetést.

1918 szeptemberében olasz részről élénkebb tevékenység mutatkozott és tudtuk, hogy olasz részről offenzíva előtt állunk. De mást is észleltünk.

Kezdtük észlenni, hogy a Hinterland lassan elhagy. Az egy éves örlő harc alatt lerongyolódtunk, az élelem már főleg igen vörös és igen édes husból meg száritott zöldségből állott, a kenyér már csak morzsákban ért fel.

A bakának nem volt kapcsája, alsóruhája és meztelen lábára öltötte rongyos cipőjét és meztelen testére uniformisát. Az emberek kezdtek sápadtan beesett szemekkel járni és az volt az érzés, hogy a Hinterland elhagyott. A dohányt száritott tű pótolta, a lovak gesztenye falevéllel abrakoltak.

Az arteni tábori kórházból naponta kétszer

vitték kocsikon a meztelenül egymásra rakott katonahullákat, a spanyol is járta és nem volt ruha mibe temetni lehetett volna, mert az élők is alig voltak ruhával takarva. Így Artenben főleg meztelenül eltemetett katona tömegsírokat lehet találni. Az Arten-Seren-Caupo faluk papjai reggeltől estig temették a spanyolban elhunyt civil lakosságot.

1918 október 24-én reggel 3 órakor tehát az 1917-es osztrák offenzíva évfordulóján megindult olasz-francia-angol részről a földi ágyúpókok és már 4 órakor a vörös rakéták tömege jelentte, hogy a Piave Brenta közti részen megindult a gyalogsági támadás és ezzel az utolsó offenzíva. Verdun pokla szakértők szerint ezekhez a harcokhoz képest csak fegyvergyakorlatnak bizonyult és a híres Brussilov offenzíva alatt, az egész orosz fronton nem fogyott annyi kézigránát, mint amennyit a Piave-Brenta szakasz öt nap és öt éjjel elfogyasztott. Támadás támadást, ellentámadás ellentámadást ért, a vonalak hullámzóztak és senki sem volt ura a frontjának. Ami ebben az órában olasz kézen volt, a következőben osztrák kézen volt és így ment 5 nap és 5 éjjel állandóan szakadatlanul.

Egyes monarchiabeli ezredet már csak dupla konszervadaggal és mímézzel, valamint dohánnyal látott támadásba vinni. Más ezredet meg egyáltalán nem és így a tartalékok kérdése illuzorissá vált. Október 30-án hajnali két órakor a Piave sík frontjának áttörése következtében megindult a parancsszerű visszavonulás, amely november 3-ig tartott, amikor elértük a Cismon patak melletti Imer falut.

November 3-án reggel 8 órakor parancs jött a legénységgel a fegyverszünet megkötését közölni.

A legénység a hírt minden emóció nélkül apatikusan és hang nélkül fogadta — nagyon fáradt volt.

A Hinterlandból ez idő alatt semmi hírünk nem volt, póstát, újságokat már hetek óta nem kaptunk és így megkértem a szaklegénységet, hogy egy rádióállomást állítsunk fel. Az emberek aránylag jóindulatúak voltak és így a rádióállomás máris működött. A 3-án fogott táviratok állandóan az olaszok sikereiről, előnyomulásáról, foglyokról ágyukról számoltak be, sőt időközönként ismételték ezt táviratozták: »Csapatunk Triestben kihajóztak — »Csapatunk Triestben kihajóztak« mintha nem is volna fegyverszünet. Este hat órakor a helyzet a következő távirattal tisztázódott: »Esercito Italiano 3 novembre 1918« — Tra i pleni potenzie del commando supremo del r. esercito italiano in nome delle potenze alleate ed associate ed i plenipotenziari del c. r. commando supreme austro ungarico si è firmata oggi la convenzione di armistizio secondo le clausole tra essi convenute le ostilità per terra, per mare e per aria fra le potenze alleate ed associate e l'Austria Ungheria cesseranno alle ore 15 del 4 novembre 1918 su tutte le fronti. Fordításban ez a felfogott távirat így szól: Az olasz királyi hadsereg főparancsnokságának meghatalmazottjai és a szövetséges és a társult hatalmak nevében valamint az osztrák-magyar cs. és kir. hadsereg főparancsnokságának meghatalmazottjai között

ma a fegyverszüneti szerződés aláíratott és ennek pontjai szerint az ellenségeskedések szárazon, vizen és a légben a szövetséges és társult hatalmak, valamint Ausztria-Magyarország között az összes frontokon 1918 november 4-én 15 órakor megszűnnek. Ennek alapján a fegyverszünet tényleg és hivatalosan november 4-én délután 3 órakor kezdődött és az osztrák csapatokkal a fegyverszünetet 3-án reggel 8 órakor közölték.

Ezáltal az Imer katlanban táborozó 10.000 ember fegyvert letéve hátvédek és tábori őrsők nélkül este 6 órakor a fogság érzetével állott. Az ott lévő vezérkari tiszt aránylag higgadtan a következő írásbeli parancsot adta a távirat elolvasása után:

»Zu den Brücken sind Offiziere als Parlamentäre zuschicken, die den Italienern mitteilen, dass Waffenstillstand geschlossen ist (seit heute Früh 8 Uhr vorm. ist Befehl beim Korps) und sie nicht über den Cismon herüber dürfen. Sollten sie trotz dieser Aufforderung mit Gewalt vordringen, so ist das blutvergießen ausschließlich dem Kommandanten dieser Gruppe zuzuschreiben und wird ein Vergehen über den Cismon mit Waffengewalt unbedingt verhindert werden.«

Ezzel öt parlamenteri állást szerveztünk.

A rheumatikus fájdalmak

megszüntethetők

Tekintet nélkül arra, hogy az izomban vagy a csuklóknak vannak-e, a SLOAN LINIMENT eltávolítja azokat Dörzsölés nélkül mindiárt hat, melegít és csillapít. Ne szenvedjen — legyen az üveg állandóan kéznél. Helyezze Sloan Kenocsót reuma, ischiás, hát- és gerincfájdalmak ellen, valamint különböző izomfájdalmak ellen.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Sloan-Liniment

eltávolítja a fájdalmakat

Odobreno od Min. Soc. Pol. i Narod. Zdr. Sbr. 4497 od 15. III. 1932

Minden ígéret ellenére sem kapnak köves utat a noviszádi Adamovics-telep lakói

Miért kezelik mostohán a noviszádi Adamovics-telepet? — A megváltáskor fizetett milliókból semmi sem jut a telep rendezésére

A noviszádi Adamovics-telep kérdése az előjelek szerint itélve még nagyon sokáig napirenden lesz. A telepi lakosok panaszaik eddig még nem igen találtak meghallgatásra. A legnagyobb sérelmük az utkérdés. A telepen, ahol 7000 ember lakik, nincs egyetlenegy köves út sem. A városnak ezek a mostohagyermekei pedig megérdemelnék, hogy több gondot fordítsanak rájuk. Évekkel ezelőtt mielőtt még megváltották volna telepeiket a tulajdonosok, a város azért nem akart semmilyen beruházásokat eszközölni ezen a részen, mert a telep nem jelentett jövedelmet. Amikor a telepek megváltására került a sor, a tulajdonosok határozott ígéreteket kaptak, hogy most már kapnak majd rendes kocsutakat is a telepen.

A megváltás révén közel 10 millió dinárt kapott Noviszád városa az Adamovics telepen lévő telektulajdonosoktól. A telepen legnagyobb részben szegény emberek laktak, akik bizony csak nehezen tudták megkeresni azt a pénzt, amit a városi házipénztárba lefizettek megváltás címén. A legtöbbnek, nem is volt meg a szükséges pénze, hanem adósságba keveredtek csakhogy biztosítsa magának kis házat és telkét. Mikor a megváltás folyamatban volt, a telepi lakosok négyszáz tagu küldöttsége kereste fel dr. Borota Branislav polgármestert és kérték, hogy fordítson egy kis gondot a telepére is. A polgármester megígérte, hogy a megváltásból befolyó pénz egy részét a telep utainak kikövezésére fogják fordítani.

Azóta nemcsak hónapok, hanem évek multak el és az Adamovics telepen még ma is kocsigig érő sár van, úgy hogy az őszi, téli és tavaszi hónapokban alig jut be kocsi a telepi

utakra. Egészen természetes, hogy a telep lakói nem egyszer emelték fel szavukat és kérték a lehetetlen állapotok megszüntetését, azonban mindez hiába való volt. Most végre nagynehezen mégis csak rászánta magát a mérnöki hivatal és kiköveztetni a Cara Dušana uccától a katolikus templomig terjedő uccarészt. Mindez azonban igen kevés és nem áll arányban azzal az áldozattal, amit a telepiek hoztak a megváltás alkalmával.

Szükségessé tartjuk e helyütt is rámutatni arra, hogy más városrészek lakói előnyben részesítik az Adamovics teleppel szemben. A városi közgyűlés a múlt évben 800.000 dinárt szavazott meg, hogy ebből az összegből némileg rendezzék az Adamovics telepet és a Detelinárat. A mérnöki hivatalban pontos és részletes tervet is dolgoztak ki, hogy mily formában használják fel ezt az összeget és a mérnöki hivatal szerint a 800.000 dinár felét az Adamovics telep, másik felét pedig a Detelinára uccának rendezésére fordították volna. Amikor aztán ezt a tervet végre kellett volna hajtani, a városi közgyűlés úgy határozott, hogy az összeg nagyobb részét fordítsák a Detelinára utainak rendezésére és csak néhány ezer dinárt az Adamovics telep részére.

Ezek után érthető, hogy az Adamovics telep lakói meglehetősen elégedetlenek a mostoha bánásmód miatt. A telep nemcsak a megváltás millióval járultak hozzá a város pénzügyi helyzetének javításához, hanem évről évre tekintélyes összegű adót is fizetnek és így igényt tarthatnak arra, hogy a kultura áldásai elől ne zárják el őket és legalább is a főbb utvonalakait járhatóvá tegye a város.

A feladat az volt az érkező olasz előőrsöket meggyőzni, hogy a távirat fegyverszüneti dátuma nem november 4., hanem november 3. Amerikában ez nem sikerült, az olaszokat fegyveresen kell visszatartani. A parlamentéreg e feladatra nem kis veszélyt jelentett, mert bár a parlamenterek két tagja fegyvertelen volt, a tiszt revolvert magánál hordta. Sőt amire alig gondolni a karantén 7-es számú ezred teljes legénysége létszámával önként jelentkezett arra az esetre, ha a parlamenterek akciójára nem sikerülne, ők az olaszokat fegyveresen visszatartani vállalták. Ezután az öt parlamenteri állás mögé, takarásban egy század 7-es került. A háromtagú parlamenterek a Cismon hídjához álltak fel, hatalmas tüzet emelve, világitással és fegyverrel egy-egy fehér lenedőt használtak, mint parlamenteri jelvényt. Ennek a parlamenteri éjszakának leírását érzelmeivel elhagyhatom, hiszen a háború utolsó percében esetleges legutolsó golyóiról volt szó. Egy vég-nélküli éjszaka telt el rövid idő alatti évekkel való öregedéssel és szem lehunyás nélkül. A kardinális kérdés az volt, fog-e az olasz előőrslőni, vagy lövés nélkül meg áll-e.

Ez katonailag és emberileg tisztán az idegek kérdése volt. Nos hajnali 5 óra 30 perckor az első számú parlamenternél megjelent az olasz előőrslő, készentartott fegyverrel, amikor a lepedő alól elhangzott az »Armistizio«, az olasz őrs nem lőtt és így a helyzet meg volt mentve.

Bár az olasz őrs a fegyverszünetéről még nem tudott, azonban befelé maga is örülhetett a hírek és hajlandó volt egyik tisztünket parancsnokához vezetni, a továbbiak elintézése végett. A tárgyalások az imeri katlan kiürítésével és szabad elvonulással végződtek és így a Piave Brenta front csapatai legalizáltan is tényleg már november 4-én reggel nyolc órakor, délután 3 helyett fegyverszünetet élveztek. November 4-én délután három órakor egy olasz repülő keringett az elvonuló volt monarchia csapatai felett. Kilenc napi küzdelem után a Rolle szoros 1900 méteres magasságán majd újból a Pordói hágó 2200 méteres magasságán át a Rosengarten és Marmolata gleccsere között gyalogosan vándorogva november 15-én Lienzben végre vasutra tettek és ezzel a haláltánc véget ért.

Stammler Ernő

BUDAPEST 575

Svábhegyi Szanatórium

Subalpin (430 m.) életös gyógyintézet
Már heti 140 pengőért

tökéletes sanatóriumi ellátást nyújt 5-szori étkezéssel, vizkúrával és fűtással együtt.
A legideálisabb őszi-téli nyaralóhely!

Tisztót kiszérkészítősig!

— Disznokká ámostam az éccaka! —
montam az anyukomnak, hogy valamellik
nap reggel fölérzettem.

Aszongya

— nyilván urakká leszsz dóga kenek.

Mondok

— no hisz attú menes Isten, mert ha
ijen magamfaja pógári parasztembernek u-
rakká esik dóga, annak rendesen pizzaga
van!

Alighogy eszt kimentam, nyillik a kis-
kapu, oszt bebillen egygy kikent kifent úr-
formájú siglaj, a hóna alatt börtarisznya,
oszt aszongya nagy gé hangbú

— szolgája!

Mondom

— agyonisten magának is!

No ő meg foltati nagy sebessen oszt
aszongya, hogy ő nemtom miben círanevű
izébe, intézetbe vagy mi hogy aszongya ő
ott országos képviselő.

Mondom

— haszen megengedem. Az is szép. Hát
mi hír belegrádba?

Makog oszt valamit, de én beleszótam,
mer mondok ha mán képviselő, oszt úgy
mogtisztót, hogy ellátogat hozzám a saját
házamba, akkó bátrabban szóhatok vele.
Hát oda is szótam, hogy mondom

— hajja a képviselő úr, sérelembe ne
vegye, de magukra retent haragszik a nép.

Egisz belesáptam. De szerencse hogy az
asszonyomnak vót magáhó való esze oszt
betesséköte a tisztá szobába. Közbe meg
odasúgta nekem, hogy aszongya — lássa-e
hegy úgy gyütt ki az álma, ahogy montam!

No a képviselő oszt bójjebb került,
de alig út le, mán is kiszalatt a száján, hogy
aszongya mi kifogás van öellené. Mer a-
szongya az ő társasága csakis a nép javát
akari!

Mondom

— nono, haszen minden párt magamegát
dícséri. Szép, szép, de mi leszsz az adó-
val? Megszavalik aszt a ménkü sokfajta
adót, mer a kitanáló atyamestere se tud-
hati mán mikó emnyi a hátralék, meg a kul-
luk meg a visszamaratt pótdó.

De közbe meg az anyukom beszalatta
a környiket, hogy aszongya — nem hijába
hogy disznóvá álmodott az uram, de valódi
képviseelő is van nálunk, oszt bent beszél-
getnek a belső házba az urammá.

No több se köllött a szomszédoknak!
Akar a tekijai búcsúra úgy gyüttek csapa-
tostú. A szomszéd is, a koma is mind cim-
borává gyütt. Mán alig fértünk az első szo-
bába!

Eccé oszt belép a sógor is oszt illen-
dőségébü mingyá elkajátí magát, aszongya
— éljen.

Asztán meg rendessen lekezelt a kép-
viselővel oszt mekkérdeszte tüle hogy a-
szongya

— no hogy van?

De a többiek mán nehezen maradhattak
oszt a Hebegyi is beszót a kuckóbú nagy
kajátássá, hogy aszongya

— hajjuk!

No a többi meg opetújbu rákajátotta
a hajjukot.

A képviselőnek mit vót mit tenni, fölát
oszt fölshóllal hogy aszongya

— igen tisztót urajim!

No de épp akkó reszelte be az ajtón a
magáé az Eszes Jánost. Ammeg alighogy
belépetí ancvaj elordijja magát, hogy a-
szongya

— abcug!

— mit apcugósz, mikó asse tudod mirű
van a pogramolás?!

Aszongya

— dehonnem! Tán hallottam, hogy az
urakrű keszte a szolnoklatot!

Node az én képviselőm is belegyütt a
sungba, meghajtí magát oszt aszongya

— a nevem Grósz Artur — a jó nehissig
tunná utánamondani tovább mifajta — in-
tézét országos képviselője.

A többsig rákajbálta az éljent.

Csak nekem nagyon visszajárú gyütt ki
hogy aszonta Grósz.

Mondom oszt

— hajja az úr, tán lezelsőbbet is aszt
mondaná meg, mifajta pártí maga?

Aszongya hogy ő utájja a politikát, meg
sose nem is politikázik, csak az emberiség
javájé küszködik.

Mondom

— nono! Megengedem, de a rossz nyo-
voja látott ojan képviselőt, aki nem politi-
kázik!

A többsig megest belekajbát hogy
hajjuk!

Elveresedik az én Grószom oszt a-
szongya

— uraim önök tévenni teccenek.

Az eszes belekajbát hogy aszongya

— úgy van.

Foltati a képviselő

— mer — aszongya — én ojan képví-
sellő vagyok, aki biztosítok mindenkit a
bajok ellen, tűz, víz, jég, betörés...

A Hebegyi közbeszót

— meg adó...

Az Eszes is ráhatta

— ez kék nekünk! Se tűz, se víz, se jég,
se adó.

No de én leintettem őket oszt rákaj-
bátam a képviselőre

— no ehen az asztal! Csak föláni oszt
gyerünk a pogrommá!

De az csak kapadozott, hogy nem ért ő
ahhó.

De mán akkó gyanút fogtam én is.
Retent méregbe gyüttem oszt odaszólok ne-
kie

— hajja maga Grósz, tán csak amojan
vigécfurma maga?

Aszongya

— igenis kérem, országos ügynök, or-
szágos képviselő!

Sercenttettem elsőbbet is egygyet aztán
odaszótam a közönsígnék

— apcug!

No oszt lett is erre ojan rivlicuó, hogy
csak úgy rengett a szoba. A Grósz úr ki
lett hajtva, de az anyukom tiszteletbű u-
tánna vitte a börtáskát meg a mícjét, mer
az is lemaratt a fejrűl. Még le is poróta
kis sóprűvel a pantallóját.

El is felejtettem mekkérdeszni, hogy ő
be van e biztosítva baleset ellen.

Hát így vót.

Marattam tisztelette

Mihály bácsi

Budapesti kis riport

Új házmesterek

Valamikor, nem is ojan sok esztendővel
ezelőtt kikérte volna magának X. Y. ur ha té-
vedésből házfelügyelő urnak tituliáják. Esedeg
lovagias ügy támad a dologból. Családi villon-
gások, pereskedés, örök harag.

Azóta változtak az idők.

Egyszerűen és végérvényesen leszámol az-
zal, hogy neki »társadalmi kötelezettségei«
vannak, lemond a zsurokról, estélyekről, a klubról,
sőt ha muszáj, a kóvéházról is és egy szerényebb,
de megalapozottabb életstenderben igyekszik
feltámaszkodni a valóságba.

Belőlük regrutálódnak a cipőpertli ügynö-
kök, a részletesek, a repülőceruzaárusok és még
módos publikum sem csudálkozik rajtunk, mint az
első időkben: »nahát ez a Bakula, valamikor
saját autóján járt, most pedig cipőpertlit
árul.«

Új foglalkozási ágak után néztek. Illetve:
csak az ő számukra volt új ez a mesterség. Az
emberek pedig manapság nem azt nézik, hogy
mivel, hanem, hogy mennyit keres valaki...

A földbirtokos, akinek a földje fél százalé-
köt se hoz, ma bizonytalan egzisztencia, aki
után nem vágyódnak a póstáskisasszonyok. A
szegény doktor, aki a rendelőjét adogatja el,
hogy betevő falatja legyen, rosszabb parti, mint
valamikor az újságíró volt. A háztulajdonost
lépten nyomon árverezik, mert a lakók nem fi-
zetnek.

Ennek a hatalmas átesoportosulási folya-
matnak egy eredeti és jellemző figurája: az új
házmester.

Nem a békebeli figura, akit Heitai énekel
meg, tagbaszakadt, dörmögő, bozontos üstökű,
káromkodós férfiú. Inkább nyápic, cvikkeres,
suttogó bariton. Valamikor nagykereskedő volt,
vagy ügyvéd, vagy óras, vagy fűszeres. A vál-
ság torkonragadta és földre teperte. Elment
házfelügyelőnek. Eleinte még könnyen jutottak
álláshoz. A háziurak örültek a megbízható, in-
telligens, elproletarizálódott lateiner elemeknek.
Es ezek az új házmesterek egészen takarós jö-
vedelmet húztak a kapupénzekből, lift és a ház-
bérletékekből. Még kauciót se kértek tőlük.
De amilyen arányban romlott a helyzet, olyan
rohamosan akadtak újabb és újabb aspiránsok,
akik a jó »tippet«
fűlön ragadva házmesterség-
get kunyeráltak. És a háztulajdonos urak most
válogatni kezdtek, biztosítékot követeltek és ki-
alakult a konjunktúra szűlte bőrze: a jó ház-
mesteri állásért, nagy bérházban, egész vagy-
nokot fizettek az ügynöknek, vagy a felhajtó-
nak. Maguk a háziurak is így jutottak kamat-
mentes »kölesönhöz«.

A sors iróniája, hogy ezek a »végre egy
biztos állás«-ok is megínogtak. Amióta rohamo-
san terjed a kislakásépítkezés, a »lakj saját
házadban! Gyérünk ki a vidékre!«
villácskák, a nagy városi bérpaloták valósággal konganak
az ürességtől. Bérházakban husz lakás közül
tiz nincs kládba. Nemcsak azért, mert drága.
Nem kell. A divat kiviszi a tömegeket a perifé-
riákra. A zöldbe. Falusi hangulatokért. Malacot,
libát és csirkét tenyésztve, kis zöldésgerben
éldegélnek. Es az új házmesterek hiába fizet-
ték a méregdrága lelépést, kauciót, kölesönöket.
A kapupénzből még a kamatok sem térülnek
meg...

Mi biztos manapság?

A bizonytalanság. A stabil egzisztenciák
ugyanis szabályszerűen tönkre mentek...

A semmitűszék jogerősen felmentette Ivancsevics Miloradot a forradalmi kettős gyilkosság vádjáról

Tárgyalások a noviszádi semmitűszéken

A noviszádi semmitűszék tegnap délelőtt több érdekes gyilkossági ügygel foglalkozott. Többek között tárgyalta a semmitűszék Toth Ferenc és társai szándékos emberölési büntetésének ügyét is. A vád szerint 1927 május 29-én Karamac községben egy vendéglői verekedés alkalmával Hidosan Jovan és idősebb Toth Ferenc között tetlegességre került a sor és ez alkalommal Hidosan megszurta Toth Ferencet. A sértet fia ifj. Toth Ferenc, amikor meghallotta apja segélykiáltásait Vajda Gyula kováccsal és Schmid József földműveléssel üldözőbe vette Hidosant és botokkal, valamint kaszával felfegyverkezve megrohanták Hidosant, akit úgy összeverték, hogy az agyrázkodást kapott és ennek következtében meghalt. A szombori ügyészség szándékos emberöléssel vádolta ifj. Toth Ferencet, Schmid Józsefet és Vajda Gyulát.

A szombori törvényszék 1931 április 15. megtartott tárgyalásán Schmidet felmentette, ifj. Toth Ferencet 5 hónapi, Vajdát 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte. A semmitűszék az elsőfokú ítéletet jóváhagyta és így az jogerőssé vált.

Ivancsevics Milorád dobrovoljac jelenleg noviszádi gyár munkás ellen az államügyészség vádat emelt, amely szerint

Ivancsevics 1918 decemberében Zsivkovics Milán barátjával együtt a zsebalygospodljinci vasutvonal mentén fekvő 8

vasuti őrházban Nagy Ferencet revolverlövéssekkel, Greguss Veronát pedig bajonettszúrásokkal meggyilkolták.

A noviszádi törvényszék büntető tanácsa Dr. Belajcsics Vladimir törvényszéki elnök vezetése mellett a múlt év október 28-án hozott ítéletet az ügyben és ez alkalommal Ivancsevics bizonyítékok hiányában felmentette a vád és annak következményei alól.

A semmitűszék az államügyész felelősségét elvetette és megerősítette az elsőfokú ítéletet.

Uzsárevics Zsivojin, alibunári volt csendőrszolgálati vendéglős, hivatalos hatalommal való visszaélése ügyében a pancsevói törvényszék 1932 február 25-én hozott ítéletet. Uzsárevics 1927 július 26-án elment Dee Istvánhoz és azal, hogy

felesége Sára ellen, aki felgyújtotta házat, megszünteti az eljárást, ha ezért 2000 dinárt ad neki. A törvényszék 2 hónapi elzárásra ítélte Uzsárevicset, a semmitűszék azonban az ítéletet 4 hónapi fogházbüntetésre emelte fel.

Szirotánovics Drágomir becskereki tanítót a becskereki törvényszék a múlt év május 28-án felmentette a magánokirathamisítás vádjáról.

A semmitűszék legközelebbi nyilvános tárgyalásán foglalkozik, az ítélet ellen beadott felelősséggel.

Március közepén nyílik meg az idén a jugoszláviai légi forgalom

Először Zágreb-Beograd, majd Zágreb-Becs között nyílnak meg a forgalmak

Mint minden esztendőben, úgy az idén is már most nagy előkészületeket tesz civil légiforgalmunk az idei légiforgalom megnyitására. Az első években a légi forgalom már februárban nyitották meg Beograd és Zágreb között, azonban az idén erre előreláthatólag csak március közepén kerül sor. Az elmúlt esztendőben légiforgalmunk igen szűk körben volt zárva, egyetlen baleset sem fordult elő, úgy hogy ebben a tekintetben a jugoszláv légi utasforgalom Európában az első között van. Az anyagi siker már nem volt ilyen jó, de ha tekintetbe vesszük, hogy a légi közlekedés ma még az egész világon nem kifizető vállalkozás, az eddigi eredményekkel meg lehetünk elégedve. A légiforgalom az idén, mint minden évben, először Zágreb és Beograd között nyílik meg, majd április első napjaiban sor kerül

a zágreb-bécsi utasforgalom megnyitására is. Nyomban ezután megnyílik a légiforgalom Beograd és Szkoplye, esetleg Szkoplye és Szaloniki között.

Sajnos, a pénzügyi nehézségek miatt az idén esetleg csak később kerülhet sor a zágreb-zsuzsáki vonal megnyitására, amely kifordított volt ugyan, azonban új hárommotoros gépeket kellene beszerezni, mire az Aerobutnak jelenleg még nem áll elegendő pénzügyi alap a rendelkezésére. Remény van arra azonban, hogy ezeket az új hárommotoros gépeket, amelyek a hegyi terület átrepülésére kiválóan alkalmasak, még az idén beszerezik és még az ősz előtt megindul a forgalom a zsuzsák-zágrebi légi vonalon is. Az idén ezenkívül negyedik éve nyílnak meg a zágreb-riagai vonalat, amelyet Triesztig fognak meghosszabbítani.

Megalakult a Dunabánság területén nyugdíjazott községi alkalmazottak szövetsége

A szövetség székhelye Noviszád, célja a nyugdíjasok, anyagi, erkölcsi és társadalmi érdekeinek hatékony képviselése

A Reggeli Újság több ízben foglalkozott a Dunabánság területén lakó nyugdíjasok nehéz helyzetével. A Dunabánság több tartományból és volt megyéből alakult meg, a különböző tartományoknak és megyéknek, különböző volt a nyugdíjrendelete. A nyugdíjasoknak nem volt egységes testülete, amely érdekeiket képviselte és ügyesbajos dolgaik elintézésénél segítségükre lett volna.

Néhány esztendővel ezelőtt lapunk utján mozgalom indult meg, a nyugdíjasok szövetségbe tömörítése érdekében. A mozgalom most teljes sikerre vezetett, mert Noviszád székhellyel megalakult a Dunabánság területén nyugdíjazott községi alkalmazottak szövetsége. A szövetség

rendes tagja lehet minden nyugdíjas községi alkalmazott jogoszláv állampolgár, vagy a nyugdíjas özvegye, árvája, akik az elhunyt férj, vagy apa jogán családi nyugdíjat élvez. Tagsági díj gyanánt havi 500 dinárig terjedő nyugdíj után három, 501-1000 dinárig terjedő nyugdíj után hat, 1000-1500 dinárig terjedő nyugdíj után nyolc, 1500-2000 dinárig tíz, ezen felül 15 dinár havonta. A nyugdíjasok árvái összes családi nyugdíjuk után együttvéve csak egy beiratási és tagsági díjat fizetnek. A belépési díj egyszersmindenkora 1000 dinárig terjedő havi nyugdíj után 20, ennél nagyobb összegű nyugdíj után 30 dinár. A belépési nyilatkozat és esetleges felvilágosítás Szagmeister János szövetség

gi pénztárosnál szerezhető be, Noviszád, Kraljevica Marka u. 25. A belépési nyilatkozatot két példányban kell beküldeni.

A szövetség célja, hogy érvényesítse a tagok jogos kívánságait, elősegítse elhelyezkedésüket, szükség esetén segéllyel támogassa tagjait, különböző kedvezményeket biztosítson számukra a vasuti, villamosvasuti utazásnál, gyógyfürdők látogatásánál, közvetítsen számukra előnyös bevásárlási lehetőségeket, egy szóval minden vonalon képviselje a nyugdíjasok jogos érdekeit.

A szövetségbe beléphet minden dunabánsági községi nyugdíjas, ki a községi közigazgatásnak bármely ágában volt alkalmazva, tehát jegyzők, segéd és kezelőszemélyzet, orvos, átlatorvos, mérnök stb.

A szövetség március 26-án tartja alakuló közgyűlését. Kívánatos, hogy a közgyűlésig minden nyugdíjas bejelentse a szövetségbe való belépését, mert közös érdek, hogy a szövetség mögött minél nagyobb tömegek álljanak.

A szövetség megválasztotta ideiglenes vezetőségét, akik március 26-i alakuló közgyűlést előkészítik és a szövetség érdekeit addig is képviselik. Az ideiglenes vezetőség elnöke Nikolajevics Milivoj, alelnöke Szalay Dezső, választmányi tagok: Hiel Lipót, Haug János, Tapavicza Emil, Stefanovics Szvetozár, Ivánics Izidor, Lőkics Emil, Cudurics Szvetisláv, Soját Mile, Városi Mihály, özv. Veszelinovic Mihályné, Grados Petár, Rákics Toma, a felügyelőbizottság tagjai: Ewinger Kálmán, Miskov Veljko, Knezsevics Pera, Ackermann Gusztáv, Pálinkás Fülöp, titkár Csupics Dusán, pénztáros Szagmeister János.

Itt említjük meg, hogy a dunai báni hatóság 89.591/1932. számú rendelettel engedélyezte a szövetség megalakítását, sőt a legteljesebb támogatásáról biztosította.

A noviszádi villanszerelők a villanytelepen kívülről felülvizsgáló bizottság kirendelését kérik elvégzett munkáik ellenőrzésére

A noviszádi villanszerelők már régebbi idő óta sérelmezték azt, hogy a noviszádi villanytelep, amely mint ismeretes, szerelőkkel is dolgoztat és így tulajdonképpen a villanszerelők és mechanikusok versenytársa, mint felülvizsgáló szerv is szerepel és a villanszerelők által végrehajtott munkát felülvizsgálni jogosult. Ez a tény a telep és a villanszerelők között sok összeütközésre adott alkalmat és a villanszerelők szakosztálya ezért elhatározta, hogy a villanytelep szerződésének újjalakításával kapcsolatban megkéri a város vezetőségét, hogy a szerelőknek ezt a sérelmét orvosolja.

A villanszerelők szakosztálya ezért terjedelmes memorandumot dolgozott ki, amelyet tegnap délelőtt küldöttség adott át dr. Borota Branisláv polgármesternek. A küldöttségben a noviszádi iparosok egyesület részéről Dragics Mijatovic elnök, a villanszerelők szakosztálya részéről Holicki Rudolf, a szakosztály elnöke és Kurtz Kornél elnökhelyettes vettek részt. A polgármester igen szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a memorandumot gondosan át fogja tanulmányozni és a villanytelep szerződésének felülvizsgálása alkalmával a villanszerelők kéréseit is tekintetbe fogja venni. A villanszerelők a memorandumban kérik, hogy az elvégzett munkák felülvizsgálását tekintettel arra, hogy a szerelésnél a villanytelep maga is versenytárs, külön felülvizsgáló bizottság végezze és ne a villanytelep, abban az esetben pedig, ha a felülvizsgáló bizottság szerepét továbbra is a villanytelep töltené be, akkor a villanytelep a jövőben ne végezzen szerelési munkákat, hanem ezt teljesen az iparosoknak engedje át. A villanszerelésre vonatkozó előírásokat különben is a minisztérium rendeli el és így végeredményben azok annak felügyelete alá tartoznak.

Általános moratorium készül Amerikában?

Megkezdte működését Michigan állam pénzügyi diktátora

Detroitból jelentik: Michigan állam kormányzóját pénzügyi diktátorra nevezték ki és meghatalmazták, hogy teljhatalmulag intézkedjék minden pénzügyi kérdésben. A diktátornak az is jogában áll, hogy az eredetileg nyolc napra tervezett moratoriumot meghosszabbítsa és hogy még jobban korlátozza az eredetileg öt százalékban megállapított betét kifizetéseket. Párisi jelentés

szerint a francia lapok azt írják, hogy Amerikában általános moratorium készül.

Michigan állam mintájára több más amerikai állam is azzal a gondolattal foglalkozik, hogy bankmoratoriumot hirdetsen, sőt az sincs kizárva, hogy az Egyesült Államok egész területén általános moratoriumot léptetnek életbe.

Az új becskerekai rendőrségi előjáró fogadta az újságírókat

Koszanics Milorad rendőrségi előjáró nyilatkozata

Becskerekről jelentik: A becskerekai újságírók tegnap délben bemutatkozó látogatáson jelentek meg Koszanics Milorádnál, az új becskerekai rendőrségi előjárónál. Koszanics Milorad rendkívüli szívélyességgel fogadta az újságírókat és kijelentette, hogy tisztában van a sajtó jelentőségével és a jövőben a nyomozás terén való hasznossága miatt igénybe is veszi a sajtó közreműködését.

A rendőrségi előjáró ezután rövid vonasokban ismertette programját, melynek főpontja, hogy

minden erejével igyekezzék fog becskerek város közbiztonságának meg-

javitására.

Különös súlyt helyez arra, hogy a beérkező ügyek a legrövidebb idő alatt elintézésre nyerjenek, hogy a tisztviselői kar és a legénység a legmesszebbmenő előzetes tanúsítson a közönséggel szemben. A nyomozás megkönnyítése végett a volt főispáni autót kívánja igénybe venni és biztosra veszi a város hozzájárulását az autó fenntartásához.

Elbucuszáskor annak a reményének a dott kifejezést, hogy sikerül a város lakosságának bizalmát és meglegedését kivívnia.

A noviszádi pékmesterek mozgalmát indították az éjszakai munkát betöltő rendelet visszavonásának elérésére

Panaszkodnak a pékek a szigorú éjszakai ellenőrzés miatt — A noviszádi pékmesterek gyűlése időszerű kérdéseket megbeszéléscé

A noviszádi pékmesterek tegnap rendkívül látogatott és egyben viharos gyűlést tartottak időszerű kérdéseket megvitására, elsősorban pedig a január tizenötödikén megjelent báni rendelet ügyében, amely mint ismeretes, a pékségek számára megtiltotta az éjszakai munkát és kimondja, hogy a műhelyekben, a begyújtást kivéve, csak reggel négy órakor lehet a munkát megkezdeni. A gyűlésen ezenkívül még a munkásoknak a pékmesterek szakosztályához benyújtott és a kollektív szerződésre vonatkozó beadványát és a kenyérárak egységesítésének ügyét tárgyalták.

A gyűlésen igen sokan szólaltak fel minden egyes felszólaló nehézményezte, hogy az éjszakai munkát betöltő rendeletet a pékmesterek meghallgatása nélkül hozták és az csaknem kivihetetlen rendelkezéseket tartalmaz. A rendelet a felszólalók panaszai szerint máról holnapra szüntette be az éjszakai munkát úgy, hogy nagyobb pékségekben lehetetlen volt üzembavar nélkül végre hajtani. Ezenkívül semmilyen szakmához nem tartozó ellenőrök járják be a várost és éjszaka idején sokszor még kétszer is moleztálják a pékmestereket, hogy meggyőződjenek arról, hogy a műhelyben tényleg szünetel a munka.

Megállapította a gyűlés, hogy az éjszakai

kai munkamegszüntetésével nemcsak a pékeket éri súlyos károsodás, de hátrányos az a fogyasztóközönségre is, mert a mi közönségünk legnagyobb része koránkelő és szereti a friss kenyeret, holott most nyolc óra előtt semmiesetre sem lehet friss kenyeret kapni. Így a szegényebb munkásember, aki korán reggel indul munkába és friss kenyeret nem vihet magával, kénytelen előző napi kenyérral beérni.

Az előadottak alapján a gyűlés végül is határozatot hozott, amely szerint illetékes helyen megteszik a szükséges lépéseket, hogy a jelenlegi rendeletet felfüggeszék és visszavonják.

A munkások kollektív szerződése ügyében a pékmesterek gyűlése nem hozott határozatot, mert szerintük a beadvány nem illetékes szervtől jött.

Végül a kenyérárakat illetően leszögezte a gyűlés, hogy a közönség és a lapok rendszerint abba a tévedésbe esnek, hogy a buza árát veszik alapul, holott a pékek lisztből sütik a kenyeret és azon az alapon kénytelenek kalkulálni. A pékek szerint épp a noviszádi közönségnek nem lehet oka a panaszra, mert Noviszádon a kenyér ára 4, sőt 3 és fél dinár, míg például Zágrábban hatóságilag maximálták 5 dinárban a kenyér árát.

Egy parasztlány megfojtott egy 66 éves öregasszonyt

Becskerekről jelentik: Kegyetlen gyilkosság történt tegnap reggel fél 8 órakor a Becskerekhez nem messze fekvő Taras községben. Vucesetics Ljubica, 18 éves parasztlány már régóta azt terjesztette a faluban, hogy Dosztanics Natalija, 66 éves szomszédasszonya elvrácsázta vőlegényét, amiért bosszút esküdt. Valahányszor találkozott a két ha-

ragos nő, mindig összevesztek és nem egyszer tettlelességre is sor került.

A tegnapi nap tragikus kimenetelt adott a két asszony háboruszkodásának. Dosztanics Natalija és Vucesetics Ljubica reggel szinte egyszerre léptek ki az uccára s szokásuk szerint megint szidalmazni kezdték egymást. A szót tett követte, Dosztanicsné Vucesetics Ljubica elől kertyébe menekült, ahova a feldühödött leány követte, majd mikor utólérte fojtogatni kezdte. Dosztanics Vu-

lja, az uszony férje, az egész jelenetnek szemtanúja volt, amikor látta, hogy felesége életveszélyben van, a csendőrségre szaladt. A csendőri beavatkozás már későn érkezett, mert közben a magán uralkodni nem tudó Vucesetics Ljubica megfojtotta a védekezni nem tudó öregasszonyt.

A gyilkos Vucesetics Ljubicát a csendőrség letartóztatta és bezárolta a becskerekai törvényszék fogházába.

Vitás ügyek Becskerek városa és a szubotical vasutigazgatóság között

Becskerekről jelentik: Becskerek város képviselőtestületének folytatólagos közgyűlésén a vasutigazgatóság és a város közötti két vitás ügyet tárgyalta.

Rajics Tima városi főjegyző beszámolójában jelenti, hogy Becskerek város és a torontali helyiérdekű vasút még 1880-ban olyan értelmű megégyezést kötött, ha a helyiérdekű vonat megszűnne a városon keresztülhaladni, úgy a vasutigazgatóság tartozik a sineket a saját költségén felszedetni és az uccákat rendbehozni. Tekintettel arra, hogy 1932. november 15-ével a helyi keskenyvágányú kisvasutat kitélepitették a városon kívül, a város felszólította az államvasúti igazgatóságot, mint a helyiérdekű jogutódját, hogy a sineket haladéktalanul szedje fel. Az igazgatóság leiratban értesítette a várost, hogy ezt nem hajlandó elvégezni, mert szerinte ennek költségei a várost terhelik. A közgyűlés határozatot fogadott el, hogy

hajlandó a munkálatokat magára vállalni, de csak abban az esetben, ha a felszedett anyag és a vasúti vashid a város tulajdonába megy át.

A javaslatot megküldték a szubotical vasutigazgatóságnak elfogadásra.

A másik vitás kérdés, a volt Vojvodina malomtól a régi vasúti állomásig vezető utat, mely a város tulajdonát képezi, viszont ezt az utat a vasut igazgatósága 1930 évben önkényesen lezárta.

A városi tanács többszöri közbenjárása az ut megnyitása ügyében meddő maradt és a közgyűlés most elfogadta a tanács indítványát, amely szerint javaslatot terjesztenek a vasutigazgatóság elé, hogy a város átengedi a vasútnak a vitás utvonalat, viszont ezért a vasutigazgatóság engedje át a tulajdonát képező ZsSK volt sportpályát, melynek egyik részén, 1128 négyzetlőn a város parkot létesítene, míg a másik felén iskolát építene.

Miért olcsó

az eredeti

LYSOFORM ? !

Mert mindig egyenlő megbízható összetételben és koncentrált alakban kerül forgalomba. Ahelyett, hogy 50 üveg 2% fertőtlenítő oldatot vásárolna üvegenként 3 dinárjával, vesz egy üveg eredeti koncentrált Lysoformot Din. 18-ért, ami által nemcsak pénzt takarít meg, hanem az egészségét is védi.

100 gr. D. 18-, 250 gr. D. 36-

Rendőrök és detektívek ezreinek védelme alatt Roosevelt megérkezett Newyorkba

Miamiban a közönség megröhamozta a fogházat, hogy meglincselje Cingara merénylőt

Csermák Antal csikágói polgármester, aki a Roosevelttel szemben merénylet alkalmával megsebesült.

Franklin D. Roosevelt

Newyorkból jelentik: Egész Amerikában, de főleg Miámban óriási a felháborodás Roosevelttel szemben. Miámban a törvényszék épülete előtt mintegy ötszáz fő meggyűlt össze tegnap, fenyegető magatartást tanúsított és erőszakkal be akart hatolni a fogdába, hogy Cingarát meglincselje. Rendőrséget kellett kivezényelni, amely azután szétoszlatta a tömeget. A törvényszék elnöke most fegyveres csapatokkal őriztetni a fogházat és a merénylő celláját.

A megsebesült Csermák csikágói polgármester állapota jelentékenyen javult.

Roosevelt Miamiból visszatérőben néhány órát Washingtonban töltött, majd folytatta útját Newyork felé, ahol óriási óvintézkedéseket fogantatosítottak az elnök védelmére.

A pályaudvartól a kikötőig ezer rendőr állott sorfalat, a fontosabb pontokon gépfegyvereket állítottak fel.

Roosevelt elnököt a detektívek óriási tömege kísérte a lakására, amelyet állandóan nagyszámu rendőrsapat őriz. Roosevelt kijelentette, hogy ezek az intézkedések egyáltalán nem felelnek meg óhajának.

Szavics Szeptolik beográdi újságíró, akinek Beba nevű fogadott leányát a múlt évben magával vitte Bross a londoni rendőrség útján követeli vissza leányát

Szavics Beba azonban úgy látszik, egészen jól érzi magát Londonban

Beogradból jelentik: A Reggeli Ujság olvasói bizonyára emlékeznek még arra a cikksorozatra, amelyet az elmúlt év őszén Szávics Bebanak, Szávics Szeptolik beográdi újságíró és nyomdász fogadott leányának érdekében esetről irtunk. Szávics Bebat ugyanis egy szép napon magával vitte Londonba George Bross görög származású londoni kereskedő, aki azt állította, hogy Beba az ő leánya, akit még a szerb-török háború idején elveszített Szerbiában.

Mint most értesülünk, Szávics Szeptolik, aki husz éves koráig nevelte Bebat, nem nyugszik bele abba, hogy fogadott leánya többé ne térjen vissza hozzá és azt állítja, hogy Bross nem is édesapja a leánynak és Szávics azóta százszor is megbánta, hogy az első meglepetés hatása alatt Bebat Londonba engedte. Szávics Szeptolik éppen ezért a londoni rendőrséghez fordult védelemért és azt kérte, hogy a rendőrség vegye el leányát Brosstól és kísértesse vissza Beogradba, ahonnan Bebat félíg meddig erő-

szakkal vitték el.

Mindenesetre nagy kérdés azonban az, hogy Szávics-Bross Beba egyáltalán hajlandó-e visszatérni nevelőapja házába. Beogradban ugyanis senki sem kap levelet Bebatól, csupán egyetlenegy fiatalember és ez a fiatalember azt állítja, hogy Beba nagyon meg van elégedve új otthonával és semmi jelét sem adja annak, mintha vissza akarna térni Beogradba. Szávics Beba tehát a jelek szerint jól érzi magát és egyelőre nyílt kérdés, hogy ha a londoni rendőrség megkérdezi, hogy miként határoz, kinél akar lakni, nevelőapjánál, vagy londoni apjánál, vajjon Beba kit is fog választani. Nincs kizárva az sem, hogy Beba végeredményben a beográdi fiatalembert fogja választani...

A felelősségi bíróság 5 hónapi fogházzól két évi börtönbüntetésre emelte fel Rédel Szilviusz, a gondatlanságból okozott emberöléssel vádolt becskeréki szőlő bűntetését

A noviszádi felelősségi bíróság tegnap foglalkozott Bukvics Sztipán, a csalással vádolt szubotícai kereskedő ítélete ellen beadott felelősségi ügyével. Bukvics Sztipánt az államügyészség azzal vádolta, hogy 1931. április 27-én Kozár Lajos ungvári kereskedő

től 3250 dinárt felvett azzal a céllal, hogy a cégnek egy vagon nádat szállítson, azonban az árut nem szállította le és a pénzt magának tartotta meg, amivel csalást követett el. A szubotícai törvényszék 1932. szeptember 29-én felmentette Bukvicsot a vád

PARK SZÁLLODA

BUDAPEST, Baross tér 10

A Keleti pályaudvar mellett.

Elsőrangú, központi fűtési szobák már négy pengőtől kezdve. Állandó hideg-meleg víz! Kiváló polgári étterem, olcsó panziórendszer! A vidéki úriközönség szállodája!

Minden olvasónk, aki lapunkra hivatkozik, 20% engedményt kap.

alól. Az államügyész az ítélet ellen felelősségi ítéletet kért, a felelősségi bíróság azonban a felelősségi ítéletet mint teljesen alaptalant elvetette és megerősítette az elsőfokú ítéletet.

Ugyancsak tegnap tárgyalta a felelősségi bíróság Rédel Szilviusz becskeréki szőlő gondatlanságból okozott emberölési ügyét is. Rédel a múlt év június 18-án Notáros Kraszoje autójával Begejszvetigyurag és Klek között az országúton meg nem engedett sebességgel haladva megakartá előzni az előtte haladó Demkó János autóját. Bár az elől haladó autó az ut szélén haladt és még elég helye lett volna, hogy balról megkerülje a kocsit, mégis jobbra hajtott, miközben az országút szélére hajtott. Egyszerre az autó leszaladt az ut mellett elhuzodó árokba és beleütöközött az árokoldalába. A hatalmas zökkenés kiröpítette a kocsiból Podhorszki Rudolf kereskedőjét, aki 180 centiméter magas hatalmas ivben kirepült a kocsiból, nekivágódott az ut szélén álló egyik eperfának és gerincét törte. Podhorszki a kapott sérülésekbe néhány órával az eset után belehalt.

A becskeréki törvényszék a múlt év október 24-én tárgyalta az ügyet, a szőlőt bűnösnek mondta ki és 5 hónapi szigorított fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az államügyész felelősségi ítéletet nyújtott be. A felelősségi tanács az államügyész felelősségi ítéletét helyt adott és Rédel büntetését 2 évi börtönbüntetésre emelte fel.

Tegnap döntött a felelősségi tanács a becskeréki vasúti állomás pénztárában történt visszaélések vádlottainak vádirata ügyében is. Faragó László, a becskeréki vasútiállomás volt pénztárosa 1928. és 1929. évben nagyarányú visszaéléseket követett el az állam kárára. A szállítólevelek díjait magának tartotta meg és az elszámolásban meg hamisította az adatokat, hogy így fedezze a hiányt és más hasonló módon súlyos károkat okozott az államvasutak igazgatóságának.

Amikor a visszaéléseknek nyomára jöttek, Faragó László 1930. augusztus 24-én szublimált magmérgezte magát és meghalt. Rajta kívül az államügyészség bűnrészességgel vádolta Mihaljevics Emil és Pipan Janko vasutigazgatósági tisztviselőket, akik Szubotícán az ügy aktaikat megsemmisítették, hogy ezzel fedezzék a visszaéléseket, valamint Raubinger János becskeréki nyugalmazott vasúti tisztviselőt és Péjics Istvánok, az állomás volt raktárnokát.

A vádirat ellen a vádlottak felelősségi ítéletet kérték és

a felelősségi bíróság a vádiratot formai okok miatt visszaküldte az államügyészségnek és egyben utasította az ügyészséget, hogy a vádiratot egészítse ki.

Szivembe zártam magyar és német hűveimet, mondotta Rodics érsek a becskerekai katolikus közsegtanács pénteki ülésén

Rodics érsek és Berling püspök ünneplése Beeskereken

A becskerekai katolikus egyháztanács péntek délutáni ülésén megjelent dr. Rodics Rafael érsek és Berling Vilmos osnabrücki püspök, akiket dr. Weiserschan József elnök üdvözölt.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Kovács István pápai prelátus, apátplébános előbb magyar, majd német nyelven tartott felszólalásában meleg szavakkal emlékezett meg Rodics érsek bányai főpásztori működésének tizedik évfordulójáról. Halás szívvel emlékezik meg a tíz éven keresztül folytatott munkásságáról, amelyben mindig a szerénység és a jószándék vezette.

Magyar és német hűvei anyanyelvét mindig tiszteltben tartotta, a magyarul hozzája fordulóknak magyarul válaszol, a magyar beadványokra magyar választ ad és ugyanolyan elbírálásban részesíti a német nyelvet is.

Az ünnepi ülés lelkes éljenzése közben tért át a prelátus a becskerekai templom történetének ismertetésére.

Ezután meleg szavakkal üdvözölte Berling Vilmos püspököt.

Berling dr. Öszentsége a pápa álláspont-

ját ismertette a vallásoktatás kérdésében és kiemelte, hogy

a pápa természetesnek tartja, hogy a vallásoktatás a tanulók anyanyelvén történjék. A vallás is csak úgy hat át a szívünkön, ha anyanyelvünkön ismertetik meg.

Nagy elismeréssel nyilatkozott Rodics érsek magatartásáról, aki megértéssel fogadta a pápa üzenetét és ebben a szellemben cselekszik.

Burget József az egyháztanács magyar tagjai nevében üdvözölte a vendégpüspököt.

Rodics Rafael érsek rövid visszaillatást vetve szentferenczerendi szerzetesi múltjára kiemelte, hogy milyen örömmel tanulta meg bécsi, dunaföldvári és bajai tartózkodása ideje alatt a magyar és német nyelvet.

„Szivemben éppen úgy helyet foglalnak a magyar és német hűvek — mondotta többek között — mint a horvátok. Katolikus püspök vagyok és magyar hűveimet éppen úgy szeretem, mint a német vagy horvát hűveimet.”

A sztarakaniszi véres gyilkosság a szubotocai törvényszék előtt

Ladányi vallomásaiban azt állítja, hogy Szabó András tévedt rá

A múlt év decemberében gyilkosság történt Sztarakanisán. Ladányi András 43 éves sztarakaniszi mezői munkás reggel nyolc órakor felkereste különváltan élő feleségét, aki vadházában élt Szabó András kömüvel, hogy a válás részleteit megbeszélje vele. Ladányi bekopogott felesége vadházastársához, az asszony pedig, amikor meglátta, hogy férje van ott, bezárta az ajtókat és nem bocsátotta be Ladányit, aki kérélni kezdte feleségét, hogy intőzzék el végre válásuk ügyét. Közben hazaérkezett Szabó András és

szóváltás támadt a két férfi közt, majd verekedni kezdtek és Ladányi egy doronggal úgy fejbeütötte Szabót, hogy az szörnyethalt.

Ebben az ügyben tegnap délelőtt tartott előzetes tárgyalást a szubotocai törvényszéken dr. Boszki Ivó tanácselnök ötös bírói tanácsa. A vádat Varga Péter államügyész képviselte, a védelmet pedig Sztanojovics Radomir ügyvéd látta el. A tanács tagjai Zrekics Szever, Vukosevics Márkó, Szubotocai Sztahinja és Kalezics Milutin szavazóbírák voltak.

A tárgyalás megnyitása után Varga Petár államügyész felolvasta a vádiratot, amely a Btk 280. paragrafusába ütköző emberölés büntetvével vádolja Ladányi Andrást.

A vádlott kijelenté, hogy nem érzi bűnösnek magát, mert önvédelemből használta a dorongot. Tíz év óta különváltan élt feleségétől, aki Szabóval lépett vadházasságra. Rövid idővel előbb tért vissza Franciaországból, ahol munkán volt és többször is megüzente volt feleségének, hogy térjen vissza hozzá.

Egy alkalommal felesége meg is ígérte, hogy találkozni kíván vele, hogy megbeszéljék a kibékülést, az asszony azonban meggondolta magát és nem ment el a megbeszélés találkozására.

Egyik barátjától, Huszágh Józseftől hallotta, hogy felesége vadházasságban él Szabóval, aki jó barátja volt, sőt együtt voltak Franciaországban is. Eleinte bántotta felesége hűtlensége, később azonban megnyugodott és a kritikus napon azzal a szándékkal kereste fel az asszonyt, hogy barátságosan megbeszélje vele a válást. Előzőleg egyáltalán nem is beszélt Szabóval, aki előbb tért vissza Franciaországból, mint ő.

Reggel öt óra tájban kocsmába ment és mintegy nyolc deci edespálinkát ivott, majd fél nyolc tájban elindult Szabó háza irányában. A kaput nyitva találta, belepett az udvarra, felesége azonban berotelszelte az ajtót és azt kiáltotta ki neki, hogy Szabó

András távollétében nem kíván beszélni vele. Még mindig az ajtó előtt álldögált, amikor pár perc múlva megérkezett Szabó és szemrehányásokkal illette, hogy tíz évig nem törődött feleségével és éppen most akar közeledni hozzá.

— Meg akarod bolygatni nyugodt életünket! — Kiáltotta Szabó. — Semmi közöd a feleségedhez. Takarodj a házamból, részeg disznó!

— En — folytatta vallomását a vádlott — erre kijelentettem, hogy nem veszekedni jöttem és csilapítani igyekeztem Szabót, ő azonban ököllel gyomron ütött, majd pedig felragadt egy fahasábot és hozzám dobta. En is felragadtam egy dorongot, amelyet feléje dobtam, hogy kiüsse kezéből a fát. Szabó éppen a feje felett tartotta a fát, amelyhez hozzáütközött az a dorong, amit én dobtam felé, úgy hogy őt az a fadarab ütötte meg, amit a kezében tartott és nem az, amit én dobtam hozzá.

Dr. Boszki elnök rekonstruálta a vádlottal és a teremőrrel a jelenetet, mire a vádlott megjegyzi, hogy Szabónak darabokra tört volna a feje, ha ő ütötte volna meg.

— Szabó az ütéstől összeesett — folytatja a vádlott. — Éppen ebben a pillanatban érkezett oda Urbán Lajos és embereket hívott, akiknek azt kiáltotta, hogy „kössétek meg ezt a részeg disznót és vigyék a városházára”. En magam mentem azután a rendőrségre és jelentkeztem.

A vádlott végül hangsúlyozza, hogy nagyon sajnálja Szabót, aki jó barátja volt. Nem volt szándéka gyilkolni, csak a dorongot akarta kiütönni Szabó kezéből.

A bíróság ezután Ladányiné Huszágh Juliskát hallgatja ki, aki elmondja, hogy husz hónapig élt együtt Ladányival.

A kritikus nap reggelén, amikor elment hozzá Ladányi beszélt a szobájába és nem tudta mi történik a másik szobában csak a verekedés zaját hallotta, azt sem tudja, ki kit ütött meg.

Urbán Lajos tanu elmondja, hogy Szabó kezében látta a fadorongot, viszont Ladányi először fejbeütötte Szabót, majd hozzávágta a dorongot.

A bíróság szembesítést rendel el, amely eredménytelen marad.

Szabó Miklós kocsmáros vallomásaiban előadja, hogy a gyilkosság reggelén megjelent nála Ladányi és 7-8 kisüveg pálinkát ivott meg.

A bíróság ezután a tárgyalást megszakítja és folytatását szerdán délelőttre tűzi ki.

Hírek

1933
Február
19
Vasárnap

Esküvő. Frank Emma, Sztanojovics Alekszandar a becskerekai kereskedelmi kamara főtitkárának huga és Esztergomi Iván a sztarakaniszi gyógvilárdó igazgatója február 20-án déli háromnegyed 12 órakor tartják esküvőjüket a becskerekai gimnáziumi templomban.

Házasság. Tíbi Annuska B. Petrovoszelo és Fehér Pal Noviszád ma delelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a petrovoszelo katolikus templomban.

Konjovics Petár a zégrebi nemzeti színház új igazgatója. Beogradból jelentik: Konyovics Petárt, az oszjeki színház volt igazgatóját a zégrebi nemzeti színház igazgatójává nevezték ki.

A noviszádi ping-pong bajnokság küzdőmei ma reggel 8 órakor kezdődnek az Asztória kávéház különtermében. A döntőkre délután 2 órakor kerül sor.

—o—

A szubotocai törvényszék felmentette a gyermekrablással vádolt adai asszonyt

A szubotocai törvényszék néhány nappal ezelőtt tárgyalta Kalmár Istvánné, született Barát Julianna 35 éves adai asszony bűnügyét. Kalmárné férje feljelentése alapján azzal vádolta az ügyészség, hogy mérget kevert Kalmár István ételébe. A tárgyaláson nem nyert beigazolást a vád és a bíróság felmentette a súlyosan megvádolt asszonyt.

Tegnap délelőtt Kalmár Istvánné ugyan csak férje feljelentése alapján gyermekrablás vétségének vádjára miatt került a bíróság elé. Kalmárné ugyanis a múlt év márciusban Szentára utazott bátyja kíséretében és felkereste különváltan élő férjét, aki éppen nem tartózkodott otthon, mire az asszony kocsi-ra tette és magával vitte három kis gyermekét, akik közül a legkisebb a négy éves Miklós súlyos beteg volt.

A tárgyaláson a vádat Anton Jevics Dusan dr. államügyész képviselte, a védelmet pedig Strelitzky Dénes ügyvéd látta el. Kalmárné kihallgatása során azzal védekezett, hogy

volt férje elhanyagolta, nem gondozta gyermekeit, akik közül a legfiatalabb súlyos beteg volt. Nem tudta nézni, hogy gyermekei így szenvedjenek, ezért elhatározta, hogy hazaviszi és felneveli őket.

A bíróság ezután kihallgatta Barát Andrást, 2 éves adai főbírótest, Kalmárné férjét, aki elmondta, hogy

az után találkoztak a gyermekekkel, akik sírni kezdtek, amikor édes anyjukat meglátták és elpanaszolták, hogy milyen rossz sorban élnek édesanyjuknál.

Férje Kocsin elmentek Kalmár házához és kocsin magukkal vitték a gyermekeket. A bíróság elutasította Kalmárné feljelentését, hogy nem tér vissza férjéhez, mert az brutális, részeges ember és bosszúból alapvetően felmentette felét mérgezésért, unokafivérét pedig felségértésért.

Dr. Strelitzky Dénes védő ezután kifejtette, hogy a törvény szerint a válás kimondása után a gyermekek az asszonyt illetik meg, akinek törvényes joga volt arra, hogy a gyermekeit magával vigye.

A bíróság helyt adott a védő érveinek és felmentette a vád és következményeivel alól Kalmárnét.

Zágrebban leszállítják a kenyér árát. Zágrebból jelentik: A zágrebi pékmesterek a napokban ismét megdrágították a kenyér árát és most már 5 dinárért adják a fehér kenyeret. A zágrebi közvélemény tiltakozott a kenyérrak újabb emelése ellen s mivel a pékek egy része máig sem tartja be az újabb árakat, mozgalom indult meg a kenyérrak leszállítására. A bánság holnap fog dönteni a kenyérrak ügyében.

Nagylyubjanát akarnak létesíteni Ljubljánából. Ljubljánából jelentik: A városi tanács legutóbbi ülésén azt az eszmét vetették fel, hogy a Ljubljana közvetlen közelében fekvő hat községet csatolják Ljubljánához és ilyen módon hozzák létre Nagy Ljubljánát, amelynek 91.000 lakosa lenne. Remélik, hogy ha ezt a tervet végrehajtják, akkor a legközelebbi népszámlálás alkalmával Ljubljana lélekszáma eléri a százezret.

Négy új szó ma:

Csáko és Kalap Odeon

Szép időjárás a tengerparton. Crikvenicáról jelentik: A tengerpart egész északi részén rendkívül szép időjárás uralkodik. A viharos időjárás teljesen megszűnt és úgy a hajó- mint a telefonforgalom egészen normális. A földművesek felhasználják a szép időjárást és megkezdtek szegényes kis földjeik és kertjeik megművelését. Azt hiszik, hogy a mostani szép időjárás hosszabb ideig fog tartani.

A szuboticei rendőrség felhívása a szekek tulajdonosaihoz. A szuboticei rendőrség felhívja a szekektulajdonosokat, hogy kocsijuk sorozatát mielőbb vegyék át a 107es számú szobában a vásárra való tekintettel szintén kiadják a parasztszekerek forgalmi számát.

Ma este 8 órai kezdettel a

Ma nincs munkaszünet Szuboticián. A rendőrség közli, hogy ma vasárnap az országos vásárra való tekintettel nincs munkaszünet Szuboticián és az üzletek egész napon át nyitva tartanak.

A nagymama is bátran versenyezhet karcuságban unokájával, ha hygienikusan és szakszerűen készített fűzöt és melltartót Barih Lauránál Noviszdán, Petra Zrinjska ul. 17. vásárol.

Mindenhol beszélnék róla, mindenütt hallható „U. F.”
Mindenki azt kérdezi: Mi az „U. F.”
Mindenhol állítják, hogy „U. F.” csak hölgyeknek való.
Mit jelent ez a két betű „U. F.”

Felhívás a noviszádi fotoamatőrökhez. Mintegy tizennégy nap előtt felhívás jelent meg a noviszádi lapokban és ez a felhívás klubalapításra hívta fel az amatőröket. A felhívásnak meg is volt a kellő eredménye, mert eddig mintegy 120 fotoamatőr jelentkezett. Mivel a fotoamatőrök közül sokan még figyelmét még elkerülhette a felhívás, az alapítók ismétten felhívják az érdeklődőket, hogy jelentkezzenek az Okularium cégnél (Katolikus porta 3). A fotoamatőröket kéri, hogy február 22-én este fél 9 órakor gyűljenek egybe a „Menza” étteremben, a Njegoseva uca 22. számú házban. Az értekezleten az alakuló közgyűlés napját fogják meghatározni.

Influenzával gondoskodjék arról hogy gyomra és belei a természetes Ferenc József keserűviz használata által többször és alaposan kitisztíttassanak.

A „Filharmonia” Zenekarátok Egyesületének „Keddi hangversenye”. Az első „Keddi hangversenyt” e hó 21-én tettett asztalok mellett a Habag nagyertermében tartják meg este 9 órai kezdettel. 10 órától kezdve tánc, melyhez a zenét az egyesület házi zenekara szolgáltatja Kessler Tibor vezetése alatt. Vége 12 órakor. Belpéti díj nincs. Tea kötelező — din. 10.

A májdagánat gyakran súlyos betegségek előjele, rossz emésztés következménye. Ha azt akarja, hogy az emésztése rendszerben legyen, igyék rendszeresen mindennap radeini gyógyvizet.

Nézzé meg okvetlen ma
Csáko és Kalap-ot az Odeonban

BACSI HIREK:

A takarékpénztár esődje halad a maga hivatalos útján. E hét folyamán több napon át Bácsban tartózkodott Szarka Szvetisláv esődbíró és a vagyoneltár felvételét folytatta. Ez a munka előreláthatólag hosszabb időt fog igénybe venni, mivel az anyag — különösen váltókban — igen nagy.

Prima szerémi **bükkhasáb 490** dinár ölenként
STAMMLER fitelepen
Noviszdán, Koszovszka 30. Telefon 23-56. 503

SZTARAKANIZSAI HIREK

Az influenzajárvány erősen terjed Kanizsán. azonban eddig minden megbetegedés könnyebb lefolyású volt. A járvány következtében a tegnapi este hirdetett Vöröskereszt estét a szereplők nagyobb részének megbetegedése miatt el kellett halasztani. — A szociálpolitikai minisztérium annak idején nagyobb összeget utalt ki a Dunabánságnak a munkanélküliek segélyezésére. Ebből a segélyből Sztarakanizsa város 25.000 dinárt kapott, amely összeget a koloniák ármentesítésére fogják felhasználni. Ez a hosszabb ideig tartó közmunka némileg enyhíteni fogja a munkanélküliséget. Szentá tizenegyezer díjart és Szubotica tizenötezer díjart kapott a fenti segélyből. — A három héttel ezelőtt eltűnt 7 éves Mandarics Milánt minden erőlyes nyomozás dacára sem találják. A csendőrség erőlyes nyomozást folytat, mert a feltevés az, hogy a kislíut eltették láb alól. — A szabóiparosok ma este tartják nagyszabású álarcsbáljukat.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hűt- és derék ajás ellen a természetes „Ferenc József” keserűviz, naponként többször beveve, hatásos segítséget nyújt.

Beltéri Katolikus Körben

VRBASZI HIREK

A novivrbászi tűzoltóság és a község közös bizottsága most bírálta el a locsoló és fecskendő-tank beszerzésére beérkezett pályázatokat és úgy határozott, hogy 200.000 dinárért egy „Fiat” gyártmányú tankot vesz meg. A tankot az uccák locsolására is felhasználják. — A két vrbászi bank betétállománya az idén összesen 15.486.008 dinár. 5.888.774 dinárral kevesebb mint tavaly. — A vrbászi Aeroklub meghívta a noviszádi filharmonikusokat, hogy Vrbászon hangversenyt rendezzenek. A filharmonikusok elfogadták a meghívást és a hangversenyt március 11-én rendezik meg a Greifenstein-féle szállóban.

Tűzifa garantált szerémségi
I.a. Bükkhasáb . . . D. 520.—
I.a. Gyertyánhasáb . . . D. 560.—
I.a. Cséghasáb . . . D. 480.—
Házhoz szállítva kapható
Krajačević fitelepen
Telefon: 30-33 és 21-65

Az államvédelmi törvénybe ütköző büncselekménnyel gyanúsítanak egy zsabylai kereskedőt. A zsabylai csendőrség lefolytatta és tegnap átadta a noviszádi törvényszéknek Mirkovics Dragutin zsabylai kereskedőt, aki ellen az a gyanu, hogy az államvédelmi törvénybe ütköző büncselekményeket követett el. A vizsgálóbíró megkezdte Mirkovics kihallgatását.

Gyomor- és bélsérüléseket sikeresen gyógyít a radeini gyógyviz. Igyék rendszeresen naponta három pohárral de úgy, hogy előbb megmelegíti.

A szuboticei Polgári Kaszinó közgyűlése. A szuboticei Polgári Kaszinó ma, vasárnap délelőtt fél 12-kor tartja évi rendes közgyűlését.

A szuboticei Granicsár dalegylet közgyűlése. A szuboticei Granicsár szerb dalegylet március 5-ikén a Zenede épületében tartja meg rendes évi közgyűlését.

LYSOFORM A LEGIDEALISABB FERTŐTLENÍTŐSZER!

Aldott állapotban lévő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által rendes gyomor és bélműködés érnek el. A modern nőgyógyítás főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A Zsákbamacska negyedszer a szuboticei Népkörben. A szuboticei Népkör kitűnő műkedvelői vasárnap este negyedszer hozzák színre a Zsákbamacska című nagysikerű revüoperettet. Az előadás a premier szereposztásában kerül színre a Landau Juliska táncitanárnő által beállított nagyszerű táncbetétekkel. Jegyek az Aurora trafikban elővételben kaphatók.

Ingyenes szerb és német gyorsírótanfolyam Szuboticián. A szuboticei gyorsíróegylet felkérésére a szuboticei gyorsíróiskola igazgatósága ingyenes szerb és német gyorsírási tanfolyamot nyit. A haladókat Fáber Terézia igazgatónő oktatja. Az ingyenes tanfolyam vasárnap délután két órakor veszi kezdetét.

Elsőrendű különlegességek!

1 doboz szardínia	4 dinár
1 pohár ruszli	9 „
1 üveg ruszli	16 „
Urudalmi teavaj 1/4 kg	7 „
B. Hídí Fementál 1 kg	28 „
Quargli 10 drb	3 „
Imperial 1 drb	12 „
Akácmez 1 ke	3 „

Naponta friss pörkölt kávé kapható **DIMOVICS**-nál, Noviszdán Futaki ut 11. Telefon 30-34. Házhoz is szállítunk! 616

Könyv a kóróról. Noviszdán most hagyta el a sajtót ing. Jarakula Bogdán a bánság földművelésügyi osztálytanácsosának könyve, amely a kóróról és a kóró elleni küzdelemről szól. A könyv szakszerűen ismerteti a földművelésnek ezt a veszedelmes ellenségét és az ellene folytatott küzdelmet. Az izlésesen előállított könyvet 56 kép díszíti. Ára 20 dinár. Megrendelhető a szerzőnél.

Cigány

Nagysikerűnek ígérkezik a Deák Kornél javára rendezendő kabaréest. A szuboticei színészek, mint jelentették, február 22-kén, szerdán este nagyszabású kabaréelőadást rendeznek a súlyos beteg Deák Kornél színész javára. A kabaréelőadás nagyszerű műsorán válogatott számok szerepelnek. Közreműködnek Margareta Maljceff előadóművésznő, Grainé Péntes Sári, Racko Hus, Cibor Juci, Dörfler Piri, P. Török Manci, Radácsics Maca, Gara Béla, Zsigmond Ferenc, Szabó Marci, Köhalmi Pál, Kiss Jenő és Csányi Lajos. Az előadásra, amely iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, jegyek a Krécsi-féle könyvkereskedésben kaphatók.

TŰZIFÁT

elsőrendű minőségben **legolcsóbban** beszerezhető ameddig a készlet tart a **starifutaki erdőkiérmelésnél**. Faraktár: Futaki uton városi kapu után, Telefon: 28-72 és 30-33 5193

A gimnáziumi felvételi vizsgák minden első osztályba beiratkozni óhajtó tanuló számára kötelezőek és újra június elején esedékesek. A tavalyi vizsgák meglepésszerűen rossz eredményei már most arra készítetik a gondos szülőket, hogy gyermekeiket erre az elemi iskolai érettségire előkészítsék. A noviszádi pedagógiai intézet szakemberek vezetésével tanfolyamokat létesített, amelyeken heti három órai előadás és gyakorlat keretében végzik el a növendökek a minisztérium által előírt anyagot. A tanfolyam havi honorárium 160 dinár. Jelentkezés naponta fél 12—fél 1-ig dr. Friedmannál, Vojvodjanszka 15. Telefon 30—42.

Mindenhol beszélnék róla, mindenütt hallható „U. F.”
Mindenki azt kérdezi: Mi az „U. F.”
Mindenhol állítják, hogy „U. F.” csak hölgyeknek való.
Mit jelent ez a két betű „U. F.”

Fűzőket, melltartókat méret szerint legolcsóbban készít: Fischer és Fia, Noviszdán.

A Belféri Kato-
lianus Korben

Kezdeté este
8 órákor

MA

CIGÁNY

népszínmű 3 felvonásban dalokkal és tánc-
cal. Belépti díj 20—, 15— és 10— din.
Pénztörnyítés este 7 órákor.

A szubotícai járásbírószágon becsületsértési tárgyaláson össze- verekedett két zsedniki asszony

A bíró kétségbe volt egymásnak háttal
a falhoz állítani a heves ellenfeleket

Izgalmas jelenetek között tárgyalta tegnap délelőtt a szubotícai büntetőjársbíró két zsedniki asszony becsületsértési perét. Kiss Piroška 33 éves és Grbics Anna 28 éves zsedniki asszonyok kerültek a vádlottak padjára, mert súlyos becsületsértésekkel illették Torma Teréz zsedniki asszonyt. Az asszonyok a vásáron veszték össze egymással és a vádlottak súlyos vádakot terjesztettek ellenfelükről.

A tárgyaláson a vádlottak tagadták, hogy az inkriminált kifejezéseket használták volna, mire a bíróság szembesítette egymással az ellenfeleket. A szembesítésnél Kiss Piroška gyalázó kifejezésekkel illette Torma Terézt, aki nagy felindultságában Kiss Piroškahoz ugrott és megtámadta úgy, hogy a teremőrnek kellett szétválasztani a verekedő asszonyokat. A viharos jelenet megismétlődött, mire

Pavlovics Borivoj büntetőbíró kéty éen volt a terem két távoleső sarkában egymásnak háttal állítani az indulatos asszonyokat, nehogy azok a tárgyalás izgalmaiban kárt tegyenek egymásban.

Ebben a különös helyzetben folyt le azután a tárgyalás, amelynek eredményeképpen a bíróság Kiss Piroškát és Grbics Annát 300—300 dinár pénzbüntetésre ítélte, a mely behajthatatlanság esetén öt—öt napi fogházbüntetésre változtatandó át.

A noviszádi törvényszék elvetette Elek Jenő magánegyeztetési kérelmét

A törvényszék a Boszna bank tiltakozása
miatt hozta meg elutasító végzését

Megírta a Reggeli Ujság, hogy Elek Jenő, a noviszádi Hofher—Schantz cég volt igazgatója az új egyeztetési szabályrendelet alapján magánegyeztetési kérelmet adott be a noviszádi járásbírószághoz. A járásbírószágon az ügyben nem hozott végzést tekintettel arra, hogy a rendelet nem mondja ki, hogy idegen állampolgárokra is vonatkozik a magánegyeztetési rendelet.

Az ügyet a törvényszékhez tették át, amely tegnap úgy határozott, hogy az egyeztetési eljárás megindítására vonatkozó kérelmet elveti. Az indokolás szerint a hitelezők egyike a Boszna bank tiltakozását fejezte ki az egyezkedés elrendelése ellen és miután a rendelet szerint az összes hitelezők beleegyezése szükséges az egyezkedés megindításához, így a törvényszék nem adhat helyet a kérelemnek. Abban a tekintetben, hogy idegen állampolgárra is vonatkoztatható az egyezkedési rendelet, a törvényszék nem hozott határozatot.

Nevelni jog, szel emes ötleles
mulatni jog, a Csáko és Kalap szel emes ötleles
móksán ma

ODEON

Ma délután 3 órákor Noviszádon:

Dulcisz—NAK

Barátságos. NAK pálya

A mai mérkőzéstől a NAK egykét gólos győzelmét várjuk, mert a noviszádi kék-fehérek az idén legelsőbb kezdték a szezont, különben is a saját pályájukon nézetünk szerint nincs mit félniök a Dulcisztól. Ez természetesen meglehetősen elvont megállapítás, mert a Dulcisz a tavalyi szezon végéig a NAK-nál jobb csapatokkal szemben is győzelmesen állta meg a helyét.

A mai találkozóra mindkét csapat legjobb erőit állítja csatásorba. Annyi bizonyos, hogy erős és nivós küzdelemre van kilátás és a NAK egykét gólos győzelmé-

csak úgy születethetik meg, ha a játék első percétől az utolsóig legjobb tudásával és lelkesedésével játszik. A mérkőzést Momirov vezeti.

A Dulcisz—NAK találkozó 3 órákor kezdődik a NAK pályán. Előtte fél kettőkor a noviszádi repülőezred futbalcsapata a NAK Ib csapatával mérkőzik. A noviszádi pilóták között több kiváló szpliti és zágrebi játékos is szerepel. Éppen ezért ez a küzdelem is érdekesnek ígérkezik. Bíró: Gál.

—o—

Megindult a futball- szezon Odzsacin

Az Odzsaci SC ma kezdi meg a tavaszi szezont. Ma a noviszádi Vasutasok mérkőznek az OSC-vel. Február 26-án a kulai Hajduk lesz Odzsaci vendége. Március 5-én a fiatal vb-szi Gradjanski csapatát fogadja az OSC, míg a bajnokság megkezdése előtti vasárnap a palánkai Szloga mérkőzik Odzsacin.

Az OSC már napok óta erős tréningben van. A tavaszi bajnoksági mérkőzésekre a következő csapattal áll fel:

Ruprics, Horváth I., Butter, Weisz, Kanyó, Nagy, Jerkovic, Poosz, Mészáros, Rendencz, Rapp.

A mai futballprogram. Beograd: BSK—BASZK, Split: Hajduk—Orient, Ljubljana: Primorje—Ilirija, Nis: Zseljeznicsar—Jugoszlávia, Szarajevo: Szlavia—Hajduk, Pansevo: Admira (Beograd)—PSK

SzMTc—Szand barátságos mérkőzés. A Jugoszlávia—Zsak városközi mérkőzés mellett barátságos mérkőzés is lesz Szubotícán. Délelőtt fél 11 órákor a Szand pályán barátságos mérkőzés keretében találkozik a Szand az SzMTc csapatával.

— Konyovics az ismert beogradi teniszjátékos állandó tartózkodásra Odzsacira költözött és ezentul az Odzsaci Lawn Tenniszkulb színeiben fog működni. Konyovics a ping-pong csapatnak is nagy támasza lesz a jövőben.

Bírókúldések a vasárnapi mérkőzésekre. A szubotícai alszövetség igazgatótanácsának bírókúldó bizottsága pénteken megtartott ülésén a következő bírákat delegálta a vasárnapi mérkőzések vezetésére. A Jugoszlávia—Zsak: Neverkla Tibor, helyettese Krausz, Krivaja—Szombori Szlávija: Percsics, Tri Zvezde—SzTK: Spanyol és a Crvenkai SC—Kulai Hajduk: Tusánovics.

Az igazgató tanács ezután tárgyalta a Besei Rádnicski ügyét s azt két hónapra eltiltotta a játéktól az alszövetség megsértése miatt. Majd a Szombori Sport, Szentai AK és az SzMTC beadványát tárgyalta a tanács. A három egyesület beadványában, a bajnoki beosztás új tervét hozza. A tanács úgy határozott, hogy az ügyben a jövő pénteki ülésén hozza meg a döntést. A tárgy fontosságára való tekintettel az igazgatótanács kéri tagjai pontos megjelenését.

Tréningmérkőzések Noviszádon. Ma délelőtt fél tíz órákor a Karagyorgye pályán a Vojvodina első csapata a Makkabi első csapatával játszik tréningmérkőzést, a Rádnicski pályán délelőtt kilenc órákor a Rádnicski kombinált csapata a Napreddel mérkőzik. Délután fél kettőkor a Karagyorgye pályán a PAK ifjúsági csapata a Makkabi ifjúsággal játszik, délután 2 órákor a Rádnicski pályán a Rádnicski a repülőezred csapatával játszik tréningmérkőzést a Rádnicski pályán. Délelőtt fél kilenckor a NAK pályán a Rapid a Trgovackival ren'ez tréningmérkőzést, délután 2 órákor a Napred pályán a Napred—Rapid b. csapatok játszanak.

Ujabb véres kirobbanásra vezetett a keddi csantaviri asszonyháboru

A sebesültek száma hatra szaporodott

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a csantaviri huspíacon véres verekedés zajlott le, amely alkalmából Kovács Teréz bunkós máktörő vassal súlyosan megsebesítette Bordás Istvánnét, kinek családjával haragban van. A verekedésnek most újabb folytatása van és a háborúság kiterjedt az egész Kovács és Bordás családra és egyelőre nem lehet tudni, hogy hol is fog végződni.

Az eset előzményei mintegy három hónap előtt kezdődtek. A Kovács családban hét testvér van s ezeknek egy hold földjük van, rajta egy kis tanya. Ez a föld Bordásék tanyája mellett van. Kovács József a rácsó negyed hold földet eladta Bordás Istvánnak 1100 dinárért, de a vételárat Bordás nem fizette ki és habár a föld Kovács József tulajdonában maradt, Bordás István a tanyára hurcolkodott. A hét Kovács testvér a földet erre Erdősi János csantaviri haran-

gozónak adta el.

Tegnapelőtt Erdősi János három Kovács fivérrel kiment a tanyára, hogy a földet megnézzék. Ebben az időben Bordás István két fia társaságában szintén a tanyán tartózkodott és mikor látták a vendégeket, vasvillákkal támadtak rájuk. Kovács Máttyás fejét két helyen betörték, Kovács József mindkét kezén megsebesült, de két Bordásnak a fejét is betörték. Valamennyit orvos vette ápolás alá.

Tegnap reggel Kovács Máttyás kötésre ment az orvoshoz s utközben találkozott Bordás Istvánnal, aki kérdőrevonta, hogy miért támadt a fiaira. Kovács Máttyást a járőkelők mentették meg Bordás István újabb támadásától.

A családi háborúság dolgában a csendőrség és a rendőrség is megindította a vizsgálatot.

KÖZGAZDASÁG

A noviszádi tavaszi kiállításon és állatvásáron külön osztályt létesítenek a használt autók és motorok vására számára

A noviszádi állatvásár és kiállítással kapcsolatban, amelyet április 8-11 között tartanak meg az idén érdekes ujtást vezetett be a kiállítás rendezősege. Az ujtás érdekes meglepetést hozt meg a használt autók és motorok tulajdonosai, mint vevői részére.

A igazgatóság ugyanis elhatározta, hogy a kiállítás alkalmával a használt autók és motorok részére külön osztályt létesít, amelyekben ezeket a tárgyakat a kiállítás tartama alatt eladásra bocsátják, amennyiben pedig a kiállítás tartama alatt a kiállított motorokat nem sikerülne eladni, úgy a vásár utolsó napján a kiállítás igazgató-

sága és a tulajdonos beleegyezésével önkéntes árverésen adják el azokat.

A használt motorok kiállításával határozatos reklámot is lehet elérni, tekintve, hogy a kiállítást valószínűleg igen sokan fogják meglátogatni. A kiállítás költségeit a jelenlegi viszonyoknak megfelelően állapították meg és így minden valószínűség szerint igen sok autótulajdonos fogja bejelenteni részvételét a kiállításra.

Jelentkezéseket és részleteket a kiállítás felvilágosítóosztályánál a kiállítás igazgatósága, Noviszád, Bana Dunjicsa uca 12. (telefon 24-06) szolgáltat.

—o—

TÖZSDE

TÖZSDEZARLATOK:

Szombat, február 18

A dinár árfolyama. Budapest 7.50-8, Bécs 8.64-8.76, Prága 41.30-41.70, Berlin 5.47-5.51, London 23.50.

Zürich. Beograd 700, Páris 20.33, London 17.75, Newyork 515.25, Brüsszel 72.25, Milano 26.33, Madrid 42.75, Amsterdam 208.05, Berlin 123.20, Bécs 73.18, Stockholm 375, Oslo 15.29, Kopenhága 57.90, Budarest 308.

Változtattak az árak a noviszádi terményüzsdén

Buza 76 kg 2% bácskai Noviszád környéki, középbácskai, felsőbácskai és bácskai tiszai 227.50-230, Szombor környéki 225-227.50, felsőbánati 225-227.50, délbánati 222.50-225, szerémi 227.50-230. Árpa 64/65 kg 110-115, tavaszi 66/67 kg 117.50-122.50. Zab 100-102.50. Tengeri bácskai 68-70, bácskai márc.-májusra 72.50-75, bánati 67-69, szerémi 68-70, szerémi márc.-májusi indijjai paritásban 72.50-75. Buzaliszti bácskai és bánati állomásról nullás, gg és g 255-370, kettős 335-350, ötös 315-330, hatos 280-300, hetes 200-210, nyolcas 90-95. Buzakorpa jutazsákokban bácskai és szerémi 72.50-77.50, bánati 72.50-75. Fehér bab 117.50-122.50.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: 36 vagon.

Árak a budapesti terményüzsdén és határidőpiacon. Budapestről jelentik: A terményüzsdén a készáruirányzata batárságos volt. 76 kg-os tiszavidéki buza 15-15.20, felsőtiszai és jászvári 14.45-14.60, fehérmegyei és pestvidéki 14.15-14.35. Zab 9-9.25, morzsolt tengeri tiszántúli 7-7.10, egyébszarmazású 6.95-7.05. Finom buzakorpa 6.20-6.30. A határidőpiacon irányzata buzában barátságos, egyébként tartott volt. Buza márciusra 14.20-14.21, májusra 14.19-14.21, rozs márciusra 6.98-7, májusra 7.45-7.47, tengeri májusra 7.40-7.48, júliusra 7.85-7.86. A ferencvárosi sertésvásáron a felhajtás 320, az irányzat változatlan. Elsőrendű uradalmi nehézsértés 84-97, szedett közép 92-97, zsir nagyban 130, háromdarabos sózott szalonna 110-120 fillér kilónként.

—o—

A gazdasági válság kultúrája

Az egész világ a gazdasági válság sulya alatt gőnyed. Az elszegényedett közép-európai államok a gazdag nyugati államoktól várják a megváltást, de persze — hiába.

Ha egy kissé gondolkozunk, rájövünk, hogy igen sok bajnak magunk vagyunk a kúria. De a sok közül csak egy példát: A mi gabonánk messze földön híres s még em tudjuk terményeinket értékesíteni, mindegy, folytán mezőgazdaságunk a tők szék-

lén áll, mert a szomszédos bevételre szoruló államok gabonakészletüket Amerikából szerzik be, viszont Jugoszlávia 99,000,000 dinár értékű babkávét importált — Amerikából 1931. évben.

Közismert dolog, hogy a babkávét gyenge tápértékű, sőt állandó használata gyenge méregtartalmánál fogva káros a szervezetre. Gyermeknek adni nem tanácsos. Ezt különben dr. F. E. Nikolai főorvos, Neisse, amég 1903-ban megjelent szakkönyvében is részletesen megírja.

A fentebb vázolt okoknál fogva elhatároztuk, hogy Jugorio néven hazai terményekből készült tápduc és méregmentes kávépótlót hozunk olyan olcsó áron forgalomba, hogy azt szegény és gazdag egyaránt megveheti, mert pénzért teljesen egyenértékű tápszert kap. Oriási előnye, abban rejlik, hogy teljesen kész kávé, tehát nem kell hozzá sem babkávét, sem cikória.

Ne tévessze meg, hogy ára 3-400 százalékkal alacsonyabb a mérget tartalmazó babkávét áránál, tehát „nem lehet jó, mert olcsó”, hanem gondoljon arra, hogy a babkávét ára azért olyan magas, mert: 1. a szállítási költség óriási, 2. öt-hat közvetítő útján jut a fogyasztóhoz, 3. ehhez járul a valutaris különbözet és végül 4. a vám.

A mi kávéknél elesnek mindezen költségek s emellett 30 százalék kevesebb cukorra van szükségük.

A babkávét a saját hazájában ugyiszólván értéktelen s ezért nagy mennyiségeket a tengerbe süllyesztenek.

A fentelmondottakból tehát kiviláglik, hogy mindannyian egyformán hibásak vagyunk, amikor a munkanélküliséget öntudatlanul támogatjuk. Aki a Jugorio kávéét egyszer megízlelte, annak az mindennapos itala lesz, amivel nemcsak bennünket, hanem saját magát és másodfokon a földműves osztályt is támogatja, mert növeli a hazai ipar forgalmát és a mezőgazdaság fellendülését.

Aki tehát nemcsak egészségét, hanem erszényét is védeni akarja, az csakis a Jugorio főzött tejeskávét fogyassza, mert 1 dkg elegendő negyed liter vízhez, egy deka gram pedig mindössze 25 parába kerül. Kérje minden szaküzletben. Ha esetleg nem kapható, forduljon direkt a gyárhoz: Jugovit J. Frank i drugovi, Noviszád, Futoski put 137. Telefon 24-07.

—o—

Budapestben megkezdte működését a külkereskedelmi intézet. Budapestről jelentik: A minisztertanács tegnap ülésén úgy döntött, hogy rövidesen megkezdje működését a külkereskedelmi intézet. Az új intézet működésénél irányadó elv, hogy minden miniszteriális befolyástól mentesen a bítő-

krácia és hivatalos formalitások mellőzésével bonyolítsa le az export és import ügyleteket. Az intézet felállításával lényegesen olcsóbbá válik az export. Az intézet vezetője Winkler István miniszteri tanácsos.

Noviszádi hangverseny és bál napló

- Febr. 19. NAK teaest a Lövdében
- > 19. Kolo Srpskih Sestara szláv népviseleti bálja a Szloboda nagytermében
 - > 19. Az Angol Klub teadélutánja a Habag kistermében
 - > 19. A »Cigány« népszínmű a beltéri katolikus körben, templomudvar
 - > 21. A Habag nagytermében társas est. Közreműködik a Filharmonia salon- és jazz-zenekara
 - > 22. Ingyenkényér táncestje a Habag nagytermében
 - > 25. »Frohsinn« mulatsága a Habag nagytermében
 - > 26. Nagy gyermekkarnevál a Habag nagytermében.
 - > 26. Jótékony szerb nőegylet teadélutánja a Szloboda nagytermében
 - > 26. A »Cigány« népszínmű a Kath. Kőr helyiségében, Dudarszka uca 18.
 - > 26. Az Angol Klub teadélutánja a Habag kistermében
 - > 28. Ágglégénybál és délután gyermekbál Kott Viktor vendéglőjében. Szibinjanin Janka ul. 21.
 - > 28. Az »Akademia« bálja a Habag nagytermében

Divatos kézmű és vászon áruház

MILOS M. RALETICS

Noviszád, Kraljica Petra 2-4. (Szemben a püspöki palotával)
Oriási vászorték lerit- noi szövetelekben. Seluem, vászon, zellir és az összes kézművaruk legolcsóbban kaphatók. 486

Nagyarányu lopás nyomára jöttek rá a napokban az odzsaci kendergyárban

A napokban nagyarányu lopás nyomára akadtak az odzsaci kendergyárban. A gyár raktárát fosztogató tolvajra egy elbocsájtott munkás — valószínűleg személyes bosszúból — hívta fel az igazgatóság figyelmét.

A gyár igazgatósága megdöbbenéssel vette tudomásul a munkás bejelentését, mert az a gyár egyik régi és bizalomnak örvendő alkalmazottját gyanúsította.

Az igazgatóság a legnagyobb titokban megfigyeltette a lopással gyanúsított alkalmazottját. A hét végén érdekes fordulat állott be az ügyben. A megfigyelés alatt álló alkalmazott ugyanis ismét jogtalanul eltulajdonított árut vitt haza a gyárból lakására.

Az igazgatóság így meggyőződve alkalmazottja hűtlenségéről, most már bejelentette az esetet az odzsaci csendőrpáncsnökságnál.

A csendőrség azonnal megindította az ügyben a nyomozást és még aznap este házkutatást tartott a lopással gyanúsított alkalmazottnál. A házkutatás és az azt követő kihallgatás meglepő dolgokra derített fényt. A házkutatás alkalmával ugyanis a nyomozó közegek nagyobb mennyiségű lopott gyári árut találtak a lopással gyanúsított lakásán. A kihallgatás során a gyanúsított bevallotta, hogy már hosszabb idő óta lopkodja a gyár raktárát és az ellopott árut Bogujevóra szállította, ahol abból többek között halaszhalókat készítettek belőle.

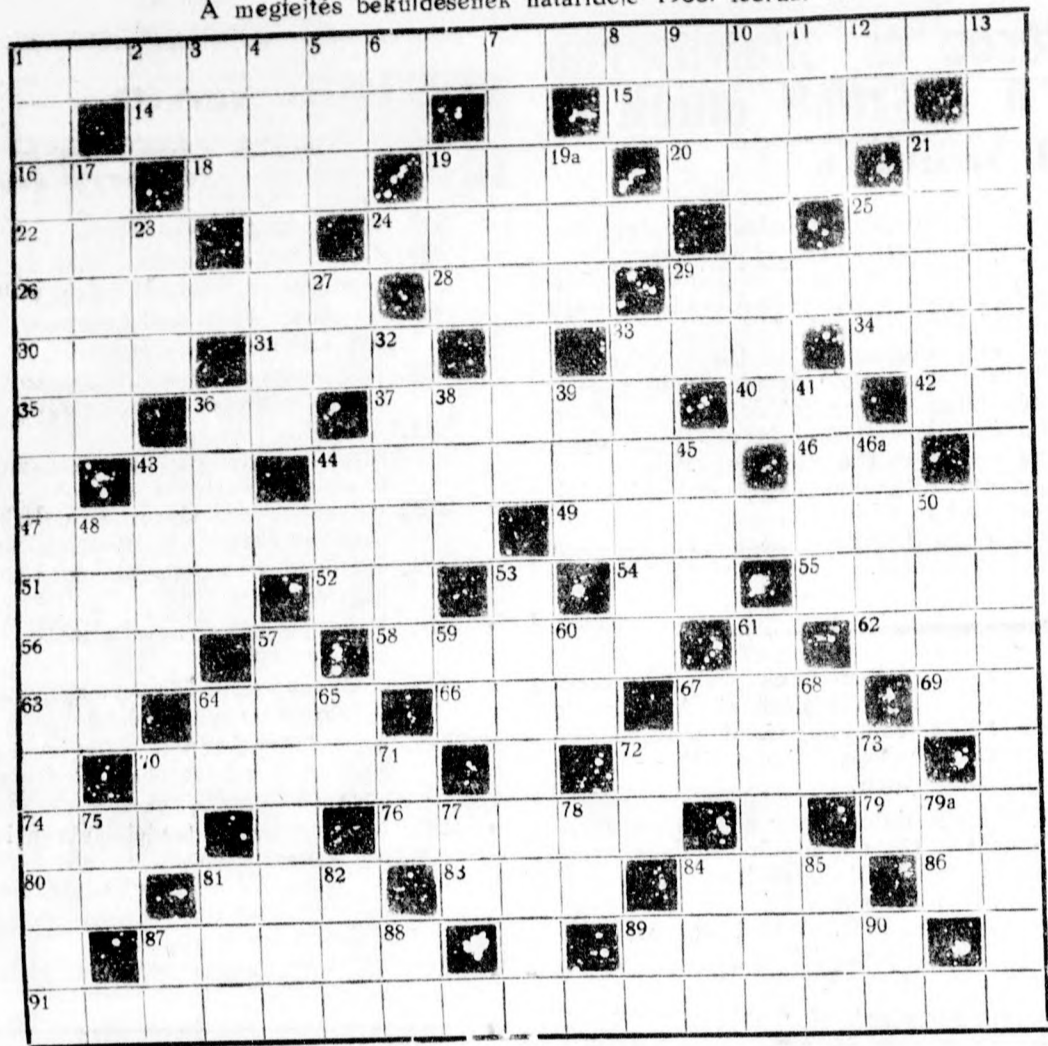
A csendőrség az ügyben erőlesen folytatja a nyomozást, mert valószínű, hogy a gyanúsítottnak büntársai is vannak. Odzsacin az eset nagy fel-tűnést keltett.

KERESZTREJTVENY

(154)

Közli: Vig Bözsi, Noviszád

A megfejtés beküldésének határideje 1933. február 25.

A megfejtő neve és címe:

Vízszintes: 1. Minden idők legnagyobb drámaírója. 14. Ilyen rendelet is van. 15. A rómaiak házi szelleme. 16. Német prepozíció. 18. Versben

található. 19. Férfinév. 20. Szerbiai város. 21. Francia névelő. 22. Birtokában van. 24. Szinpadí műfaj. 25. Fok, hegyfok franciául. 26. Hegybe

furják. 28. Csapadék. 29. Vissza: ünnep neve i-é. 30. Rejt. 31. Segítség. 33. Egy csapadék neve németül. 34. U. a. mint őrzője. 35. Azonos mássalhangzók. 36. Kéz magánhangzója nélkül. 37. Több mint vágódó. 40. Időhatározó. 42. U. a. mint 16. vízszintes. 43. Azonos betűk. 44. Sophokles tragédiája. 46. Sziáv heleyslés. 47. Swift ebben a művében nevezi Lilliputnak a törpék országát. 49. Kedves hangulatu zenedarab, zenei előírás. 51. A rejtelmes Tibet nagy utazója. 52. Udvarias megszólítás („=..”). 54. Német személyes névmás. 56. Afrikai város. 56. Abrak. 58. Egy betű beszúrásával u. a. mint újból. 62. Ital. 63. R...e, kézimunka (filé). 64. Istennő holt nyelven. 66. Mesterkelt tartás. 67. Nem maradt. 69. Allat. 70. Viteldíj. 72. Szlovenszói város magyar neve. 74. Én idegen nyelven. 76. Konyhakerti növény. 79. A fotográfiában és orvoslásnál használják. 80. Azonos 69. vizsz. 81. Hivatal németül. 83. Menjete latinul. 84. Számnév ékezzettel. 86. Idegen fon. helyeslés. 87. Nem egyezik. 89. Principális. 91. Igaz történet.

Függőleges: 1. Egy nagy magyar költő jel-szava volt. 2. Mappa része. 3. Vesztesség. 4. Ez állam királya volt Pirrhusz. 5. Angol férfinév. 6. 3.14. 7. Hatalmas délamerikai hegyvonulat magyaros neve. 8. Igekötő. 9. Létezik. 10. 2225 foknál olvadó tiszta fém. 11. A vadász teszi. 12. Nem ugyanaz mássalhangzói. 13. Egy nagy feltaláló és műve. 17. E folyó partján fekszik Kairó. 19. Belső szerv. 19a. Izmainkban van. 21. Petrarca hozzá írta a szonettjeit. 23. Nyelvtani fogalom. 25. Kályha része. 27. Nem folyóvíz. 29. Kettőzve magyar bányaváros. 32. Görög holdisten. 33. Ezzel is vívnak. 36. Székesezházáról híres. 38. Jogvita. 39. D. T. G. 41. Ősszel érik névelővel. 43. Némely kutya. 44. Ilyen eszköz is van. 45. Svájei folyó. 46a. Helytelen névelővel érzékszerv. 48. Délserbiai folyó a hasonnevű helységgel. 50. Szt. Pál apostol eredeti neve. 53. A mai fonóbar egyik megteremtője, Hargreave-vest társa. 57. Mindig volt, van és lesz. 59. Eltulajdonít mássalhangzói. 60. Vadásszák. 61. »T«-vel a végén francia zeneszerző (Manon). 64. A klasszikus cé. 65. K.a. nőinév. 67. Időhatározó. 68. Kötőszó. 70. Olasz földön folyik. 71. Enélkül nincs semmi. 72. Réri pénzem rövidítése. 73. Rovaték. 75. Japán játék. 77. Összetett német magánhangzó. 78. Bole magánhangzó. 79a. Fém. 81. Női hangnem. 82. Tágas hely. 84. Bátor. 85. Libával kapcsolatos ige. 87. R...e, mese. 88. Kereskedelmi rövidítés. 89. Ke... tisztító eszköz. 90. Vissza: számszám.

REGÉNY

EGY ÁZSIAI SZENBERTALAN-ÉJ

Írta: E. THOMAS

(8)

Hatodnapra megjelent a táborban a nagyur katonáinak parancsnoka. Kurtán közölte a foglyokkal, hogy a fenyegető vörös veszély elhárítására velük fogja kiegészíteni a csapatait. A háromszáz magyart beosztják a tatárok közé, a tisztek megtarthatják a rangjukat, de engedelmességgel tartoznak feljebbvalóiknak.

A barakkok elképedtek. Mintha taglóval sújtották volna főbe őket. Nemrég a forradalmárok, most pedig a fehérek akarnak rendelkezni az erejükkel és az életükkel.

— Ez aztán mégis csak sok — csattant fel Birinyi hangja — a vörösök legalább udvariasan meginvitáltak bennünket, ezek azonban egyszerűen ránk rittyentek, betelnek bennünket a piszkos tatárjai közé, mint a barmokat a karámba!

Rózsa, az óvatosabb, három órai gondolkodási időt kért.

Szinte egyhangulag tagadták meg az emir követelését. Felbőszültek az „ázsiai” hangon, ahogy Fenyő nevezte sértődötten — amellyel az emir az életük felett rendelkezett. A három óra letelte után Rózsa jelentkezett kihallgatásra a kastélyban.

— Nagy uram — kezdte diplomatikusan — eskünk, amit hazánknak, a zászlónknak

tettünk, tiltja, hogy idegen hadseregbe vételessük fel magunkat. Bármennyire fájjaljuk is, hogy nem tehetjük kockára az életünket érted — itt önkéntelenül is nyelt egyet a szónok — kénytelenek vagyunk semlegesek maradni. Régebbi kérésünket ismételhetjük csak: engedj szabad elvonulást nekünk!

Az emir egyre jobban elsötétülő arccal hallgatta. Aztán a korbácsát suhogtatva a kijáratra mutatott.

Rózsa sietve hátrált...

— Kidobott — mesélte a bajtársainak — elvagyok készülve a legrosszabbra.

Előérzete nem esalt. A tábor még gondosabban őrizték, viszont az elmezésük egyre rosszabbodott. A fejadagokat a felére, majd a negyedére szállították le. A tatárok csak titokban jó pénzért kockáztatták meg, hogy ennivalót hozzanak. A tisztek és a legénység formálisan éheztek. Éjszakánként ide hallatszott a távoli ágyamoraj: a vörös tűzvész lépésről lépésre közeledett...

Birinyinek a műhelyben volt egy legénye, akit sok szeretettel avatott be az asztalosmesterség rejtelmeibe. A pelyhesállu tatárka kutyahüsséggel ragaszkodott a századoshoz, a kancsukázás utáni időkben is odaadón ápolta és százfele apró szolgálattal kedveskedett a mesterének. Pável, így hívták a fiút, másnap reggel halálra ijedt arccal jött a műhelybe. Sápadt arca, bizonytalanu rőzselező tekintete feltűnt Birinyinek és kérdezni kezdte:

— Mi bajod Pável?

— Semmi — sütötte le a szemét a fiú, aztán hirtelen térdre borult a százados előtt és a kezeit esókolgatva, sirva kérlelte:

— Menekülj! Fuss! Én elbujtatlak!

Hosszas és óvatos vallatás után sikerült megtudnia a legényről, hogy mi készül ellenük:

— Az apám mondotta, hogy az emir rá-tok akarja gyújtani a barakkokat... éjjel, amikor alusztok... az emir ugyanis azt hiszi, hogy ti a vörösökhez húzotok... vagy legalább is, hogy ha harcra kerül a sor, melléjük álltok... ezért akar végezni veletek...

Eleinte nem adtak hitelt a szavainak.

— Kérelmes g! Hazudok a k...! Fantazmagyria!

A legény dacosan hátafordított nekik:

— Nem törődöm veletek... csak a gazdát kívánom megmenteni... ma este már kiveszitek az örök között a petróleumos fáklyákat... és holnap éjjel mind elpusztultok.

Meglepettek a rémületől.

— Szép kis egérfogóba kerültünk! — kéromkodott a vörös és szemrehányosan fordult Rózsa felé — ezt is a te böcs. diplomáciádnak köszönhetjük!

— Főhadnagy ur! Kikérem magamnak ezt a hangot! — ripakodott rá dühösen Rózsa kapitány.

— Csak kérd, most legalább megkapod!

— Vigyázz! Feljebbvalóddal beszélsz!

— Fűyölök most a reglamára! Amikor rövidesen pörköltet csinálnak valamennyiünkkel!

Rózsa magából kikelve kiáltotta:

— Jegyzőkönyvet veszek fel a fegyelem sértéséről és ha hazakerülünk, hadbíróság elé állítalak!

— Ha hazakerülünk — ismételte gúnyosan Horváth és tüntetően füttyörészni kezdte...

A többiek közbeléptek:

— Borzasztó, hogy ép a legkritikusabb percben kezdtek mindig veszekedni. Inkább arról beszéljünk, hogy mászunk ki ebből a csávából.

(Folytatjuk.)

LITKA MOZI - SZUBOTICA

Hétfő, kedd, szerda is világlágeret adunk!

Német film! Francia pikantéria,
angol előkelőség jellemziEgy szép asszony
naplójából

című németül beszélő színijátékot.

Erotika! Szenvedély! Szerelm! — Főszereplők:
LIL DAGOVER érzelmi szépségű bódító asszony,
HANS HERMAN gladiátorokra emlékeztető atléta,
egy igazi férfi.A Jugo film attrakciója!
UFA hangos hirdető!Berlinali egyidejűleg! Események az 5 világrészből.
Krh sziget. Dalmácia ékköve.

Korzo Mozi, Noviszád

Február 16—17—18—19-én

100% os hangosfilm

Megnyitó előadás!

A texasi
vérbosszu

Zane Grey regénye nyomán.

George O'Brien

a főszerepben.

Helyrak páholy 12-., fentartott ülőhely 9-., I. hely 7-.,
II. hely 4- dinár. Vasárnap és szombaton kívül 7 órai
előadás lesz illi ott hely rakkal.Nyugdíjkepes, keresztény hivatalnok vagyok. Be-
rendezett lakásom, mindenem megvan, fizetésemből
gond nélkül megélek, csak egy jó feleség hiány-
zik. Anyagiakra, szépségre nem nézek, fontosak:
jólelkűség, hűség, otthonkedvelés. Választ „Üres a
ház” jellegével főkíadoba kérek. (Cimnélküli hiába
próbálkozik).Mégvételre kerestetik: egy kétléeses kocsis (Stey-
erwagen), használt, de jó állapotban vagy új, ha
garanciával azonnal átadható. Ajánlatok az ár meg-
jelölésével „122” jellegével, Jugomosse, Beograd cím-
re küldendők, postánski táh 409. 600Eladó jutányos áron, szilárd alkatrészekből álló
új ház, két nagy uccai szobával, konyhával, spejz-
zel, ivóvízzel, nagy udvarral, 20 évi adómentességgel.
Erdeklődni Malesevic Milenkónál, Noviszád, Bra-
tya Popovic knjzsara ucca 4. 596Egy ügyes, szorgalmas leány tanoncnak felvé-
tetik fizetéssel. Kézimunkáuzlet, Jevrejska 13. 545Betegség miatt eladó egy fűszerüzlet házzal
együtt. Noviszád, Vojvoda Bojovics 21. 621Házmaster-házaspárt keresek szoba-konyhás la-
kás ellenében fizetés nélkül. Csupán szerelő vagy
lakatos jelentkezzék hétfőn délelőtt Laks bór-
árüzletében, Dunavska 3. 619Hirdetésemmre olyan férfi válaszoljon, aki be-
nősülne földbirtokomba, házamba. Ámbár jövedő-
belim kívánságára ingatlanomat eladhatnám. (Vevő
volna rá). Ügynök ne írjon. Huszonnégyéves, ke-
resztény, árvalány vagyok, hozzámillió, szolid férfi
levelét „Nagykoru” jellegével a kiadóhivatal továbbít.
(Posterestante kizárva).Az utazó közönség részére Szubotícán a vasuti
állomáson lévő fodrászüzletben bármikor lehet mo-
sakodni, beretvákozni és haját vágni jutányos áron.
Elsőrendű kiszolgálás. 650Rheumát, köszvényt,
legbiztosabban megszüntet
rozmarinogolaj-bedör-
zsölés. Próbáúvez 30 di-
nár Utánvétel megrendel-
hető kizárólag vezérképvi-
selőnél, Weissberger, No-
viszád, Jevrejska b. 190SZOBA, konyha, spejz
ujjonnan festve február 15-
től kiadó. Hllandarska 9. 663LAKAS, 2 szoba, konyha
élekkamra kiadó. Kamen ca-
ka u. 615

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hetköznapi, mint vasárnap
egy szó 1 dinár. NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

APOLLO

Ma utójára

Dönő sikert arat, óriási tetszés mellett fut
ANNY ONDRA és Hermann Thimig
szellemes, kacagtató filmperegettje.
Nézze meg Ön is okvetlenül!

KI-KI

Este 7 órakor mérsékelt áru előadás

Vasárnap délelőtt a jó gyermekeknek:

TOLEDO bűvész
mutatványai és attrakciói;
továbbá a reudes FILM MŰSOR.
Minden jó gyermek ott legyen!!

ODEON

Ma utójára

Roda-Roda

világhírű katona vigjára

Csákó és kalap

humoros könyvekig kacagtató film.

A főszerepben:

Petrovics Svetislav — Betty BirdKétórát falrepető kacagtató, szel emes he y et ko-
mikum, remek jelenetek, kitűnő kísérő mosor,
Este 7 órakor mérsékelt áru előadás

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné

A kadetkisszony

Dolly Haas Gustav Fröhlich monumentális filmje

Két szoba konyha élés-
kamrából álló lakás Ma-
gyur ucca 34 alatt kiadó. 602MODERN CSALÁDI HÁZ
2 lakással, a centrum kö-
zelében eladó. Megteint-
hető 11—11-g. Cim a ki-
adóban. 601Három cséplő garnitúra
hozzá Fordson traktorral
kedvező fizetés mellett el-
adó. Szabo Ferenc, Te-
erin. 673Eladó egy tőbarban lévő
3 számú Adlersflügel gyár-
mányu kettős ajtaju Wert-
heim pénzszerevény két
trezorral. Bővebbet e lap
noviszádi kiadóhivatalában.
577Gyermekeken házaspár
házmasteri állást keres, ért
az összes épületmunkák-
hoz, beszél szerbül néme-
tül és magyarul. — Cim a
noviszádi kiadóban. 611A szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR
A kiadásért felel: BLAZSEK FERENCFényező leány felvételt
Kapmajer gallértiszító in-
tézet, Noviszád, Futoski put
45. 59140—45 éves özvegyasz-
szon t keresek házvezető-
nőnek. Feltételek: koszt és
lakás. Cim a noviszádi ki-
adóban. 590Házvezetőnőnek, gyerme-
kek mellé vagy mindenesi
munkát ke es Weher Teréz
Noviszád Futoski put 139,
Splenssénál. 592Perfekt szakácsnőt keres
március 1-re Orban ranzlo,
Noviszád, Futaki ut 97. 562Varrodába tanuló lányok
felvételtnek, Noviszád, Ka-
tolikus porta 3. 608CIPÉSZ - FUTBALLISTA
azonnalra állandó alkalmá-
zást nyerhet. Ajánlatokat
„Munka” jellegére a kiadó-
hivatal továbbít. 603Eladó új ház 10 hely-
séggel. Ara 125.000 dinár,
lelizefni Sipska Trg. Ban-
kánál 45.000 és a többi a
háztulajdonosnak. Noviszád
Piroska 60. 564Állást keresek pénzbe-
szedőnek vagy megbízott-
nak 10=20 000 dtnár kau-
cioval. — Puskás Mihály,
Despot Sv. Ivan. 567

Városi Mozi, Szubotica

Szerda—vasárnap

Fox hangos heft hirdető

A leánykereskedők karmaiban

(Müdchen handel für Brazillen)

Főszereplők:

**DITA PARLO, Grete Matzler, Harry Hardt,
Harry Frank.**

Minden előadáson személyesen fellép

Jenki Lukas néger fánco

Bemutatja az eredeti néger táncokat: Rumba, Kuban,
Nigger Stepp és így tovább.
Napon a új programja van.

Aréna-Ton-Mozi-Szombor

Febr. 16—17—18—19

Csütörtökön este 9 órakor, és péntek-tól vasárnapig
DISZPREMIER!

Műsorra kerül az Ufa filmoyár nagysikerű operettje

„Amikor a szerelem divatot csinál”

(Wenn die Liebe Mode Macht)

Főszereplők: RÉNATE MÜLER, Georg Aleksander,
Hauer v. Mayeink, Isle Korsick, Otto Wallburg,
Kurt Vespermann, Hilde Hildebrand.Műsoron kívül: KULTURILM
RAGADOZO MADARAK E RODALMÁBANhoid telep szabad ez
ből olcsón eladó. Erdeklő-
lődni Uborny Mihály Da-
rányi telep út. 243. 614Egészséges 3 hónapos
kislányomat örökbe adn m.
Manci Maris Noviszád kis-
faludi ucca 17. 610Fiatall egész éves asszony
azonnalra szoptatás dadá-
nak ajánkozi. Ajánlatot
Adam Jakab Bacska-topola
közvetit. 61Kézimunkáuzlet keres köz-
reműködő t r s t, kevé be-
te-tetéssel. Erdeklő ök ir-
janak „Kézimunka” jellegére
a noviszádi kiadóba. 607Mindenes szakácsnőnek
ajánl ozok március 1-re
helyben va yvidé en.Trenk
Noviszád emacska u. 21
605Fűszerüzeti alvayok és
különböző berendezések,
egy kirakat és egy ajó el-
adó. Mis ov Száva Novi-
szád. Petra Kocsicsa 13.
605Kraja A-e szanda 19.
szám alatt egy üzlethely-
ség bérbéado. Ludvig ház-
ban. 536Eladó
földekAdán 80 tanyásbir-
tok, 32 láncc tanya-
nélkül. 25—22 láncc
tanyásbirtok.Sentán 55 láncc ta-
nyásbirtok, 36—20
láncc tanyásbirtok.
Több magyarországi
főleg Szeged környé-
ki birtok és ház el-
cserélhető itteni bir-
tokért. Felvilágosítást
ad Kollár Hank-
üzlet, Sentá. Levé-
lbeli kérdésekre
válaszbélyeget mel-
lékelni.

Meghívó

Noviszád a szonyai
es leányai!Hétfőn, kedden, szerdán
Páris kis midineti mu-
tatiák be, hogyan ünne-
plik szent atalin napját.
Nyűzsőg a párisi ucca-
dalol, táncol és muzsi-
kál. Örül, tombol a nép-
nincsen gond és nincsen
bánat. — Egy szenzációs
divatkongresszust is lát-
hatnak, amely Önöket
szintén érdekl. — Néztek
meg tehátDivat
a szerelemcímű filmet, amely hét-
őn, kedden és szerdán
kerül bemutatásra az
APOLLO mozgóban. 620Nem mindennapi lakás és
üzletberendezést
tervez és
készít

WISSINGER KÁROLY

terv. iparművesz
Noviszád, Petra Zrinska 20.

A MI IRODALMUNK

A REGGELI UJSAG IRODALMI MELLEKLETE - Szerkesztő: SZENTELEKY KORNEL

Krónika

Próbálkozzunk meg kisebbségi szellemi életünk szociográfiájának felvázolásával!

Ha igaz, hogy komoly gazdasági, törvényhozási, gazdaságpolitikai munka el sem képzelhető statisztika nélkül, ugy merészség lenne azt állítani, hogy a szellemi élet legnemesebb megnyilvánulása: a tudományos és szépirodalmi munkálkodás, az irodalmi élet el lehet e nélkül.

Tagadhatatlan, hogy egy-egy valóságos, vagy elvont tárgycsoport szemléletén alapuló észlelés (ami teljesen fedi a statisztika fogalmát) meglepő és tanulságokban gazdag szabályszerűségeket, vagy tanulságokat eredményezhet.

Kisebbségi életünk sivár területének legnagyobb része felderítetlen terra incognita még és valóban itt volna már az ideje, hogy ne az események uralkodjanak felettünk, hanem a magunk legegényibb életében próbálkozzunk meg az első önálló, de egyuttal tudatos lépésekkel is.

Az önállósághoz nincs feltétlenül szükségünk önmagunk ismeretére, hiszen eddigi kisebbségi életünk számos megnyilatkozása és meg nem nyilatkozása szomorúan igazolja, hogy az első önálló lépések csak több, vagy kevesebb eredménnyel járó kísérletek voltak. Kísérletek, melyek nem nélkülözték a jóakaratot, a tudást, a lelkesedést és még is legnagyobb részük sikerelenségbe fulladt, mert a lelkesen előretörő önálló lépésekből hiányzik a tudatosság.

A jugoszláviai magyar irodalom rövidke története az ugartörés tiszteletreméltó emlékeiben gazdag, de valódi eredmény csak azóta kezd mutatni, mióta az írók és a közönség ismerni kezdik egymást. Mert hiába, az eke és a megmunkálásra váró szántó föld ismerete nélkülül teremni képes televényt nem tud produkálni az ugartörés!

Próbálkozzunk meg tehát kisebbségi szellemi életünk szociográfiájának felvázolásával! Nem új Helikonról beszélek! Résztvevője voltam, közreműködője voltam a becseji Helikonnak, elég volt a kiábrándulásból!

— Emberekkel, akiknek kenyere, vagy félkenyere az írás, ne értekezzen élőlőszóval, hanem írásban, hogy kibeszélhesse magát mindenki — ez volt az egyik tanulság, amit a becseji Helikon nekem adott.

Amit Amerikában nagyon kultiválnak, az nem okvetlenül bolond dolog Európában!

Az élelmes amerikai lapok s a nagy európai lapok egy részének a publikum által is igen kedvelt szokása, hogy valamely általános érdeklődést kiváltó kérdésre feleletet kér az olvasóitól.

A mi kisebbségi irodalmunk olvasóinak ugyan hiába adnánk fel kérdéseket! Nem válaszolna ugyan azokra talán senki! Legalább is a jelek azt mutatják. Nevelni, szoktatni és elsősorban megismerni kell az olvasót, mert senkivel nem számíthatunk az ő érdeklődésére sem.

Hagyjuk tehát egyelőre az olvasókat, beszéljünk az írókról, illetve ankét formájában beszéljenek ők maguk!

Kedvenc szavunk nekünk, hogy ugartörők-vagyunk és azzal vigasztaljuk magunkat, hogy

könnyű az erdélyi, csehszlovákiai, minden mag befogadására alkalmas humuszban szántani, de tessék irodalmilag soha meg nem munkált, önálló életre soha nem szoktatott vajdasági talajon ugart törni! Amiben van is igazság, de nincs annyi, hogy teljes vigasztalást adhatna a nehéz munka felett kesergőknek.

Csak nemrégiben boncolgatta előttem egy jóindulatu, intelligens úr az ugartörés lényegét irodalmi vonatkozásban.

— Az ugartöréshez kettő kell, öcsémuram — mondta — az eke és az ugar. Az eredményes ugartöréshez pedig az kell, hogy olyan ekét engedjenek az ugarnek, amelyik nekivaló, amelyiket szívesen fogadja magába a talaj! Mert lám e, a traktor a legideálisabb szántószerző, de van talaj, amelyikbe a világeért sem szabad traktort engedni, mert, mondom, ki milyen, ki nekivaló!

— Most hát az a kérdés, maguk mit akarnak? Szántani-e csupán, csak azért, hogy szántsanak, hogy verejtékezzenek az ugartörés nagy munkájában, vagy azért török az ugar, hogy a mag befogadására alkalmassá tegyék?

En teljes mértékben átéreztem a mondotak igazságát.

Ennek szolgálatába akarom állítani ezt a pár sort is.

Szellemi életünkről van szó, annak statikájáról, így elsősorban az e téren dolgozó munkások számára legyen kírva az ankét.

Nem új, nem eredetieskedő gondolat ez, hiszen az IGE (Írók Gazdasági Egyesülése) Magyarországon csak nemrégiben irt ki ily ankétet, mely alkalommal azt akarták elérni, hogy tiszta képet alkothassanak az absztrakt szellemi munkának ottani hordképeségéről.

A mi ankétünk tárgya az eke és az ugar lenne, illetve a kettő közti viszony az ugartörők szemüvegén keresztül nézve.

Hiszem, hogy ha mindazok, kik az itteni nyilvánosság előtt már szerepeltek írásaikkal, bármely itt megjelenő sajtóterméknél dolgozó legyen, válaszolnak az ankét tárgyát képező és alant felsorolt kérdésekre, ezen válaszok összegyűjtése oly értékes anyaghalmazt fog nyújtani nekünk, hogy abból csak haszna lehet irodalmi életünknek.

Csak természetes, hogy a beérkezett válaszokat a legnagyobb diszkrécióval kell közölni, ami a dolog természetéből folyik, mert csak így lehet őszinte válaszokat remélni. Ezért a válaszok beküldőinek nevét a válasz közlése esetén sem fogjuk megemlíteni.

A kérdésekre április elsejéig kell a válaszokat beküldeni vagy Szenteleky, vagy az »A mi irodalmunk« címére.

Választ lehetőleg minden vajdasági magyar írótól kérünk, hogy a kialakítandó helyzetkép minél hivebb, tökéleletesebb legyen.

Kérdéseink:

A választ beküldő író neve. (Ha nevét nem felezné válaszában, úgy bár annyit, hogy férfi, vagy nő?) Kora? Családi állapota? Mi a foglalkozása? Falun lakik, vagy városban? vannak-e komolyabb anyagi gondjai? Mennyit keres havonta írásaival? Lírikus, vagy prózairó? Jelent-

meg már könyve? Van-e készülő, vagy kéziratban lévő könyve? Miért ir, lelki kényszer hatása alatt, vagy tanítani, gyönyörködtetni akarja olvasóit? Mióta szerepel a nyilvánosság előtt?

Mit kellene tenni, hogy az olvasóközönség érdeklődését fokozzuk? Mit kívánna az irodalmi élet fejlesztése érdekében az itteni szépirodalmi lapoktól? Napilapoktól?

Mit olvas az itteni közönség szívesebben milyen prózát, vagy milyen verset? Miért?

Van-e olvasóközönségünknek jellegzetes hibája, vagy erénye?

Cziráky Imre.

Örömmel és nagy helyesléssel veszem Cziráky Imre barátom tervét. Az írók, illetve irodalmunk, szellemi életünk szociográfiája valóban adatokat adna kezébe mindazoknak, akik szellemi életünkkel és teljesítményünkkel akár gyakorlati, akár tudományos szempontból akarnak foglalkozni. Természetes, hogy az adatok feldolgozása teljes diszkrécióval történhet, a lényegesek a tények s nem a nevek. Ezeket a tényeket beküldött adatokból összeállítanók, a statisztikát feldolgozánk, és lehetőleg fűzetben jelentetnénk meg.

Ezzel kapcsolatban — ha már adatgyűjtésről van szó — egy másik fontos dolgot is meg kellene valósítanunk: a délszlávországi magyar irodalom bibliográfiáját! Külföldi egyetemek és irodalomtörténészek már többször fordultak hozzánk, hogy tájékoztassuk őket az itteni irodalom multjáról és jelenéről. Mennyi könyv jelent meg? Milyen fajtájuk? Milyen sikerrel? Milyen irodalmi folyóiratok jelentek meg eddig? stb. Ezekre a kérdésekre eddig csak szívesen és hézagosan válaszolhattunk, hiszen senkinek sem álltak pontos adatok rendelkezésre. Fontos lenne tehát szellemi életünk szociográfiája mellett a délszlávországi magyar bibliográfiát is összeállítani, hogy ez is hozzáférhető legyen az általános magyar irodalom tanulmányozóinak és történészeinek.

Ezért Cziráky Imre kérdéseit a következőkkel toldanám meg:

1. Az író neve.
2. Milyen könyve jelent meg 1918 november óta a Délszláv Királyság területén? Milyen könyve jelent meg azóta külföldön?
3. A kiadó neve. Hol jelent meg?
4. Milyen évben?
5. Hány példányban?
6. Hogyan fogadta a kritika? Esetleg idézetek, szemelvények a könyvkritikákból a lap nevének, dátumának és a kritika írójának pontos megjelölésével.
7. Milyen magyar szépirodalmi folyóiratot szerkesztett a Délszláv Királyságban? Hol, hány példányban jelent meg? Mikor indult, hogyan jelent meg (hetenként, havonta) és mikor szűnt meg?

Kedves irótársaimat arra kérem, hogy küldjenek pontos válaszokat, mert csak így lehet lelkiismeretesen, minél kevesebb hibával összeállítani bibliográfiánkat. Fontos lenne már ezeket az adatokat — tizenkét év teljesítményeiről van szó — összegyűjteni, könyvben megjelentetni és minden érdeklődő számára hozzáférhetővé tenni. Az általános magyar irodalom követeli tőlünk, hogy végre pontosan számot adjunk eddigi munkásságunkról.

Szenteleky Kornel

A hűtlen tanítvány

Az öreg Szerdahelyi bácsi bekopogott a li-
ceum kapusának ablakán. Ez a kis ablak vala-
mikor egyetlen nyílása volt a háznak, melyen
keresztül az apácák beszélgettek valamikor a
látogatókkal, akik még érdemesnek tartották a
világiakat arra, hogy szót váltsanak velük.
Most az egész épület iskola. Mindenfelé lehet
itt tanulni az elemi iskolától a jogtudományig,
— csak éppen a gimnáziumba kell közbe nyolc
száz éves. Falai olyan vastagok, hogy még az
emeleten is négy-hat vékonydongájú diák köny-
nyen megbújhat az ablakmélyedésben. Két rész-
re oszlik az egész ház, amelynek alaprajza nagy
L betűhöz hasonlít. A vízszintes vonalon van a
jogászok iskolája, a függőlegesen pedig a ta-
nitóképző és a gyakorló iskola. Szerdahelyi bácsi
a jogász kapun ment be és néhány lépésre a
kaputól — megkopogtatta a kis ablakot.

— Itt van a Laci?

— Nincs itt kérem, fölment a műgye-
tembe.

— Eppen azért jöttem, látni akarom még
egyszer a képeket. A püspök ur önmagáérté-
sége azt mondja, hogy van a fiunak tehetsége,
de valami nagyobb, szebbet szeretne látni.
Nem arcképet akar. Az énektanár urról festett
kép is jó, szép is, — de hát nem az, amire rá
lehetne mondani, hogy van a fiunak tehetsége.
Valami nagy képet kellene festenie.

— Szegények vagyunk, nagyságos uram.
Bizony nem igen költethetünk mi vászonra, fes-
tékre. Ezt a kis képet se tudta volna megcsi-
nálni a gyerek, ha a Normann malmos fia, aki
festette vele a Ménesi pusztán levő malmukat
és előre meg nem fizeti a képet. Most meg kré-
tára kért pénzt. Így megy ez napról-napra. Még
jobbban bírtuk a költségeket akkor, mikor az
uram is dolgozott. De hát szegény ember már
másfél éve olyan gyenge. Csak fogy, egyre
fogy. Szinte háláni jár bele a lélek... Talán meg
sem fogja érni a Laci érvényesülését.

— Ugyan, ugyan, hiszen még csak egy
nagy képet kell a Lacinak festeni és ha az si-
kerül, kiküldjük Münchenbe valamelyik nagy
mester iskolájába, hogy ott fölébredjen szuny-
nyadó tehetsége. Csak ne veszítsék el a re-
ményességüket. Minden nélkülözésük, aggodal-
muk bőséges jutalmat nyer az ő hírnevében.

Még mást is akart mondani az öreg Szerda-
helyi anár ur, aki a görögök bölcseségéről és az
európai népek művelődésének történetéről adott
elő... de már nagyon kíváncsi volt Lacira. Las-
san elindult fölfelé a lépcsőn...

A folyosó végéről hangos füttyörzés hal-
latszott. Ott volt volt a Laci gyerek műterme.
Az öreg urat jóleső érzés töltötte el. Szinte meg-
fiatalodott. Eszébe jutott az az idő, mikor még
ő is ecsetet, festéket, vásznakat, képeket vásá-
rolt és minden szabad idejében festegetett. Bot-
ticelli modorában. Arról is ábrándozott, hogy
majd az apostolok cselekedeteihez fog képeket
rajzolni. Már nem is emlékszik, hogy miért is
hagyta el a művészetet és hogy jutott el a filo-
zofiahoz és művelődés történelméhez... Vala-
hogyan elfeledkezett róla... de mikor a Laci
gyereknek apró festményeit meglátta fölébredt
benne régi rajongása a művészet iránt és elha-
tározta, hogy ezt a gyereket taníttatni fogja.
Majd a püspöktől is kér egy kis pénzt. Néhány
képet is eladnak az ismerősöknek s így hama-
rosan együtt lesz a szükséges összeg. Elvégre
hol keressen serkentést és támogatást a művé-
szet, ha nem az egyház fölkelet urainál... Ki-
egyenescdett és benyitott a harmadévesek tan-
termébe.

Laci egy nagy álló létrán trónolt és ott füt-
työrézt. Nem is vette észre az öreg urat.
Balkeze nagy fehér lapokat tartott a falon.
Jobbjával pedig rajzszegeket nyomkodott a
falba. Szőke, művész haja szemébe omlott. Egé-
szen lekötötte a d...a. Füttyörézt.

Szerdahelyi bácsi sokáig nézegette a fiu
sápadt arcát. Azt a piros rózsát az arc közé-
pén. Sötét szemét, melyek annyira elütöttek a
haja szőkeségétől, most nem láthatta... Csende-
sen megszólalt:

— Jó reggelt, Laci fiam!

— Kezét csókolom, — mondotta Laci,
ahogy azt még kisgyermek korában megszokta,
és gyorsan lejött a létráról.

— Mi lesz ebből? Mi készül itt?

— Most meg fogom mutatni, hogy mi la-
kozik bennem. Festek egy akkora képet, mint
ez a fal. Minden figura életnagyságu lesz. Az
lesz a címe: A hegyi beszéd. Jézus fog beszél-
ni hozzánk. Körülötte ott lesznek a mi uraink
és a mi szegényeink. Ez valami szokatlan lesz,
de nem egészen új. Az északi mesterek gyakran
festették Krisztust is, az apostolokat is az ész-
ki népek viseletében. A tanítványok és az apos-
tolok között ott lesz a püspök ur és a többi pa-
pok, a hallgatóság között pedig a polgármester
ur és a többi vezetői a városnak, de nem fog-
nak hiányozni a város lakócai sem. Még az
öreg Mikó bácsit is meg fogom festeni a dob-
jával... lévén ő a város érdemeiben gazdag do-
bosa. Az egészet a Rókus dombra teszem, hogy
a háttérből lehessen látni valamit... Talán a
Kálváriát is, meg a székesegyházból is va-
lamit.

— De hát nem lesz ez kicsit, hogy is mond-
jam... tulságosan merész? Aztán meg a mi
urainkat akarod megfesteni? Nem-e hibázod
majd el az arckokat? Vigyázz Laciám!

Már csináltam is egy kis akvarel váz-
latot. Tessék...

Egy kis képet nyújtott át, melyen a pol-
gármester magas cylinder kalapját a kezében
tartva hallgatja az Üdvöztőt. A rendőrkapí-
tány áhítatos arccal nézi a püspök oldalán áll-
va a Mester jobbján álló főispánt, aki lehajtott
fejvel hallgat tollbokrétás kucsmáját tartva ke-
zébe. Az oldalán ékes kard. Az előtérben az a
vénkoldus, akinek a Greksa tanár ur mindig
ezüst pénzt adott...

Az öreg Szerdahelyi szemében könnyek
csillogtak. A képből már keveset látott.

— Nagyon érdekes, nagyon szép... Ennek
a képnek nagy hatása lesz. A Vigadóban fog-
juk kiállítani. Ez lesz a fő helyen. A kisebb
képek meg körülötte. Fesd meg, Laci fiam.
Beszéltem a püspök ur önmagáértékeivel, azt
mondotta, hogy ha nagyobb képet is lát tőled,
akkor szívesen kiküld Münchenbe. Mu-
tasd meg, hogy nagyra termettél.

— Meg fogom mutatni. Néhány hét alatt
kész lesznek. Ejjel-nappal ezen a képen fogok
dolgozni. Csak legyen elég festékem. A vázla-
tok már készek. Három hónapig tartott, amíg
összeszedtem az arckokat és ruhákat. A főispán
urat a közgyűlésen rajzoltam le, mikor a fő-
jegyző ur jelentését hallgatta...

— Nem jelentés volt az, fiam! Valami ki-
tűntetést adtak át neki a vármegye tanácsster-
mében.

— Ott-ott...

— Hát csak csináld fiam. Mondotta az
öreg Szerdahelyi bácsi és egy százast tett a
vázlatra. Dolgozz! Hívd fel az édesapádat is,
hadd lássa, hogy milyen derék fia van, neki is
jót fog tenni. Új erőre kap. Meggyógyul...

— Szőnöm szépen! Mindent elkövetek,
mindent meg fogok tenni! Mindent...

Az öreg Szerdahelyi bácsi csendesen elbal-
lagott. Laci pedig fölmászott a létrára és to-
vább rakta, ragasztotta a papírocsait.

Félév múlva Münchenben volt. Bemutatta
kiseb képeit. Az egyik mester helyet adott ne-
ki a műtermében.

A mester valami Amazon háboru című ké-
pen dolgozott. Egészen elfelejtette a világot.
Nem is tudott arról, hogy mi történik körülötte.
Hej pedig ott nagy dolog történt. Az egyik mo-
del, valami olasz szépség, elcsavarta a Laci fej-
ét... Fiatalok voltak mind a ketten. Ők sem
láttak a világból semmit. Csak egymást néz-
ték...

Kép

Das Bild (Kurt Heynicke)

Világ,
hogy tántorogsz!
Kitért kezem kezem előtt,
Világ!
Bomlik egy sikoly, éjből az éjbe.
Egy sikoly, ó Világ,
A te sikolyod,
Anyád sikolya,
Fiad sikolya.
Sereg inog a vörös falon
Füstölögve, hörögve sülyed egy aranyföld.
Sereg inog és kúszik és tűnik
Öröksereg,
hadsereg,
Tántorgás, zuhanás, születés és állás!
Kezek vivnak, vérzenek, könyörögnek
Kezek és testek és arckok:
Sárgák a napok mérgezett fényében.
Rohanj, Világ.
En nem akarok a falon maradni
Ó T...reim,
En le akarok bukní...

Dudás Kálmán

Délben Laci megvárta a kis Bellfánti El-
virát és meghívta ebédre...

A leány nem ment el. Azt mondta neki nem
szabad senkivel együtt ebédelnie. Otthon várja
az apja. Az nagyon megharagudnék Lacira is
meg ő reá is. Gipsz kutyuskákat és papagályo-
kat készít. Őt sem engedte volna el a műterem-
be, de az öreg festőművész megígérte, hogy
csak a fejhez üljön. Különben jótáll érte, hogy
nem lesz semmi baj. Így hát ne haragudjon!
Agyó!

Laci bánaosan kullogott utána. De hirtelen
sietni kezdett, mikor meglátta, hogy a sarkon
egy fiatal ember köszönt a kis Elvirának és
hozzá csatlakozott.

Vidáman, csevegve mentek együtt. Majd
betértek egyik étterembe.

Laci utánuk...

Karácsonyra az öreg Szerdahelyi bácsi ki-
ment Münchenbe. Egész uton arról ábrándozott,
hogy milyen örömben lesz majd része, ha meg-
látja a Laci legujabb műveit. Még emlékezett
arra a nagy ünnepeltetésre, melyben a fiut el-
ső nagyobb kiállítása alkalmával részesítették.
Kitüntetés. Ösztöndíj a várostól, a püspöktől. A
képei mind elkelték. Szinte önmaát látta ujjá-
születni a fiu sikereiben. Mintha az ő álmai
váltak volna valóra. Ugy érezte, hogy azzal, hogy
ezt az ifjúságot a tehetséget a sikerhez segítette le-
rótta azt a kötelességet, amit úgy gondolta,
hogy állása és hivatása követelt tőle. Boldog
volt. Már előre örült a találkozásnak. Mégis
csak valami az, ha az ember egy ilyen tehetsé-
get támogat, mint ez a Laci, hiszen ezen keresz-
tül az Ist-n alkotó ereje dolgozik az emberek
nevelésén. Ugy gondolta, hogy rátalál valahol
egy nagyraivott tehetségre és módja van
hozzá, hogy azt fölemelje, mert az egyenesen
kötelesség ezen a földön.

Mikor megérkezett, rögtön a műterembe
ment. Laci nem volt ott. Az öreg mester elmon-
dotta, hogy a Laci valami szerencsétlenség ér-
te, mert csak az lehetett... Ugyanis az történt
vele... azaz... a fiatalodott az egyik modellbe
Valami olasz leányka ült itt modelt az Amazo-
nok című képhez. Itt van az arca a leánynak,
mert csak archoz ült, — elővette a képet és
megmutatta.

— Szép leány a kicsi, — mondotta az öreg
Szerdahelyi, — de hát ez meg nem olyan nagy
szerencsétlenség...

— Nem volna, ha a leánynak nincs udvar-
lója, de ennek bizony volt és van. Még pedig
egy olasz legény. Hogy mi a foglalkozása, azt
nem is tudom. Elég annyi, hogy a Lacinak erős
vetélytársa volt. Tudja ön is, hogy milyenek a
fiatalok. Nem engednek. Elvira, vagy senki!
Addig suttogott a leánynak, míg az megszédült.
Tegnap megszöktek... En jelentettem a rendőr-
ségnek. A leány apja is kétségbe van esve. Va-
lami nagy szerencsétlenségtől tartunk. Ez a fiu
olyan elszántnak látszott...

— Szegény Laci! hát a szépség öli benned
a szépség legszentebb érzését: a művészetet. Az
ideigtartó szépségért elhagyatad az örökké tar-
tót... Mit fogok én otthon mondani... Marad-
tak-e képei?

— Csak egy. Itt van! — mondotta a mes-
ter és átadta az öreg Szerdahelyi bácsinak El-
vira arcképet...

— Raffael sem festett szebbet. Gyönyörű.
Most már értem, hogy miért halt meg az is
harminkét éves korában. Nem jó a tűzzel ját-
szani.

— Különösen azzal a tűzzel nem, amely egy
kis leány szemében lobog.

A két öreg egymás szemébe mosolygott és
régii tüzekre gondoltak, melyeknek lángja vala-
mikor őket is izzásba hozta és majdnem egy-
gyszerűen megdönték:

— Nem lesz a Laciból semmi, mert csak az
alkot, aki nem éri el ideálját soha.

Az öreg Szerdahelyi becsomagolta a képet
és visszatért az állomásra.

Másnap az újságban olvasta, hogy egy fia-
tal szerelmespárt halva találtak az egyik müncheni
szállodában. Megmérgezték magukat.
Megismerte a fényképről Lacit is meg a kis
olasz leányt is. Az újságot is betette a koffer-
jába. Szomorúan kinézett az ablakon és úgy
érezte, hogy ez a fiu nem tette meg a köteles-
ségét. Gyáván és hűtlenül elhagyta a helyét.
megszökött.

Mikor hazaért odaállt a Hegyi beszéd c.
kép elé és onnan levakarta az egyik tanítvány
fejét. A Laci feje volt.

— Uram, elhagyott a te tanítványod! Nem
érdemli meg, hogy a lábaid előtt üljön.

P. Laci János

Petykónak volt lelke...

Gyermekkori emlékeim között keresgélve találtam a Petykóra, ki a többi falubeliekénél valamivel markánsabb vonásokkal varázsolódott föl agyam vázlatfüzetébe.

Pedig talán nem volt semmi más mint egy bivalyerejű, de birkamódra szelid örült, ki mindig lehetetlenül összeválogatott kopott gunyában járt és még bajszosan is sokszor fadarabot vagy dobozt húzott madzagon maga után. A falubeli gyerkőcök, emlékszem, sokáig csúfolták is uccahosszat:

»Petykó, Petykó, teneked

Hiányzik egy kereke.

Ő ilyenkor mindig visszanezített a doboztaligára, nem-e annak hiányzik egy kereke.

Néha én is elnevettem magam ezen, hisz akkoriban olyan érdekes volt az, hogy valakinek a fejéből egy keréknek kell hiányoznia, hogy olyan legyen mint a Petykó. Csak egy esettől fogva kezdtem többrebecsülni, mint a többiek, no de ezt majd később mondok el. Nem volna a képe teljes, ha mindjárt itt kezdeném és kihagynám a környezetének ecsetelését.

Emlékszem, nyár volt akkor és a nap fardhatatlanul szórta le perzselő sugarait a mi ellanyhult felsőbácskai falunkra. A birkák a közeli rét közepén bújtak össze és fejeiket mélyen a földhöz szoritva egymás árnyékával védekeztek az égető hőség ellen. Nem messze egy gémeskút nyikordult méltóságteljesen, elhúzottan. Minden és mindenki behelyezkedett a nyár lassú ritmusába. A falu tiszteletreméltó fehérgatyás vénjei áttelepedtek kis asztalokkal a lombos gyümölcsfák alá és ott ejtegették le egymás tetejére a piszkos és agyonkopott kártyalapokat. Én főnt voltam épp az eperfánk tetején és mint szorgalmas elemista fölvittem egy tanönyvemet is. Magas dolognak tartottam a tudományt és így stílusos és egyben változatosabb is lett volna ott a magasban eperészve tanulni. Nem tudom, hogyan történhetett, elég az hozzá, hogy a nagy belemélyülésben a könyv kicsúszott a kezemből. A közelben legelésző kecskénk már megindult bevenni a hátramaradt leckéket és éreztem, hogyha lelépszom is későn érzem. Ekkor ért oda Petykó telehordott csikorgó talicskájával és kiáltásomra megmentette a könyvet. Ettől az időtől kezdve sosem nevettem rajta.

Hálából még teljes erőmből megráztam az eperfát, majd leugrottam a lágygyepű földre. A felnövekedett értékű Petykó pedig felszedegette a kövér epersemeket, majd leült a talicskája egyik karjára. Még most is előttem van alázatosan pislogó zavaros szürke szemével, amint halkán, hogy valamit mondjon megszólalt:

— A bóbú gyűlvök...

Nekem erre önkénytelenül az jutott eszembe, hogy most azért mondja ezt Petykó így félve, mert hiányzik egy kereke. Nem is jutott hirtelen eszembe más kérdés, mint:

— Onnét, há. De vótam én mán a városba is, — folytatta aztán gyerekesen dicsekvő hangon, — oszt vótam a templomban is.

— Melyikben?

— Hát abba, akibe harangoztak.

Ez a sen volt ugyan elég pontos meghatározás, de azért megkérdeztem:

— Talán abban, ahonnan most is hallatszik halkán a harangzúgás?

— Ippeg übenne. Áj de hosszú fehér ruhába vót.

— Kicsoda?

— Hát a ményasszony. Az is vót. Meg vót legény is.

— És te, mikor nősülsz meg Petykó?

— Majd aratáskó, ha kikapom a részemet, — válaszolta vigyorogva.

Mikor aztán megindult, elgondolkodtam: Néha alig látszik ezen a Petykón, hogy erősen hibbant.

De bezeg elmúlt két aratás is és a Petykó még mindig aggregénykedett. Húzza a dobozokat, a gyerekek meg csúfolták. Egyszer elfogott egyet, de nem bántotta.

Ez a szelid természete nagy szerencse is volt, különben sokat letaglózhatott volna kalapácsszerű ökleivel. Ezt bizonyította a sarki zsidónál történt eset is. Az ugyanis följelentett valakit a falubeliek közül pénzbeli nézeteltérés miatt.

Ez pedig egy este szépen megmagyarázta Petykónak, hogy a zsidónak annyi a pénze, hogy új kerítést akar építeni »kübülé, ki kell tehát dülteni a régit. Másnap reggel a sarki izraelita kerítés nélkül szégyenlősködött. Ezt mesélték persze hetekig a faluban s még avval is megtoldották, hogy a nagybajszú juhász két zálogbantartott birkája is visszaszökött ugyan az éjjelen. Tudta mindenki, hogy Petykó volt a ludas ebben az ügyben, még a laktanyán is, de hát még meginteni is elfelejtették. Mit használna egy bolondnak. Behívták egyszer katonaságba is. Pár napig azt hittük, hogy ott marad, az anyja is ucca hosszat mesélte büszke meghatottsággal:

— Szegény Petykómat elvitték bakának.

De aztán egy hétre rá vissza jött a Petykó. Ugy látszik nem sokra mentek vele. Ezután egy kapanyéllal a válán masirozott a nagyréten keresztül-kasul.

Mikor megkérdezték, büszkén csak ennyit mondott:

— Szömlélem a harctereket.

Pár hónapra rá ezt is félbehagyta. Nem messze volt a falunktól a végső villamos megálló. Ide járt ki azután. A villamoskocsik fölött érintkező rudat, a »trolikát« fordítgatta meg a végállomásnál. A kalauzok már annyira ismerték, hogy néha potyán elvitték egy-két megállónyira. Ilyenkor ő boldogan szállt ki a kocsiból és méltóságteljesen sétált vissza a végállomásra, ahol újra kezdődött hajnalról napestig a trólifogatás.

A villamostól később áttért a vonatra. Volt a faluban egy vasutas, az csalta el az állomásra szemet hordani. Vaserejéért és igénytelenségéért az ottaniak egész megszerették. A munkások azért, mert az ő vastalicskáját legjobban meglehetett rakni, a felülvizsgálók pedig azért, mert ő talicskázott bármely napon zsörtölődés nélkül. De hisz könnyű neki, mondták a társai — nincs lelke. A faluban legtöbbször csak estefelé láttuk, amikor a vasutással hazafelé jöttek. Ő vitte a vasutas fekete faládáját, amely-

Rádió mellett

Szobám sötét, csak tompán világít mint egy kis templom, a rádió fénye ráhajolok, hogy remeg, sir, kacag szobámban minden:

Jobbra-balra lázban keresgélek
Bágyadt hangok messziről felelnek
messzire vágyódó borus szívemnek
idegen nyelven idegenből:
Halló itt London,
Bécs, Róma.

Mintha egy egész világ ideszorult volna
mészeltfalú szobám közepébe
könyv, nevetés, emberélet bére
felrázza halódó lelkemet
s halkán suttogja:
itt vagyok.

Künn már ragyognak hideg csillagok
az ucca kihalt, unott, néptelen
s halkult melódiaik a véremen
most törnek ki rádióm nyomán
mint az eltévedt
gyerekek.

Ilyenkor hinni nagyon szeretek
s úgy beszélnek messzi embereknek
hiszen ők nekem sirnak, nevetnek
de csak rádiómra borulok
és megsíratom
magamat.

Adorján András

ben talán az a piros zászlócska meg az elemőzsia volt.

Falusi szerepléseiből még kiemelkedőbb eseményre emlékszem. Aratóünnepkor, épp a sarki-zsidó nagy udvarában történt. Az egész faluban mesélték — évek óta nem volt ilyen szenzáció. Egy vándorló oláh hatalmas mackójával kellett birkóznia a Petykónak. Az oláh egész hőskölteményt talált ki medvéjére, hogy nem rég veremben fogták az erdélyi hegyekben és azóta rajta van a vastag szíjjas szájkosár, mert még mind meg vannak a fogai.

Nem tudom igaz volt-e, én gyerekkéssel elhittém.

Ugy beszéltek, hogy 50 dinárt kap a Petykó, ha szájkosárral leteszi a mackót, dupláját, ha anélkül.

Ki magyarázta meg Petykónak, hogy többet ér a kétszeres díj, nem tudom, csak arra emlékszem, hogy míg a birkózóteret körülvevő gyülevényben nyujtogattam a nyakam egy ládáról, elszörnyűködve hallottam:

— Levette a Petykó a szájkosarat...

A birkózásból semmit se láttam és már alkonyodni kezdett, amikor a kicsavart lábú nyoszörgő mackó közelébe jutottam. Az oláh kártérítést követelt, de hát ki fizethet neki? Egy Petykó...?

Kissé fölönvekedett ettől fogva Petykó értéke a faluban. A testi erő a legtetszetősebb valami a nép szemében. De néhanapján ha otthon volt Petykó, ismét elővette a dobozt és nyerítgéve húzta az ucca porában maga után. Hiába próbáltam a lelkére beszélni. Az volt a fővélem, hogy a lányok kinevetik. Egyszer aztán csodálatosképpen evvel állt előm a Petykó:

— Nem löszök többet csikó! Tanátam asszonyt. Aratás után lössz a lagzi.

S evvel már be is dobta taligáját madzagos-tól a harmadik udvarba.

Később megláttam az »asszonyt« is.

Kissé púpos, kissé kancsal, vén lány volt, aki hajlandó lett volna a Petykóval közös háztartásba lépni. Mindez valószínűleg azért a három kapa buckai földért történt volna, ami a jövődöbéli após tulajdonát képezte ott a dombháton.

— Rőndös embőr lössz az én fíjambú, — mondta Petykó anyja, — csak mönyecske gyűjön a házhó. Ott van-é, milyen dögösnek mondi a vasutas.

Petykó valóban egész szorgalmasan járt ki szenezhordani a vasutra és mindinkább várta s emlegette az »aratás után«.

...És egyszer, emlékszem, akkor is forró nyári délután volt, mint amikor először elbeszélgettem Petykóval az eperfa alatt, már három óra felé hazajött a vasutas. Petykóékhoz tartott. A kapu előtt utólértem.

— Elütötte Petykót a vonat.

Csak ennyi mondott.

És aztán hazahozták Petykót a faluba. Voltak néhányan, akik sajnálkoztak rajta, de legtöbbször az volt a véleménye:

— Legjobb szegénynek odaát. Mit ér egy bolondnak az élet?!

Rekkenő hőség volt, gyorsan kellett a halottat eltemetni. Nyikorgó sáros parasztszeker vitte, utána pedig apja, anyja s néhány falusi öregasszony poroszkált.

Hibáa kerestem közöttük Petykó kiválasztott »asszonyát«. Az nem jött el, talán a többi falubeli legény előtti hírnév megőrzése végett. Papot se hívtak. Minek az, mondták a falubeli bölcsek, pénzbe is kerül, meg aztán Petykónak ugy sincs lelke. Hogy felelhet ő a másvilágon, amikor ezen se felelt semmiért. Csak a közele kálvária kis kápolnájában húzták meg a vékonyhangú harangot.

Ott kinn a sirnál a kis harang éles sírkozó csengése behatolt az agyamba és én fölnezttem a felhőtlen, azürkék égre. Talán oda volt írva föl, vagy tán az én szívemből mondta egy hang, hogy:

— Petykónak mégis volt lelke...

Kovács Sz. Zoltán

Az egér

Vigjáték egy felvonásban

(Folytatás)

Géza: Várni akarsz? Nem sietős a dolog? Te gazember, perverz bitang! Ide, ide, hogy megfojtsalak!... Uh... a fogaimmal marcangoljak szét! Az én gyerekeimet! Baltát, baltát ide! (A hátsó ajtóhoz megy és kikiabál) Puskát ide! Hozzátok a puskát, gyorsabban! Puskát ide!

Pérics: (majd meghal a rémülettől, hirtelen kihasználja a pillanatot és...)

Mária: De Géza, csendesedjél, térjél észre!

Pérics: (amíg Mária Gézához megy, hirtelen kirohan a jobboldali ajtón).

Mária: Fogd meg Géza, ne hagyj elmekeülni! Ne engedd!

Géza: (utána rohan, de a jobboldali ajtónál megáll. (Máriához) Hozd a puskámat! Gyorsan, gyorsan!

Mária: De Géza!

Géza: (dühösen rugdalja a padlót) Rögtön hozd: Hozd a puskámat, mert...

Mária: (habozva a hátsó ajtón el).

Géza: (a jobboldali ajtón kikiált) Szteván! Gyuró! Jován. Hej ti, részeselek.

(Kívülről távoli hangok hallatszanak)

Géza: (kezével egy irányba mutat) Fogjátok meg, ott szalad! Hej, emberek! Fogjátok meg a tolvajt! Mindenáron meg kell fogni! Ott, ott szalad most a réten! Gyorsabban! Vigyázzatok, mert veszedelmes!

Csak gyorsabban, hogy el ne tűnhessen! Megkötözve kell idehozni! Csak gyorsabban, hogy el ne szökjön! (Ide oda hajlik, mintha birkózna, mint ahogy a sportdrukkerek is teszik) Na végre... körülveszik... Na még egy kicsit, na még... csak rajta, gyorsabban...

Tizennyolcadik jelenet

(Előbbi, Mária, Ljubica, Katica és Jelena)

Mária: Itt vannak, itt vannak minyájan Mondják meg ők neked.

Mindnyájan: (Máriát kivéve) Mi történt? Az istenért, mi ez? Mi ez?

Géza: Ide, ide (ujjával maga elé mutat) Ide mind, hogy lássalak benneteket!

Mindnyájan: (félénken közelednek).

Géza: Nézzetek a szemembe... egyenesen a szemembe... Ugy...

Ljubica: De apus!

Ljubica: De apuska, én nem követtem el semmit!

Katica: Hígyje meg uram, én a ház igazi jóbarátja vagyok!

Mária: Hát halljuk, mesélj el Katica mindent, amit tudsz!

Géza: Igen, igen. Halljuk az igazságot. Mindent hallani akarok és pedig rögtön, minden kertelgetés nélkül. Röviden és világosan.

Ljubica és Jelena: (összenéznek).

Katica: Hát kérem szépen... én... de ez egészen véletlenül történt... nem akartam hallgatózni... hanem csak úgy... véletlenül... hallottam, amint a tanár ur és a Jelena kisasszony sugdolóznak.

Jelena: Én? (felháborodva megismétli)

Én?

Katica: Hát persze, kisasszony. Mondjuk csak meg az igazat. Hát azt mondta a tanár ur, hogy már nagyon szépen fejlett és már egészen érett leány...

Géza: Hogyan? Kicsoda? Milyen tanár ur?

Mária: Igen, igen. A tanárurnak kellett Jelenát tanítania. A tanár ur ma reggel érkezett meg... azaz hogy a tanító ur, tudod a házitánító.

Géza: Mennydörgős ménkö! Hát ezért hozattam én házitánítót? (Katicához) Tovább! Mi történt azután?

Jelena: De apuska, engedd meg, hogy megmondjam...

Mária: Hallgass!

Jelena: De figyelj ide, apuska!

Géza: Egy szót se! (Katicához) Folytasd!

Katica: Aztán meg azt mondta a kisasszonynak, hogy csak ne féljen, majd ő gondjaiba veszi és egész közel hajolt hozzá.

Géza: (haragosan Jelenához) Na halod, hát ez tanulás volt? Beszélj, mit tudsz felhozni a védelmedre (megragadja és maga elé rántja).

Mária: De Géza, a gyerek nem hibás a dologban.

(A többiek haboznak, csudálkoznak, gesztikulálnak és elégedetlenségüknek adnak ki fejezést).

Jelena: (naívu) De apuska, miért hallgatsz rá? Mindenféle bolondságot beszél itt összevissza. Én nem is tudom, hogy mit akartok ti tulajdonképpen tőlem. Majd én elmondok mindent, csak hallgassatok meg végre... majd meglátjátok, hogy semmiben sem vagyok vétkes.

Ljubica: De hát nekem beismerted...

Jelena: Mit ismertem be? Csak az igazságot mondtam és most is azt fogom mondani.

Géza: Beszélj!

Jelena: Hát az elefántról és a számtanról beszélgettünk...

Mind: Hogyan? Az elefántról? A számtanról?

Jelena: (ártatlanul) Hát persze. Azt mondtam, ne féljek semmit a matematikától, majd ő mindenre alaposan megtanít. Aztán azt mondtam, hogy a számtan egyelőre nehezen fog menni, de én már nagy lány vagyok és érettségig vagyok arra, hogy megértem ezeket a dolgokat, csak egészen át kell adnom magamat a tanulásnak és néhány hét múlva a matematika úgy fog menni már mint a karikacsapás.

Ljubica: Tehát vége végéig teljesen ártatlan dolgok.

Mária (maga elé) Hála Istennek!

Géza: És tovább? Mit beszélt még?

Jelena: Ezenkívül semmi mást, apuskám. Beszélt még valamit a tanulásról, de akkor a Katica elsíkitotta magát és egészen megijesztett bennünket.

Géza: (Katicához) Te meg mit sikongatsz itt a házban?

Katica: Hát csak úgy... mikor én mindent hallottam... olyan furesa volt, miket beszélt össze vissza az a tanár ur... nem értettem jól és azt hittem, hogy...

Ljubica és Jelena (mosolyognak).

Mária: Te fontorkodó! Egész riadalmat csináltál s látod, hogy valójában nem is volt semmi...

Géza: Na, szépeket összebeszéltél itten. De hol van nagyanyó?

Mind: Itt van a kertben. A kertben van.

Géza: Na akkor menjünk mindnyájan hozzá. Az egész ügyet meg kell vizsgálni.

Mind: (Katicát kivéve) Menjünk, Menjünk!

(Géza és Jelena elsőnek kimennek, utánuk Mária és Ljubica).

Mária és Ljubica (közben megállnak, tovább beszélgetésük során Katica háttal áll feljükk és a virágokat rendezgeti).

Mária: És te?... Mit tudsz felhozni védelmedre?

Ljubica: (Fejét anyja vállára hajva) Oh anyuskám... Kérdezd meg a nagyanyót! Ő majd mindent el fog mondani neked... Gyere. (Elmennek, Mária közben a fejét csóválja).

Katica: Na itt van! Hogy aztán ne pukkadjon meg az ember! Mintha én nem tudnám, hogy mit hallottam... Engem akar valaki tanítani, hiszen szolgáltam én már a zsandároknál, csak hogy épen zsandár nem lett belőlem (ironikusan meghajolva az ajtó felé) Végigjártam én már ezt az iskolát. elhiheti az ur! Még mit nem gondolna... Tu-

dom én, hogy is áll a dolog... Most persze rejtegetni akarják a szégyent... féltik a tisztességüket... De idehozták a legényt a házba, hogy csak válasszon, kit is akar... Hm... de az urak mindig tisztességesek... és én? egy világért se engednék be a házba egy embert, csak úgy, hogy az egész világ lássa, amugy, szépen, titokban... nem mondom... például az ablakon keresztül, hogy senki meg ne tudja, éjszaka... na nem bánám... És nézd csak meg őket!... Aztán meg ezeknél az uraknál állítólag mindig minden mást jelent... Matematikára akarja tanítani a kisasszonyt, persze mate... ma... tikára vagy hogy is hívják... És az a taknyos meg az apja előtt még... na szép kis világ ez is, mondhatom.

Tizenkilencedik jelenet

(Ljubica és Katica).

Ljubica: (vidáman beszalad) Katica! Katica! Nagyszerű, nagyszerű!

Katica: Mi van már megint.

Ljubica: Hát az egész hazugság, félremagyarázás, butaság! (Megöleli Katicát, hirtelen megcsókolja, sarkonfordul, tapsol a kezével és leül) Hahaha! Ez aztán nagyszerű!

Katica (maga elé) Na hitemre mondom, úgy látszik, hogy megbolondultam...

Ljubica (hirtelen kiegyenesedik a széken, elkomorodik) De várjál, várjál csak!

Katica: Na itt van, az előbb úgy nevetett, alig lehetett vele bírni, most meg majd sirva fakad.

Ljubica: Katica, mondd meg nekem, de igazán mondd meg, minden egyéb világos most már, csak épen te... te...

Katica: Mi van már megint velem?

Ljubica: Hogyan került sor arra, hogy te csókolózzál a tanár ural?

Katica: Én? (keresztet vet) Már mint-hogy én? De ugyan, mire gondol a kisasszony!

Ljubica: De hát nagyanyus látta, mikor átölelve tartott téged.

Katica: Jaj, kisasszony, de hát talán nem zsandár a tanár ur, hogy mingyárt olyan szemtelen legyen. Alighogy megérkezik az ember és mingyárt megöleljen! Nem megy ez olyan gyorsan kisasszony (jelentősen) legalább is nálam nem megy... Később... úgy két-három nap múlva... nem mondom. De mingyárt máma... hát csak nem vagyok én olyan...

Ljubica: De mikor a nagyanyó azt mondta, hogy a saját szemével látta!

Katica: A nagyanyó... De hát tudja a kisasszony, hogy a nagyanyó nem lát jól szemüveg nélkül...

Ljubica: Nem? Majd meghallod... Már jönnek is... Majd a nagyanyó fogja neked megmondani...

Katica: (eszébe jut, hogy miről is van szó) Áháá... (Hirtelen nevetésbe tör ki. Fokozatosan egyre jobban nevet és valósággal vonaglik a nevetéstől)

Ljubica: (csodálkozva nézi) De hát mit nevelsz, mi van veled?

Husadik jelenet.

(Előbbieket és valamennyien Pérics kivételével).

Mindannyian: (bejönnek).

Géza: Hát ezzel a lánnyal meg mi történt, mit nevet ilyen jóízűen?

Valamennyien: (Ljubicához és Katicához) Mi az? Mit nevelsz? Mi történt veled?

Ljubica: Bizony isten nem tudom, mit nevet.

Katica: Hát azt, hogy nagyanyó látta amikor csókolóztam a professzor ural. (Ujból kacagásba tör ki) Hih hihi, hahaha!

Géza és Mária: Igen, igen... ezt magyarázd meg nekünk. Hogy történt a dolog?

Jevroszima: Igen, igen, gyermekem, én láttam...

Vége következik.

Kocsa Miloje

(ford. Csuka Zoltán.)

Tündérország

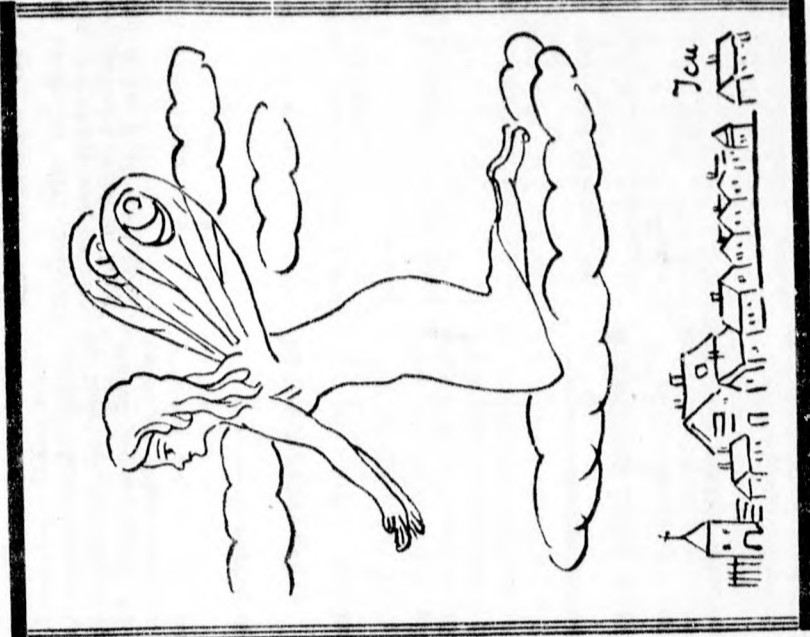
A Reggeli Újság vasárnapi ingyenes melléklete. — Szerkesztő: Dezső Bácsi

A gyerekek álmodásai

Írta: Dezső bácsi

Kiskunyháza, palotában
Kialszik a lámpafény,
A sok vidám fiú, s leány
Csöndes nyugovóra tér.

Alkonyat borult a tájra,
Alszik már a kis madár,
Sötét az ég, sük a mező,
Elszenderült a halár.

Fessétek ki az angyalkát izléstek szerint. A festményt azután küldjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Angyal repül át a légen,
Csillagfény a lámpája,
Hogy örökösön sötét éjjel,
A sok gyerekek álma...

Kis kezük imára zárul:
"Becsúdnék a szemem,
De a Tied nyitva Atyám,
Vigvazz reám Istenem..."

A beküldő neve és címe:

TÜNDÉRORSZÁG

gyalkának: Üzent a Dezső bácsi... üzent a Tündérország...

Gyerekek, Kálmán Rózsi, a Tündérország öt esztendő kis katonája hétón meghalt tífusz betegségben. Ismeretlenül is őrizték meg szeretettel az emléket, foglaltak esti imádkozásba a nevét.

Bányai Lajos. Ugy veszem észre, hogy mára nem látalak, a festőművész pályára készült, mert festményed nagyon szép. Csak gyerekek szorgalmasan, hogy rólam is festményt készíthess, ha legközelebb ellátogatok Feketesre.

Etenhoffer Apollonia. Örülök, hogy a túlzó túlmúltságon olyan sikered volt, a versemmel. De hát ha mi ketten összefogunk, annak muszáj sikerülni, igaz-e?

Radó Irénke. Jókívánságodat köszönöm, értekezésemről annak idején pontos értesítést küldök. Egyelőre még a náthát és influenzát kell itt elintéznünk.

Vengrin Ági. Ha az időből futja jöjj fel a szerkesztőségbe, hogy megmondjam, hol lehet Noviszádon énekeket venni.

Dániel József és Gizike. Örömmel várom látogatástokat.

Szviderczki Tibor. Sajnálattal hallom, hogy megbetegedtél. Remélem időközben már javult az állapotod. Siess meggyógyulni, mert Bélusnak nagyon hiányzik a batyuskája.

Kosztolányi Mancika. Neheztelz rám, mert mint írod — jobban szeretem a flukat. Ugy látom te okosabb vagy mint én, mert bizony én eddig nem tudtam eldönteni, hogy a flukat, vagy a lányokat szeretem-e jobban. Attól félek, hogy ezt a kérdést a te véleményed sem oldja meg, mert én bizony mindannyitokat egyformán nagyon szeretlek.

Panyí István, Talló Ferenc, Wengrin Ági, Dömötör Juliska, Trencsenyi Mariska és Irma, Koparcz Juditka, Fábí Mária. Köszönöm a nékem küldött szép rajzokat.

Rejtélyes üzenetek. Akiknek a nevét itt most felsorolom azoknak a héten beküldött rejtélyes vagy megjelentek már a Tündérországban, vagy pedig ezúttal nem sikerültek és így készítsenek helyettük másokat: Béres Mátyás és Böske, Orovetz István, Ökrész Olga, Thomasz Rudi, Laci és Józsi, Facsar István, Hajdu Gizi, Sántha Feri és Józsi, Schwarzwilka ke, Fülöp János, Tóth Lajos, Abraham Juliska és Vilke, Kosztolányi Manci és Sanyika, Nagyhegyesi Jani és Feri, Jónás Magdus. A többi beküldött rejtélyes idével sorra kerül.

Antunovics Bandi, Bányai Lajos, Buzik Oszkár, Bubor Irénke, Bauer Gizi és Öcsi, Divil Manci, Dirner Sándor és Elvira, Etenhoffer Magda, Appolonia Anaus és Inre, Fischer Karcsi, Földesi Gizike, Irsay Laci, König Teri ke, Medgyesi Miklós és József, Náray Zsolt, Nyíró Ilonka, Szalkovics Faba, Toth Böske, Trencsenyi Mariska, Turu Irénke, Tessenyi Ede. Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek elmulasztotta írja meg pontos címét és hogy hány esztendő.

3. Toth László és Béla

L K S R Q P I

4. Fülöp Mariska

W H C C

Találos kérdések

Közi: Turu Irénke

1) Melyik ló él a tengerben?

2) Melyik ló repül?

3) Melyik ló jár iskolába?

4) Melyik ló a legtüzezebb?

5) Melyik lóval vágják a posztót?

Pető rejtély

Közi: Koródi Mariska és Kató

— engő, — rvos, — osár, — ra, — ajos, — rva, — íó, — va

A kezdőbetűk olyan finom dolog nevét adják, amit mi mindannyian szeretünk

A-betűs rejtély

Közi: Wagner Irénke

A kezdőbetűk felülől lefelé olvasva kedves stílt tézása nevét adják. Mostanában nagyon sokat sütnék belőle.

1.	Alak idegen szóval
2.	Beograd mellett hegy neve
3.	Jóillatu virág
4.	A Dunába ömlő folyó
5.	Tenger Jügoszlávia partjait mossa
6.	Semmiel egyenlő
7.	Férfi név
8.	Ez meg női név
9.	Nyári csoport
10.	Világész tollunk keletre
11.	Francia tengerpartj tájálóhely
12.	Arató szerző

Dezső bácsi postája

Kálmán Rózsi Neked először üzenek most Rózsi, mert csak öt esztendő voltál, nem tudtál olvasni. Ezt az üzenetemet sem olvasod el és soha többé semmilyen írásbeli üzenetet, mert veled most már csak az imádság hangján lehet beszélni. Mikor legutóbb fenn voltál nálam csöpp bátyáddal, kérdésemre elselypitted, hogy: "Lol vadot". Akkor még nem gondoltam, hogy ilyen hamar íthagyod a Tündérországot és felmegy abba a másik, igazi Tündérországba. De azért mi oda is üzenünk néked. Esténként, amikor az angyalkák felviszik hozzátok a földről a gyerekek esti imádságát, a te nevedet is sokszor emlegetik majd. Fogadd szeretettel és dicsekedj el vele a többi kis an-

Beköszöntő

Irta: Dezső Décsi

(A temetési Önkéntes Tűzoltó Testület kabaráján szavalt: Etenhoffer Apollonia.)

Kedves népek, bácsik, kistituk, kisgyerekek, Mindenkinek vidám, jó estét kívánok. Remélem, hogy mikor hazatérő eljöttök, Pörnyére, parázsra bő vizet döntöttek. De ha elfeledtetek, még meg lehet tenni. Ma a pipában sem szabad tűznet. Jemni. Mert most a tűzoltók vendégei vagyunk. Nem illik, hogy nekik, más munkát is adjunk. Ők mihozzánk vízzel, feeskendővel jönnek. Mi meg tűzket hoztunk cserébe kölcsonnek. A szemet tizéti, mit irántuk érünk. Hisz ők annyi sokat fáradoznak értünk. Ezek a lángok, a szinek utját futják. Eloltani meg a tűzoltók sem tudják. De nem is akarják, sőt talán fokozzák. Szivket, jelket, most is elénk hozzák. Kezdojton hát a dal, vigasz, jókedv, móka. Hadd forogjon a tánc, hadd szóljon a dala Tűzoltó estélyen tizzen legyen minden. Mig ki nem söpörnek, nem megyünk el innen...

A gyerekek jó mondásai

Zs. Katóka három esztendő volt, amikor meghalt a nagymamája. Anyukája nagyon sírt és Katóka nagybátyja vigasztalni próbálta, hogy ne sírjon olyan nagyon. A kis Kató így intette le bácsikáját: — Egyed a mamát hadd sírjon, most nem lehet vele birt. Majd h... meg... a sírást, akkor majd elhallgat....

Wagner Irenke hat esztendő volt, mikor egyszer jött hozzá... a nagybátyja. Beszélgetés közben Irenke hirtelen nagyot sóhajtott, mire nagybátyja megkérdezte: — Honnan sóhajtasz te ilyen nagyot Irenke? — Honnan? hát a hasamból, — válaszolta Irenke, nagy bölcseken....

Börösök Hédlke a szomszédokban lakó nagybátyjánál volt látogatásban, de re... zalkodott mire nagybátyja így beszélt rá: — Ha ilyen rossz vagy, nem kellesz. Beárom az ajtót, ide többet nem jössz. — Akkor jövök a kert felől — henegett Hédlke. — De beárom ám a kertajtót, arra sem jöhetsz! — Majd jövök az anyukámmal. — Semmi anyukámmal, őt is kizárom. Hédlke belepirult a gondolkozásába, aztán átálltam kivágra: — Akkor haza sem megyek....

Ma kevés a hely a Tündérországban, ezért a beküldött jó mondások közül a következők számban folytatjuk.

Unnepély a felhők között

Egyszer tünnepélyt rendeztek az égben. Minden erény meg volt híva. A megjelentek között volt sok kis és nagy erény. Bár némelyik kis erény kedvesebb és kellemesebb volt, mint a nagyobb, azért mind igen jó érzéle magát s olyan kedvesen érelnkeztett egymással, mint ahogy el is lehet vágni olyanoktól, akik jól ismerik egymást. De úgy látszott, hogy két erény egyáltalán nem ismeri egymást. Aki meghívta őket, kézen fogta a két nőt s egymásnak bemutatta őket. Ez a "M-tékonyosság" szólt s ez a "Háladatosság". A két erény barmalva nézett egymásra. Mióta a világ áll — pedig az régen áll — ezen az ünnepejlyen találkoznak először.

Három halacska

Egy tóban három halacska volt. Egyszer a halász kivetette a halóját. Az egyik halacska men ment a halához közel. Az a halacska óvatos volt. A másik hátán uszkált a haló körül. De mihejlyt a haló megmozdult, rögtön elfutott. Az a halacska félre volt. A harmadik halacska pedig egy eszettel sem vigyázott. Lassan uszkált fel sé alá. Végre a halóba uszott s a halász megfogta. Aztán hazavitte megstétte se megetté. Az a halacska hasta volt. Ne légy lusta!

Beszérvoló

Irta: Salner Róziska (Petrovoszolo)

Dezső bácsi kerent! Talán nem is tudja, hogy nemrégben, mikor volt a Góra Pruska hegyen az a híres kisgyermek sí-verseny, Petrovoszoloról önnemmel felmentem. A versenyzők között én is csak ott voltam, s a többivel együtt én is csak eskindotam....

A kegyeres kutya meséjének tanúsága

A Tündérország multtársasági számában mesét közöltünk a kegyeres kutyról. A mese a kutyának gazdája iránt érzett hűségéről és önfelelődozástól tanuskodott. A tanúság leírását belyegjuttatunkat a szerkesztőségben átvehetik: Busch András és Ruszevlyán Hugó Imre, Tóth Boriska, Fekete Mihály és Mariska, Kórovit Mariska és Kató, Könyg Terkének postán küldjék el a belyegjuttatmal.

Rejtvények, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Megjeltesek a Tündérország február 12-i számából

Betűrejtvények: 1. Koronatanu, 2. Hinta pallata, 3. Temető, 4. Határonkivül, 6. Búnbanat, 6. Péksütemény. Pótló rejtvény: Tompa Mihály. Szélnalomrejtvény: Hunya i János. Számrejtvény: A felső sorban: 3, 7, 10, a középsőben: 6, 6, 8, az alsóban: 11, 7, 2.

A hibakereső pályázat megjeltesek

A Tündérország mult vásárlói számában is helyeztünk el hibakereső pályázat nyomatott szavaltat, hogy gyerekkorollassatok megcikkelt a hibakeresésben. Ezek a fordítva nyomtatott szavak fordultak elő: 22 oldal: sük, egyen, za, gém, mes, za, 23. oldal: eye, za, sé, gyeh, gye, gyu, ed, gyoh, 24. oldal: men, ah, 25. oldal: za.

A multtársasági hibakereső pályázat nyertes Dimer Sándor és Elvira. Könyvjuttatmalukat postán elküldtük Rudovóra. A Tündérország mai számában is található néhány fordítva nyomtatott szó, ha jól kutattok utána.

A rejtények részben vagy egészben megjeltesek, szép testmennyi küldtek be:

Kralyovaoski Rita és Anni, Andréa Louka, Miklós János és Pista, Dany István, Dódy Irénke, Irasy Laci, Kelemen Mariska és Lajoska, Gyurkovics Ósi, Sztriber Testvérek, Juhász Józsi, Csillag János, Kovács László és Mariska, Idei Margitka, Armbruster Laci, Füljes Manci, Füljes Karesi, Hegeudis Mária, Majoros Irma, Uhornyi Juliska, Tibay Mariska, Varsányi Irenke, Toma Karica és Ilonka, Herdi Katóka, Nyírő Ilonka, Talló Ferenc, Szilágyi Erzi, Palkó Aranka és Mária, Remel Károly és Ferenc, Labányi Erika, Sánta Irenke, Mókus Lali, Tóth Böske, Fodor Marika, Csiznár Juliska, Kler Ilonka, Facsar István, Döme Terke, Körmenyi Gizke, Füljes Veronka, Vadóc Gizke, Mókus Pista és Bözsi, Földesi Gizke, Bollok Viktória, Báld Anna, Geller Mária és Bözsi, Fodor István, Sörös Eszike, Linder Stefánka, Lakatos József, Böszö Dezső, Tóth László és Béla, Schön Róziska, Szilágyi János, Józiska és Margitka, Nagy Gyömrői Józsi, Csiznár Pista, Ferber József, Wagner Irenke, Sörös Mária és Laci, Zakány Jucika és Péterke, Bence Karica, Czocek Józsi, Ká és Rudika, Sörös Juliska és Ócsike, Mazányi István és János, Rózsa Mariska, Mókus Terus és Karcsi, Vancsik Juliska és Bandika, Mazányi Emmike, Zákány Lajos, Katona Imre és Manci, Gebriel Aca és Ilonka, Hajdu Gizke és Marika, Abraham Juliska és Vikke, Tóth Lajos, Koródi Mariska és Katóka, Balla Ilonka, Klaus Józsa, Paska Karica, Brezovác Iván, Dániel Józiska és Gizke, Lavács Kató, Paczik Irenke, Kiss Lidike, Wengrin Ági, Schuy Anni, Fröschl Kálmán és Pista, Fülöp János, Fülöp Mariska, Sánta Józsi és Feri, Schwarz Évke, Antunovics Bandi,

Vanyócski Katóka, Ven Rózsa, Tencsényi Mariska, Kovács Laci és Hajnalika, Kovács Nemes Valéria, Thurzay Incke, Vaisz Pista és Dódlka, Turi László, Buzk Oszkár, Pintér Veronka, Könyg Terke, Tóth Klárka, Medgyesi Miklós és József, Turi Irenke, Thomasz Rudi, Laci és Józiska, Bozói Karica és Janika, Örtész Olga, Bogvár István, Lepár Sándor, Fekete Mihály és Mariska, Erzi, Béres Mátyas és Böske, Anna Pista és Mariska, Sviderecki Tibor és Búska, Dér József, Orovez István, Gál Gizella, Pálinkás Jani, Tomkacs Zvonimir, Nagy Czikr István, Nagy Czikr Erzsike, Lóder Karica, Völgyi Teruska, Szalkovics Bába, Thurzó Klára, Nány Zsóly.

Németh Józsi a. Fischer Gizel és Józiska, Fischer Erzsike, Tóth Boriska, Putz Ilonka, Pálinkás Laci és Klárka, Jónas Lajos és Manci, Bauer Gizel és Ócsi, Istó Bandi, Bal-sa Sárka, Lebeczky Lidike, Fábí Mária, Vlá Kálmán és János, Zsagár Ernő és Kató, Treb-tóczy Sanyika, Tolt Margitka és Ilonka, Keller Ilonka, Freund Margitka, Paul Kató és Lajoska, Kollar István, Söber Trude, Wéber Márta, Begovics Zsuzsika, Klacsek Ilonka, Sárkózi Emmike, Brucker Béla és Lidike, Móritz Karesi, Molnar Ilonka, Nagyemlykúti El-huska, Dréher E. J. Koztolányi Manci és Sanyika, Velas Laci, Sörös Imre, Kovács Janika és Liduska, Nagyhegyesi Janika és Ferke, Horváth Gizel, Tégias Grét és Pisi, Koparetz Juditka, Wolf Lajos és Eliza, Kara Lujza, Kirach József, Papp Árpád, Gyuri és Sanyi, Busch András, Ruszevlyán Hugó Imre, Moocsiri Jenő, Kamrath Józiska, Papp testvérek, Ciadronech Aranka, E-bori Ilonka, Salner Róziska, Tessenyi E-té, Kányó Manci, Dimer Sándor és Elvira, Kiss Sándor, Zakner Irenke, Patalki Manci, Szénassy Laci és Sanyi, Bollok Lajos és Mihály, Gerő Magdus, Sárosi Mária, Sasek Irma, Nagy Sanyi.

A sorsoknál Sánta Irenkének (Noviszád, Admrovics telep II. 4) kedvezett a szerencse. A noviszádi Union cukorkatüzlet csokládját a szerkesztőségben vegye át. Szilágyi János és Margit (Noviszád, Zselizmoska uca. 7) a noviszádi Hering Stádó fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Szalkovics Bába a szabolcsi Buff cukorkatüzlet csokládját ottani szerkesztőségünknél vegye át. Az arab táncosnő kifestését Vancsik Bandi és Juliska (Noviszád, Bátor u. 36) a noviszádi Union cukorkatüzlet csokládját a szerkesztőségben vegyék át. Dreher Béla (Noviszád közpörház) a noviszádi Foto Boulevard fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kiss Pál a szabolcsi Buff cukorkatüzlet csokládját ottani szerkesztőségünknél vegye át.

Betűrejtvények

1. Anna Pista és M. 2. Böszö Dezső

VÖS	VÖS	AS
VÖS	VÖS	I

VÖS	VÖS	I
VÖS	VÖS	I

HETI RÁDIOMŰSOR

Európa nevezetesebb hullámhosszai:

Állomás	m	kW	KHz
Nürnberg	217	0.5	1256
London National	261	67	1148
Ostrava	263	11	1139
Bratislava	279	14	1076
Leipzig	250	2.3	1157
Kosice	294	2.6	1022
Zágreb	307	0.8	973
Göteborg	322	15	932
Boroszlo	325	1.7	923
Nápoly	331	1.7	905
Brno	342	2.8	878
Barcelona	349	5	859
Strassburg	345	12	869
Grác	352	9.5	851
London Regional	356	45	812
Mühlacker	360	75	833
Hamburg	372	1.7	806
Toul	385	15	779
Bukarest	394	16	761
Katovice	409	16	734
Berlin I.	419	1.7	716
Beograd	431	2.3	696
Stockholm	436	75	689
Róma	441	75	680
Langenberg	473	17	635
Midland Regional	479	38	626
Prága	487	5.5	617
Milánó	501	8.5	599
Brüsszel	509	1.5	590
Budapest I.	550.5	20	590

Vasárnap, február 19.

Beograd. 9: Tornaóra. 9.30: Pravosláv istentiszteletárvitel. 11. Gramofon. 11.30: Palavestra aszony népdalokat énekel. 12.05: Gramofon. 12.39: Rádiózenekari hangverseny, szlav zeneszerzők. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 16.30: A kis Floramy, Tijardovics operettje gramofonon. 19. Milivojevic — Petkovic asszony népdalokat énekel. 19.40: Rádiócsvevégés. 20.10: Prof. Milan Dimitrijevic hegedű hangversenye: Smetana: Aus meiner Heimat, Marinkovic: Szerb tánc. 20.40: Hangjáték. 21.10: A rádiózenekar hangversenye Ivics Krszta közreműködésével: Zajc—Dubravka, Delibes Sylvia, Ivi operaáriákat énekel, Strausz János: Keringődál. 22.10: Hírek, majd táncmuzsika a Pique-Palais de danse-ból.

Budapest I. 9: Hírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet a Kálvintéri templomból. 11: Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szive templomból. Utána: Időjelzés és vizállásjelentés. Majd: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. Karnagy Friedl Frigyes. Közreműködik Koréh Endre. 1. Rossini: Tell Vilmos, nyitány. 2. Clement Károly: Santerra biboros ariája a Lavina c. operából. 3. Bizet: Az arlesi leány — I. sz. it. 4. c) Strandella: Pieta Signore; b) Gounod: Faust, Mefisztó bordala (Koréh). 5. Saint-Saens: Phaeton, szimfónikus költemény. 6. Haydn: Üstdomb, szimfónia. E hangverseny szünetében: »Rádiókrónika«. Elmondja Papp Jenő. 2: Gramofonhangverseny. 3: A m. kir. földmivelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. (Rádió Szabad Egyetem.) 4.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Karnagy Fricsay Richárd. 5.30: Komáromi János novellája: »Valami fény látszik«. 6: Hangversenyközvetítés Miskolcra. 7.15: Karinthy Frigyes felolvasása. 7.45: Magyar dalest. Közreműködik Bodán Margit, Csélenyi József és Csorba Gyula cigányzenekara. 9: Pontos időjelzés, sport- és ügétversenyeredmények. 9.15: Jazz-zenekar és Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye Kalmár Pál énekszámaival. 11: A Kerntler-trió kamarasestje. A trió tagjai: Kerntler Jenő dr. (zongora), Ország Tivadar (hegedű) és Friss Antal (gordonka). 1. Rameau: IV. versenymű zongorára, hegedűre és gordonkára 3 tételben. 2. Molnár Antal: Ballada és tánc trióra. 3. Cchubert: Nocturne Es-dur, op. 148., zongorára, hegedűre és gordonkára. 4. Brhms: Trió c-moll, op. 101., zongorára, hegedűre és gordonkára 4 tételben.

Hétfő, február 20.

Beograd. 11: Műsorbeomdás, majd gramofon. 11.20: Vizállásjelentés, majd gramofon. 11.57: Időjelzés, harangzó. 12.05: A rádiózenekar hangversenye: Lortzing »Undine«, Halevi:

A zsidónő, Morena: A Duna mesél keringőgye-veleg. 12.35: Hírek, majd a rádiózenekar hangversenye: Gornod: Romeo és Julia, Csajkowszki: Vadrózsa. 13.30: Hírek. 15: Gyermekek meséjére. 15.39: Gramofon. 16: Rádiózenekar hangversenye: Cizsek: Induló, Brodil: Cigánygye-veleg, Morena: Hangok Arkadiából, Kálmán: Csikagó hercegnője. 17: Német párbeszéd. Előadja Krsztics Mira asszony és dr. Bogicsevics Jovan tanár. 18.55: Időjelzés és műsorbeomdás. 19: Gramofon. 19.50: Tartalomismertetés, majd a beogradi Nemzeti Színházról opera átvitel. Szünetben, körülbelül 21.30: Hírek.

Budapest I. 9.15: Szalózenekari hangverseny. Karnagy Bertha István. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Az Országos Postászenekar hangversenye. Karnagy ifj. Roubal Vilmos. 1. Suppé: Szép Galathea, nyitány. 2. Garami Béla dr.: Huszárnóta. 3. Ifj. Roubal Vilmos: Idill. 4. Strauss Richárd: Rózsaszalvag, keringő. 5. Zandonai: Francesca da Rimini, ábránd. 6. Rubinstein: Melodie. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Testnevelési előadás a Testnevelési Főiskoláról. Kmettyó János: Bemutató tanítás 12 éves fiuk részére. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diáklőrelője. 4: Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Ifj. Hegedűs Sándor novellája. 5.30: Gramofonhangverseny. 6.30: Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede dr.) 7: A magyarországi Munkásdalközpontok Szövetsége képviselőjében az Első Zuglói Munkásdalkör és a Rákospalotai Szabadság Dalkör hangversenye. 1. Beethoven: Mignon. 2. Schubert: Vadrózsa. 3. Geszler Ödön átiratában három régi magyar dal: a) Búza, búza (Bartalus gyűjtése); b) Hej, Juca, Panna (magyar-tót dallam nyomán írta Szendi Árpád); c) Ucca, Ucca, ég az ucca (Bartók Béla gyűjtése). 4. Schubert: Az éj. 5. Jelinek—Komáromi: Népdalgyűjtemény. 6. dr. Ujj: Munkásdal. Éneklő az Első Zuglói Munkásdalkör. Vezényel Krén Géza karnagy. 7. Révfy: Az én babám rabmadár. 8. Molnár Antal: Borura derű (pályadíjnyertes mű, bemutató). 9. Pringheim: Munkásdal. 10. Fráter Loránd: Őszi rózsák. 11. Farkas Nándor: Magyar hangulat. Éneklő a Rákospalotai Szabadság Dalkör. Vezényel Ujj József dr., országos karnagy. 7.45: Színműelőadás a stúdióból. »Ellák«. Tragedia 5 felvonásban. Irta Harsányi Kálmán. Rendező Odri Árpád. Utána, kb. 10: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Majd: Zenei paródiák. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Karnagy Kleinecke Rudolf. 1. Operabál, keringő. 2. Mesterdalkok, előjáték. 3. Egy-kettő, három — egy, kettő. 4. Szentivánéji álom Budakeszin. 5. Valutacsmpézet (Andante Haydn után). 6. Fordított világ. 7. Escamillo mint Fregoli. 8. Tosca csárdás. 11.30: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye.

Kedd, február 21.

Beograd. Műsorbeomdás, majd a rádiózenekar hangversenye, közben 11.20: Vizállásjelentés. Jenko: Seoska lola, Golemovics: Preludium e capriccio. Mokranjac: Hajduk Veljko. 11.57: Időjelzés, harangzó. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Miroszlavszki orosz dalokat énekel. 16: Gramofon. 16.30: Népdalok harmonikán. 17: Előadás. 19. Rádiózenekar hangversenye. Suppé: Könnyűlovasság, Krsztics: Sherzo d-moll, Urbán: Gyurgyevka, Hartmann: La legende de Thrym, Manfred: Nemzeti táncok, Translateur: Induló. 20: Átvitel Zágrábból. 22: Hírek. Utána kávéházi zene.

Budapest I. 9.15: Az Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekarának hangversenye. Vezényel Melles Béla. 1. Auber: A portici, nyitány. 2. Waldteufel: Tavasz gyermeke, keringő. 3. Donizetti: Az ezred leánya, ábránd. 4. Bruchner Antal: a) Nocturne, b) Menuet. 5. Fetrás: A hetedik mennyország, egyveleg. 6. Kamarowsky: Souvenir Darmanoville, keringő. 7. Grieg: Peer Gint — I. szvit. 8. Blankenburg: Induló. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: »A tisztességtelen üzleti verseny«. Auer György dr. felolvasása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-

tés, hírek. 5: Szelényi István (zongora) és Szelényi Istvánné (hegedű) hangversenye. 1. Bach—Liszt: Orgonapreludium és fuga a-moll (zongora). 2. Tartin: Szonáta g-moll — Moderato — Pesto — Largo — Allegro commodo (hegedű-zongora). 3. a) Medtner: Mese, op. 26, no. 4., b) Debussy: A lenhaju kislány, c) Milhaud: Tijuca—Sumare, d) Bartók: Román népi táncok (zongora). 4. a) Cyrill Scott—Kreisler: Lotusland, b) Sain-Saens: A hattyu, c) Debussy: A kis pásztorfiu, d) Schubert: A méh (hegedű). 5.45: Feleki Sándor és Gyökössy Endre költeményei. 6.15: Linder Ernő előadása. 7.45: A Mándits szalózenekar hangversenye. 8.45: »Gyulay Pál és menyasszonya«. Tanulmány. Irta és felolvassa Papp Ferenc dr. 9.15: Bartók Béla zongorahangversenye. 1. C-dur allegretto a »Zongoramuzsikából«, op. 3., 3. Brhms: a) cismoll Capriccio, b) D-dur és d-moll Intermezzo, c) d-moll Capriccio. 4. Beethoven: Szonáta op. 31. no. 3., Es-dur. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Bachmann-jazzzenekar hangversenye Szántó Gyula énekszámaival. 11.15: aradi Farkas Sándor és cigányzenekarának hangversenye Szántó Gyula énekszámaival.

Szerda, február 22.

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar hangversenye. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 16: Rádiózenekar hangversenye. 17: Orvosi előadás. 19: Előadás. 19.30: Gramofon. 20.05: A prágai filharmonikuok hangversenyének közvetítése. 22: Hírek, majd cigányzene.

Budapest I. 9.15: Gramofonhangverseny. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvintettjének hangversenye. 1. Armandola: Cirkusz, szvit. 2. Gretschaninov: Bölcsődal. 3. Schütt: Gavott. 4. Kozma Géza: Merengés (gordonkaszóló). 5. Gabriel—Marie: Guignol. 6. Percy: Nocturno. 7. Dohnányi Ernő: Andante és Marcia a Vonóstrío szerenából. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diáklőrelője. 4: »Értsük meg egymást«. (Az érték- és mérték-egységek világa). Halász Gyula felolvasása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. Karnagy Berg Ottó. 1. Flotow: Márta, nyitány. 2. Bizet: Gyöngyhalsz, ábránd. 3. Saint-Saens: Sámson és Delila, baletzene. 4. Strauss János: Császár keringő. 5. Fiegel: Fortissimo, egyveleg Kálmán Imre műveiből. 6.15: Olasz nyelvoktatás (Gallerani Bonaventura). 6.45: Csorba Gyula és cigányzenekarának hangversenye. 7.45: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. »Faust«. Dalmú 5 felvonásban. Szövegét Goethe után írta Barbier és Carró. Fordította Ormai Ferenc. Zenéjét szerzte Gounod. A II. felvonás után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után: Időjárásjelentés. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

Csütörtök, február 23.

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar hangversenye. 13.30: Hírek. 15: Diák óra. 16: Rádiózenekar hangversenye. Lehár operettek. Luxemburg grófja, Cárcevic és Paganini. 17: Előadás. 19: Gramofon. 19.30: Rádiókvartett. Ernst Chausson: Kvartett opus 30, A-dur. 20.15: A varsói nemzeti színház 100 éves ünnepélyének átvitele. Músonon Rossini: Seviliai borbély. Szünetben, kb. 21.30: Hírek.

Budapest I. Hangverseny. Közreműködik Dóczy Etelka (zongora), Szekeres Ida (ének) és Sugár Frigyes (ének). Zongorán kísér Polgár Tibor. 1. Scarlatti: Két szonáta G-dur és B-dur (Dóczy). 2. a) Giordani: Ó drága lény, b) Strauss Richárd: Halottak napján (Szekeres). 3. a) Respighi: Nebbie, b) Leoncavallo: Bohémélet, Marcello ariája, c) Buzzi—Peccia: Lolita (Sugár). 4. a) Volkmann: Csalogánydal, b) Massenet: Ragyogja be két szemed (Szekeres). 5. Chopin: a) Etude As-dur, b) Berceuse, c) Etude Ges-dur, d) Valse Ges-dur (Dóczy). 6. Sugár Frigyes énekszáma. 7. a) Noseda: Piros rózsák, b) Polgár: Száll a felhő, c) Lavotta: Valahol messze, d) Hubay: Minek turbékoltok (Szekeres). 8. a) Rachmaninoff: Elégia, b) Pantocho Waldigeroff: Humoreszk (Dóczy). Közben 9.39: Hírek. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: ungvári Szalay Lajos és cigányzenekarának hangversenye. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak,

piaci árak. 4: »A Ráday gróf embere«. Móríc Pál felolvasása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata. 5.30: Gramofonhangverseny. I. Operettjanságok. II. Filmjanságok. 6.15: »A titokzatos Kelet«. Irta Zboray Ernő. Felolvasa Turchányi István. 6.45: A Mándits-jazz-zenekar hangversenye Vajda Károly ének-számaival. 7.40: Munkásféltóra. 8: Vigjáték-előadás a stúdióból. »Te csak pipáld Ladányis. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csathó Kálmán. Rendező Kiss Ferenc. Utána kb 10: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Majd: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. Karnagy Komor Vilmos. 1. Strauss János: A királyné csipkekendője, nyitány. 2. Gilbert: Modern Éva, keringő. 3. Siegfried Ochs: Variációk egy német népdalra különböző mesterek stílusában. 4. a) Garami Béla: Gavott, b) Armandola: Baba és kobold, táncintermezzo. 5. Ziehrer: Svihákok, keringő. 6. Lincke: Luna asszony, nyitány. 7. Kálmán: Cigányprimás, egyveleg. 8. a) Wieschendorff: Éjjeli őrjárat, jellemkép, b) Myddleton: A néger álma, jellemkép. 9. Strauss János: Tices-traces polka. 11.30: Károlyi Árpád és cigányzenekarának hangversenye.

Péntek, február 24.

Beograd. 11: Rádiózenekar hangversenye. Mouton: Poemes de Mai, Fetras: Emlékezés Offenbachra, Rubinstein: Román, Armandola: Induló. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Torna. 16: Gramofon. 19: Gramofon. 19.30: Szokol előadás. 20: Zongora Gramofon. 19.30: Szokol előadás. 20: Zongora-és brácsahangverseny. Händel: H-moll koncert. 20.30: Hangjáték. 21: Nikolics Alexander szaxofonhangversenye. Farsangi motívumok. 22: Hírek, majd cigányzene.

Budapest I. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 1. Dreyer: Orosz vázlatok. 2. Moszkovszkij: Két spanyol tánc. 3. Offenbach: Szerelmi éj, barcarola. 4. Molnár Antal: Népszerű változatok (vonós négyes). 5. Rossini: Barcarola és Siciliana. 6. Morena: Strauss-szvit. 7. Sikló Albert: Idill (gordonkaszó). 8. Farnos Eszter: Keringő. 9. Paderewsky: Cracoviene fantastique. 10. Ország Tivadar: Erdélyi népdalok. 11. Waldteufel: Szirének, keringő. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vízjelzőjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Zenekari hangverseny. Karnagy Polgár Tibor. 1. F. Bach: Hamlet, nyitány. 2. Ivanovici: A Duna hullámain, keringő. 3. Kálmán: Csárdáskirálynő, foxrottegyveleg. 4. a) Nagypál Béla: Marokkói hárem, b) Hetényi-Heidelberg: Néha, néha visszajönnek a tavasz álmai, c) Drdlaj: Sorvenir. 5. Tranlateur: Keringő. 6. Pécsi József: A dörmögő medve, fagottszó. 7. Jessel: Rózsák nászmenete. 8. Pór: Falusi lakodalom. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Testnevelési tanfolyam. Malán Mihály dr.: »A 11—14 éves fiúk és lányok testi fejlődése és testnevelésének biológiai alapjai«. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diákkféltóra. 4: A »Rádióélet« gyermekjátékórája (Harsányi Gizi előadása). 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: »Magyarország állatvilágának érdekességei és ritkaságai«. Szilády Zoltán dr. előadása. 5.30: Felvinczy Takács Alice, hegedűhangversenye. 6: Gyorsíró tanfolyam. 6.30: Kiss Lajos és cigányzenekarának hangversenye. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A m. kir. Operaház előadásának körvetítése. »Gionda«. Dalmú 4 felvonásban. Irta: Tobia Gorrio, zenéjét szerette: Amilacaro Boncielli. Az I. felvonás után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után, kb. 10.30: Gramofonhangverseny. Közben 11: A Magyar Cserkészszövetség előadása.

Szombat, február 25.

Beograd. 11: Gramofon. 12.05: Rádiózenekar hangversenye. Gyorgyevics: Uzdanica, induló. Paunovics: Szmail aga Csengics dráma bevezető zenéje. Dominisz: Keleti intermezzo. Clarichge—Taylor: Cigány szvit. Lincke: Casanova. Verdi: Aida. Strauss O.: Keringőállom. Fucsik: Alomország. 13.30: Hírek. 15: Közönség kedvenc lemezei. 16: Petrovics Milica népdalokat énekel. 16.30: Rádiózenekar hangversenye. Cark: Felix akandu. Moniuquo: Halka, Dimtricscu: Román ábránd. Delibes: Coppélia. 19: Radiócsvegecs. 19.30: Gramofon. 20: Operatvitel Zágreből. Szünetben, kb. 21.30: Hírek, majd az átvitel után esetleg tánclemezek.

Budapest I. 9.15: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekarának hangverse-

nye. Karnagy Fricsay Richárd. 1. Virányi Jenő: Vissza, vissza, magyar induló. 2. Strauss János: Atölellek emberisé, keringő. 3. Boildieu: A bagdadi kalifa, nyitány. 4. Szirmai Albert: Éva grófnő, operettegyveleg. 5. a) Ambrosio: Canzonetta, b) Drdla: Kubelik szerenád (hegedűszó, előadja Gáll József). 6. Hruby Viktor: Egyveleg Lehár Ferenc műveiből. 7. Barna Izso: Boszporusi éjszakák, keleti ábránd. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vízjelzőjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Virányi László szalonzenekarának hangversenye. 1. Kerner Jenő: Kossuth nyitány. 2. Buchner Antal: Három a tánc. 3. Chaminate: Callihöe, szvit három tételben. 4. Aggházy: Magyar esték. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: »Divattudósítás«. Szunyoghné Tüdös Klára előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: »Az ökölvívás mint sport és mint testnevelés«. Kankovszky Artur előadása. 5.30: Sauerwald női hangversenye. 6.15: Mit üzen a rádió? 6.45: A Magyar Zene Barátainak Országos Egyesülete hangversenye. 7.45: »A színház és a nemzeti kultúra«. Márkus László előadása. 8.15: »A Rádióélet« rejtvényhangversenye. Szünetben, kb. 9: A rádió külügyi negyedórása. 9.45: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 10: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 11: Megyeri Gyula jazz-zenekarának hangversenye.

A régi postai szállítólevelek elárverezése a noviszádi postai igazgatóságon 1933. április 3-án lesz megtartva

A 7000 kg. skart árverési feltételei a postai igazgatóság hirdetménye szerint szösz szerint a következők:

A »Dunavska Direkcija Pošta i Telegrafa« Noviszadon 1933 apr. 3-án délelőtt 11 órakor, a 25. számú szobában, saját irodájában, nyilvános szóbeli árverés útján elad 7000 kg. szállítólevelet használt bel- és külföldi, rendes és portobélyegekkel. Ezen bélyegek 1921—1929. években voltak forgalomban. Hogy kisebb bélyeggyűjtők is könnyebben vásárolhassanak, 500 kg.-os brutto csomagokban kerülnek a szállítólevelek eladásra mindenféle válogatás kizárásával.

A vevő köteles saját költségén az igazgatóság hivatalos helviségeiben és ennek ellenőrző közegei jelenlétében levágni a szelvényeket vagy más módon levenni a bélyegeket a szállítólevelekről. A szállítólevelek ennek megtörténte után továbbra is az igazgatóság birtokában maradnak, míg a kuponok és a levágot bélyeges részek a vevő birtokába mennek át.

A bélyeges szállítóleveleket meg lehet tekinteni az igazgatóság engedélyével ennek rak-tárában 1933 apr. 1-én és 3-án.

Az árverést az igazgatóság által kirendelt bizottság végzi. A vásárló résztvevőknek legkésőbb az árverés napján délelőtt 10 óráig 500 dinár kauciót kell lefizetniük a Noviszad I. posta pénztáránál, és pedig annyiszor ezen összeget, ahány csomagot akarnak vásárolni.

Minden résztvevőnek az árverésnél fel kell mutatni az 1933 márc. végéig kiegyenlített adóról szóló bizonylatot, és a letett kaucióról szóló elismervényt. A résztvevők semmiféle feltételeket nem köthetnek ki, amelyek nem egyeznek ezen feltételekkel.

Az árverést az igazgatóság hagyja jóvá, az óvadékok rögtön az árverés után visszakapják azok, akik nem vásároltak.

Az árverés a vevőre nézve azonnal kötelező, az államra pedig a jóváhagyás után.

A vásárlók a jóváhagyás közzététele után 8 nap alatt kötelesek a megvásárolt anyag után járó összeget a Noviszad I. postahivatal pénztáránál lefizetni, és egyidejűleg megkezdeni a kuponok levágását, és ezen munkát intenzíven folytatni egészen a befejezéséig. Ezen levágási

munka megkezdése előtt a vásárló az összeg lefizetéséről szóló nyugtát köteles felmutatni.

Ha a vevő a határidőn belül be nem fizeti a megfelelő összeget, vagy kötelezettségeinek nem tesz mindenben eleget, elveszti az óvadékokot, és az anyag újra eladásra kerül.

Fr. Dominisz s. k.
igazgató

M. Ljubović s. k.
a számvevő gazdasági oszt. főnöke.

Ezen feltétel a noviszádi postai igazgatóság 25. számú szobájában kaphatók 10 din. illeték ellenében.

A noviszádi filatelisnak között lényegében azon a vélemény alakult ki — amelyet már február 5-iki bélyegrovatunk is részletesen kifejtett és megindokolt — hogy kérni kellene a postai igazgatóságot, hogy még kisebb csomagokban adja el ezen skartot. A kisebb filatelistáknak még mindig túl nagyok ezen összegek, amelyek révén így skarthoz juthatnának. Ljublanában novemberben 25 kg.-os csomagokat árverezett a postai igazgatóság kilónként 3 din. kezdő árral. — Külföldön 3—5 kg. skart csomagok kaphatók. És pedig magas áron. Így a posta is magasabb árakat érne el és tényleg egyszer már a kisebb filatelisták is vehetnének skartot. — Várjuk vidéki filatelistáink véleményét is e kérdésben.

Az összes Európa és tengerentúli bélyegeket hivatalos szerinti legolcsóbban szállítja: „Orient“ trgovina maraka Djordje Sigmund, Beograd, Terazija

Újdonságok és hírek

Franciaország. Uj 20 Fr. bélyeg kis színváltozásban: világos-vörösbarna. A bélyeggyűjtők nagygyűlése az idén Lilleben lesz jun. 3—6, és pedig országos bélyegkiállítás kapcsolatban.

Oroszország. Az 1932. orosz bélyegkiállítás alkalmából 2 bélyeg volt kiadva: 15 kop. barna és 35 kop. világoskék. A kiállítási épületet és a szépművészeti muzeumot ábrázolják.

Italia. Szecessziós légiposta bélyeg szürkés-kék színben 2.25 L. értékkel.

Transjordania. Hogy az utazóknak és kirándulóknak figyelmét felhívják Transjordania nevezetesebb archeológiai és történelmi helységeire, rendkívüli bélyegsort adott ki a kormány, mely egy évig lesz forgalomban és a következő képekből áll: a híres Dscheras, Petra, Adschelum és Kerak romjai, azonkívül az új Allenby-híd mely összeköti az országot a Jordánon át Palästínával, ugyszintén Abdallah, az ország emirjének képe.

A karintiai népszavazási bélyegek hamisítása. Az 1920-ban történt népszavazás után a »Kärtner Heimatdienst« szervezet 7000 sorozat ilyen felülnyomott népszavazási bélyeget kapott. Ezekből Spechter Norbert nevű bécsi bélyegkereskedő vett 3800 sorozatot és azokat hamis, most készített postabélyegzővel, fent Klagenfurt — közepén dátum — lent »K« betűvel — lebélyegezte az 1920 szept. 16.—okt. 10. különböző dátumokkal, amikor ezen bélyegek rövid ideig postai forgalomban voltak és így persze — mint használtak — értékesebbek lettek. Az esetleg károsultak bejelenthetik igényeiket ezen címmel: Staatsanwaltschaft, Wien I.

A noviszádi filatelisták egyesületét alakítanak. Ezen ügyünk most komoly stádiumba jutott, amennyiben a csütörtöki megbeszélés alapján egy ötös bizottság vállalkozott az előkészítő munkálatok elvégzésére, minek befejeztével, a lehető legrövidebb időn belül megtartjuk az alakuló közgyűlést. Kérjük filatelistáinkat, hogy lépjenek be az alakuló egyesületbe és támogassák ezen szükséges közös akciókat. Jelentkezéseket elfogad: Neupauer Ödön, Vilsonov Trg 2. (Telefon 20-90.)